

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Кафедра української та

іноземних мов

ГАВДИДА Н. І., ГІНСІРОВСЬКА І. Р.,

НАЗАРЕВИЧ Л. Т., ФЕДАК С. А., ШТАНЮК О. М.

У К Р А Ї Н С Ь К А М О В А
Я К І Н О З Е М Н А .
П Р А К Т И К У М

Тернопіль

2015

УДК 4(Укр.)+651.5

ББК 81.2(Укр.)

Г19

Г19 Українська мова як іноземна. Практикум / Гавдида Н. І, Гінсіровська І. Р., Назаревич Л. Т., Федак С. А., Штанюк О. М. [Посібник] — Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. — 170 с.

Посібник розроблено відповідно до робочої програми та навчальних планів дисципліни для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.050101 — «Комп'ютерні науки»; 6.050102 — «Комп'ютерна інженерія», 6.050901 — «Радіотехніка», 6.030601 — «Менеджмент організацій»; 6.030502 — «Економічна кібернетика»; 6.030507 — «Маркетинг» та ін.

Рецензенти: к. філол. н., доц. кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Маньковська Т. О.;

к. філол. н., доц. кафедри української мови Тернопільського державного медичного університету імені Івана Горбачевського

Юкало В. Я.

Редактор: доц. кафедри української та іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Денисюк Н.Р.

Відповідальна за випуск: к. психол. н., доц. кафедри української та іноземних мов

Кухарська В.Б.

Посібник розглянуто й затверджено на засіданні кафедри української та іноземних мов.

Протокол № 1 від 27 серпня 2015 р.

Посібник рекомендовано до друку

Методичною комісією факультету по роботі з іноземними студентами

Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.

ЗМІСТ

Передмова	9
<u>Модуль № 1</u>	
Тести	
Текст із граматичним завданням	10
<i>Альберт Ейнштейн</i>	12
Документ	
<i>Автобіографія</i>	15
Розмовні теми	
<i>Професія менеджера з персоналу</i>	17
<i>Професія програміста</i>	18
<i>Професія інженера-механіка</i>	19
<u>Модуль № 2</u>	
Тести	21
Текст із граматичним завданням	
<i>Білл Гейтс</i>	24
Документ	
<i>Характеристика</i>	26
Розмовна тема	
<i>Інтернет у моєму житті</i>	29
<u>Модуль № 3</u>	
Тести	31
Текст із граматичним завданням	
<i>Євген Патон — видатний український вчений</i>	33
Документ	
<i>Листування</i>	36
Розмовна тема	
<i>Рентген і Пуллой</i>	39
<u>Модуль № 4</u>	
Тести	42

Текст із граматичним завданням	
<i>З історії Олімпійських ігор</i>	45
Документ	
<i>План</i>	47
Розмовна тема	
<i>Моя улюблена страва</i>	48
<u>Модуль № 5</u>	
Тести	50
Текст із граматичним завданням	
<i>Альфред Нобель</i>	52
Документ	
<i>Конспект</i>	55
Розмовні теми	
<i>Секрети успішного навчання</i>	55
<i>Мої улюблені справи</i>	58
<i>Моє захоплення</i>	59
<u>Модуль № 6</u>	
Тести	61
Текст із граматичним завданням	
<i>Найвизначніші досягнення в науці</i>	64
Документ	
<i>Заява</i>	67
Розмовна тема	
<i>Сучасні технічні засоби зв'язку</i>	69
<u>Модуль № 7</u>	
Тести	72
Текст із граматичним завданням	
<i>Подарунок</i>	74
Документ	
<i>Оголошення</i>	77
Розмовна тема	
<i>Google — новітня пошукова система</i>	78

Модуль № 8

Тести	80
Текст із граматичним завданням	
<i>Хеловін</i>	82
Документ	
<i>Запрошення</i>	85
Розмовна тема	
<i>Спілкування в соцімережах</i>	86

Модуль № 9

Тести	87
Текст із граматичним завданням	
<i>А голос ніколи не обманює</i>	90
Документ	
<i>Реферат</i>	93
Розмовна тема	
<i>Переваги та недоліки комп'ютерних ігор</i>	95

Модуль № 10

Тести	97
Текст із граматичним завданням	
<i>Козаки</i>	99
Документ	
<i>Електронна презентація</i>	101
Розмовна тема	
<i>Іван Пулюй — видатний вчений</i>	105

Модуль № 11

Тести	108
Текст із граматичним завданням	
<i>Історія книги</i>	110
Документ	
<i>Трудова угода</i>	113

Розмовна тема	
<i>Нельсон Мандела — видатна постать</i>	115
<u>Модуль № 12</u>	
Тести	117
Текст із граматичним завданням	
<i>Історія вдосконалення олівців</i>	120
Документ	
<i>Розписка</i>	123
Розмовна тема	
<i>Я і моя сім'я</i>	125
<u>Модуль № 13</u>	
Тести	127
Текст із граматичним завданням	
<i>Світ під вічком мікроскопа (про М. Сядристого)</i>	129
Документ	
<i>Пояснювальна записка</i>	132
Розмовна тема	
<i>Моя квартира</i>	133
<u>Модуль № 14</u>	
Тести	135
Текст із граматичним завданням	
<i>Сергій Бубка</i>	137
Документ	
<i>Анотація</i>	141
Розмовна тема	
<i>Мій університет</i>	144
<u>Модуль № 15</u>	
Тести	147
Текст із граматичним завданням	
<i>Про що розповість хобі</i>	149
Документ	
<i>Тези</i>	153

Розмовна тема	
<i>Покупки</i>	153
<u>Модуль № 16</u>	
Тести	155
Текст із граматичним завданням	
<i>Тарас Шевченко</i>	157
Документ	
<i>Реферат</i>	160
Розмовна тема	
<i>Тернопіль</i>	162
<u>Модуль № 17</u>	
Тести	165
Текст із граматичним завданням	
<i>Історія виникнення телевізора</i>	168
Документ	
<i>Посилання</i>	170
Розмовна тема	
<i>Київ — столиця України</i>	172
<u>Модуль № 18</u>	
Тести	175
Текст із граматичним завданням	
<i>Характер за датою народження</i>	177
Документ	
<i>Список використаних джерел</i>	180
Розмовна тема	
<i>Україна</i>	182
<u>Модуль № 19</u>	
Тести	185
Текст із граматичним завданням	
<i>Хто винайшов компас</i>	187
Документ	
<i>Візитна картка</i>	190

Розмовна тема	
<i>Моє рідне місто</i>	194
<u>Модуль № 20</u>	
Тести	196
Текст із граматичним завданням	
<i>Іспит</i>	198
Документ	
<i>Публічний виступ</i>	202
Розмовна тема	
<i>Мої плани на майбутнє</i>	203
Популярні українські пісні	206
Література	211

Передмова

Вивчення мови для іноземних студентів, котрі навчаються в Україні, є підґрунтям професійної підготовки за обраною спеціальністю, а сама мова — засобом отримання освіти. Мета курсу полягає у формуванні високого рівня мовної компетентності у розмовно-побутовій, професійній і науковій сферах комунікації; підвищенні загальнокультурного та інтелектуального рівнів особистості.

Основні завдання на заняттях із мови полягають у тому, щоб:

- вибудувати у студентів мовленнєві уміння і навички;
- сприяти засвоєнню норм літературної мови як основи культури усного й писемного спілкування;
- спонукати студентів відтворювати і створювати тексти залежно від комунікативної ситуації;
- сформуванню вміння правильно і логічно висловлювати свої думки в різностильовій комунікації.

Посібник «Лексико-граматичний курс української мови (для іноземних студентів)» повністю відповідає вимогам єдиної типової програми, рекомендованої Міністерством освіти і науки України. Він призначений для студентів-іноземців III та IV курсів. Запропоновані завдання розраховано на студентів-іноземців, які попередньо навчалися на підготовчих курсах української мови і володіють азами граматики та культури мовлення. Навчальні блоки структуровано відповідно до вимог кредитно-модульної системи. Курс складається з 20 модулів, які включають 20 розмовних тем, словник, запитання до текстів, тестові завдання, покликані збагатити лексичний запас, закріпити вже набуті граматичні та комунікативні навички. Також подано навчально-методичний матеріал, необхідний для оформлення ділової документації: автобіографії, заяви, характеристики, оголошення, листів, а також для написання рефератів, конспектів, тез, оформлення презентацій, доповідей та ін.

Кожен модуль охоплює науково-популярні тексти з метою вийти за суто дидактичні межі, розширюючи знання студентів про культуру, досягнення в науці та техніці. Запропоновані твори спрямовані на аналіз та обговорення прочитаного, збагачення світогляду студентів.

Структура підручника продумана та вмотивована потребами навчального процесу. Кожне заняття побудовано за такою схемою:

- тестові завдання;
- текст із граматичними завданнями;
- словник (українська, англійська мови);
- запитання до тексту;
- документ;
- розмовна тема.

Посібник орієнтований на досягнення комунікативно-професійної компетентності, достатньої для осмисленого опрацювання прочитаної інформації, запам'ятовування нових слів, висловлювань, граматичних закономірностей побудови української мови. Окрім того, весь навчальний матеріал закладає фундамент для можливості проживання в Україні та здобуття вищої освіти, розширює світогляд іноземних громадян, сприяє їхньому кращому порозумінню з українськими ровесниками.

в) Студенти напишуть диктант швидко.

г) Микола зробив цю вправу за 20 хвилин.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він говорив, вона говорила, вони говорили;
- б) він запитував, вона запитувала, вони запитую;
- в) він купив, вона купила, вони купить;
- г) він згадував, вона згадувала, згадувати.

8. У якому рядку написані усі дієслова доконаного виду.

- а) дарувати, розуміти, прочитати;
- б) іти, взяти, сісти;
- в) вечеряти, пити, знайомитися;
- г) сказати, відпочити, вивчити.

9. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) ви працюватимете, я працюватиму, ви працював;
- б) ти будеш купувати, ти купуватимеш, я купуватиму;
- в) ти будеш розповідати, він буде розповідати, я розповідаю;
- г) я працюю, ти працюєш, він працює.

10. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) новий — старий;
- б) довгий — широкий;
- в) високий — довгий;
- г) легкий — світлий.

11. Позначте рядок, в якому іменник у множині має закінчення -ів.

- а) декілька (громадянин);
- б) хтось із (студент);
- в) чимало (подорож);
- г) багато (теорема).

12. Позначте рядок, в якому всі дієслова І особи однини.

- а) кажу, читаю, пишу;
- в) співають, вивчаю, їм;

б) живе, знає, слухає;

г) відповідаю, поважає, хочуть.

13. Замініть виділені іменники займенниками.

Президент Камеруну Поль Бійя та посол США Р. Нільс Маркардт, зустрілися 16 лютого 2006 у Центральній Африці.

а) їм;

б) вони;

в) їх;

г) них.

14. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

День Незалежності України святкуємо щороку 24 серпня

а) двадцять четверте

б) двадцять четверте

в) двадцять четвертого

г) дванадцятого

15. Оберіть необхідний сполучник:

... у мене буде час, я дочитаю цей роман.

а) оскільки;

б) тому що;

в) хоч;

г) якщо.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Альберт Ейнштейн

Альберт Ейнштейн народився 14 (березня, березень, березню) 1879 (рік, року, рока) в Ульмі, що в (Німеччині, Німеччини, Німеччина). (У, В, На, Під) 1895 р. Ейнштейн не склав іспит, який (дозволяв, дозволяти, дозволяла) йому отримати диплом інженера-електрика у Швейцарському (федеральний політехнічний, федеральному політехнічному) коледжі у Цюріху. Після провалу на іспиті Ейнштейн пішов у (середній школа, середню школу, середня школа) в Арау, де він написав твір (про, за, на) свої плани на майбутнє: «Якби мені пощастило і я (склав, склала, скласти) вступні іспити, я б поїхав до Цюріху. Я пробув би там чотири (рік, роки, року), щоб вивчити (математика і фізика, математику і фізику). Уявляю себе в ролі вчителя. Ось

причини, що (спонукати, спонукала, спонукали) мене до цього рішення: насамперед, моя схильність до абстрактного і математичного мислення, а також відсутність (уяви, уяві, уява) і практичних (здібності, здібностей)».

У 1896 (року, рік, році) він вступив до Швейцарського Федерального політехнічного коледжу в Цюріху. У 1901 р. Ейнштейн (одержали, одержати, одержав) і диплом, і швейцарське громадянство. В цьому ж році він прийняв пропозицію щодо (робота, роботи, роботою) технічного асистента у (швейцарське, швейцарського, швейцарському) бюро патентів. У 1905 р. чоловік (на, у, в, перед) Цюріхському університеті здобув ступінь доктора за дисертацію на (тема, тему): «Про нове визначення розмірів молекул».

1911 рік став дуже важливим для (Ейнштейна, Ейнштейн, Ейнштейну). Він зміг провести попередні розрахунки, як промінь світла з далекої зірки, проходячи біля Сонця, трохи згинається в напрямку до Сонця. У 1921 р. Ейнштейн одержав (Нобелівська премія, Нобелівську премію), але не за теорію відносності, а за його роботу 1905 р. з вивчення активно-електричного ефекту.

Під час (третьої, третя) поїздки до США в 1932 році Ейнштейну запропонували (посада, посаду, посади) професора теоретичної фізики в (Прінстон, Прістоні). Передбачалося, що сім місяців на рік Ейнштейн буде проводити в Берліні й п'ять місяців у Прінстоні. Ейнштейн прийняв пропозицію й у грудні 1932 року виїхав з (Німеччини, Німеччині, Німеччина) в США. Наступного місяця в Німеччині до влади прийшли нацисти, тому Ейнштейн уже більше ніколи туди не повертався. Він став громадянином США у 1940 р. і залишив (своя, свою, свої) роботу в 1945 р.

За тиждень (до, після, перед) смерті Ейнштейн підписав останній свій лист. У ньому він дав згоду вписати своє ім'я в маніфест, що закликає всі країни відмовитися від (ядерної зброї, ядерна зброя).

Альберт Ейнштейн помер (18 квітень, 18 квітня) 1955 р. у Прінстоні, Нью-Джерсі, США. Його тіло кремували в Трентоні, Нью-Джерсі, о 4 (година, години, години) дня 18 квітня 1955 р. — у день смерті. Місце, де (були, був, бути) розвіяний його порох, не розголошується.

III. СЛОВНИК

абстрактне мислення — abstract thinking	попередні розрахунки — preliminary calculations
відсутність — absence	посада — post
влада — power	прийняти пропозицію — to accept proposal
громадянство — citizenship	причина — reason
до — before	провалити іспит — to fail an exam
дозволяти — to allow, to let	промінь — ray
електричний — electric	розвіяти — to dissipate
ефект — effect	розголошувати — to spread, to disclose
запропонувати — propose	світло — light
згинатися — to bend	скласти іспит — to pass the examination
здібності — capabilities	сонце — sun
інженер-електрик — Electrical Engineer	спонукати — to stimulate
кремувати — to cremate	ступінь доктора — doctor degree
маніфест — manifesto	схильність — disposition
мені пощастило — I was lucky	США — the USA
молекула — molecule	тема — theme
на — on	теорія відносності — theory of relativity
напрямок — direction	уявляти — to imagine
патент — patent	ядерна зброя — nuclear weapon
перед — before, in front of	
передбачати — to plan, to predict	
під — under	

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Ким себе уявляв Ейнштейн?
2. Ким працював Ейнштейн у 1901 році?
3. У якому університеті вчений отримав ступінь доктора?

4. За що Ейнштейну присудили Нобелівську премію?

5. Чому Ейнштейн став громадянином США?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Ейнштейн народився у Швейцарії.		
2.	Він став інженером-електриком.		
3.	Чи вчився Ейнштейн в Швейцарському федеральному політехнічному коледжі.		
4.	Ейнштейн здобув ступінь доктора.		
5.	Ейнштейн був професором хімії.		
6.	Докторська дисертація Ейнштейна мала назву «Про нове визначення розмірів планет Сонячної системи».		
7.	США не подобались вченому, тому він відмовився працювати в Принстоні.		
8.	Ейнштейн отримав Нобелівську премію за теорію відносності.		
9.	Професор закликав країни активно розробляти та застосовувати ядерну зброю.		
10.	Відомий вчений похований у США.		

V. Розкрийте тему «Моя майбутня професія» за зразком.

Професія менеджера з персоналу

Менеджер з персоналу — це стратег. Він повинен знайти спосіб, щоб кожен співробітник працював максимально ефективно. Завдання менеджера з персоналу полягає в тому, щоб пояснити працівникам, чого від них чекають, як змотивувати їх виконувати роботу ефективно. Окрім цього, HR-фахівці стежать за рівнем кваліфікації штатних працівників компанії і

сприяють зростанню їхнього професіоналізму. Для цього вони застосовують різні тести, тренінги і навчальні програми.

Якості, що забезпечують успішність виконання діяльності менеджера:

- високо розвинені організаторські здібності (вміння управляти);
- комунікативні здібності (вміння входити в контакт, налагоджувати взаємовідносини);
- здатність управляти собою;
- вміння впливати на оточуючих людей;
- хист керувати;
- здібність формувати та розвивати ефективні робочі групи;
- вміння вирішувати проблемні ситуації за короткий проміжок часу;
- добре розвинені аналітичні здібності.

Особистісні якості, інтереси та схильності до професії менеджера:

- вміння прогнозувати, передбачати ситуацію;
- впевненість у собі, у прийнятих рішеннях;
- енергійність;
- чіткі особисті цілі (знає, чого хоче від своєї роботи);
- уміння підкорятися вимогам, нормам організації;
- ерудованість;
- прагнення до постійного особистісного зростання.

Професія програміста

Програмісти — це люди, що займаються розробкою алгоритмів та програм на основі математичних моделей.

Програмістів умовно можна розділити на три категорії:

- Прикладні програмісти. Такі фахівці займаються розробкою конкретних програм, необхідних для роботи організації.
- Системні програмісти програмують операційні системи, інтерфейси до розподілених баз даних, що працюють із мережами.

— Web-програмісти мають справу з мережами, але, як правило, з глобальними, такими, як Internet. Вони пишуть web-інтерфейси до баз даних, створюють динамічні web-сторінки.

Специфіка професії програміста:

Плюси професії:

- постійне професійне самовдосконалення;
- високий попит на ринку;
- висока заробітна плата;
- працювати можна без диплома;
- переважно творча професія.

Мінуси професії:

- те, що зрозуміло програмісту, не завжди зрозуміло користувачеві. Тому доводиться багато пояснювати замовникові;
- трапляється працювати в авральному режимі;
- робота за комп'ютером погано позначається на здоров'ї;
- робота може стати надто рутинною;
- професія накладає відбиток на характер.

Програмісти працюють у науково-дослідних центрах, ІТ-компаніях, організаціях.

Особисті риси характеру:

- терпеливість і витриманість (найнеобхідніші якості в роботі);
- гнучкість (потрібно вміти швидко адаптуватися);
- допитливість (необхідно постійно вивчати щось нове, інакше через кілька років його цінність як фахівця може знизитися);
- вміння об'єктивно оцінювати можливості технологій та їх використання в кожному конкретному випадку.

Професія інженера-механіка

Я навчаюся у технічному університеті, щоб стати інженером-механіком. Це дуже складна і цікава професія. Інженери-механіки створюють і вдосконалюють обладнання і машини. Такі фахівці конструюють або

покращують апарати та обладнання. Вони можуть створювати всю техніку — виробничі лінії, електрогенератори, опалювальні та вентиляційні системи, ліфти, робочий інструмент, побутову техніку та іграшки. Результати їхньої роботи можна побачити скрізь — удома, на фабриках, заводах, електростанціях, транспорті.

Інженер-механік може спеціалізуватися в різних напрямках — конструктор, технолог або випробувач. Створення механічних апаратів або машин є дуже складним процесом. До початку конструювання якогось виробу або машини, він, перш за все, задає технічну мету, проводить попереднє дослідження, щоб досконало дізнатися, що саме необхідно створити, доповнити або змінити. Потім займається виконанням креслень нової моделі виробу. Все нове обладнання ретельно досліджують і тестують. Розробка інженера-механіка повинна бути надійною в роботі, ергономічною, безпечною. Тільки після успішного завершення тестувань виріб приймають у виробництво.

Інженер-механік працює в конторах або на виробничих об'єктах. У теоретичній підготовчій роботі, в роботі з документацією і дослідницьких роботах він використовує комп'ютер. Вибір робочих матеріалів для інженера-механіка дуже великий. Йому необхідно вміти користуватися захисними засобами-рукавичками, маскою, допоміжним робочим інструментом.

Відомо, що для того, щоб стати хорошим спеціалістом, майбутні інженери повинні знати природничі і точні науки, основи інженерної діяльності, історію розвитку виробів, інформаційні технології. Необхідно розумітись в елементах машин, опорі матеріалів, техніці, аеро- і гідродинаміці, машинній механіці, комп'ютерному проектуванні. Щоб працювати в цій сфері, треба мати технічну кмітливість і творче ставлення до роботи, потрібно бути точним, відповідальним, вміти працювати в команді. У моїй країні бути інженером-механіком дуже престижно. Я сподіваюся, що, закінчивши університет, я знайду хороше місце роботи і отримуватиму гідний заробіток.

- а) він курил, вона курить, вони курять;
- б) він дозволив, вона дозволила, вони дозволили;
- в) я займався, ти займаєшся, вони будуть займатися;
- г) він замовив, вона замовила, замовляти.

8. У якому рядку всі дієслова недоконаного виду?

- а) допомогти, забрати, сказати;
- б) розуміти, вчити, вивчити;
- в) запізнюватися, пропонувати, запропонувати;
- г) читати, писати, готувати.

9. У якому рядку всі дієслова доконаного виду?

- а) готувати, приготувати, сказати;
- б) запізнитися, забути, взяти;
- в) дати, подарувати, дарувати;
- г) подивитися, дивитися, подумати.

10. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я відпочиваю, ти відпочиваєш, він відпочиває;
- б) я танцював, вона танцювала, ми будемо танцювати;
- в) вони відповідатимуть, вони будуть відповідати, я відповідатиму;
- г) я запитував, ти запитав, вони запитали.

11. Оберіть правильне речення.

- а) Таджикистан — держава в центральна Азія, межує на півночі з Киргизстаном, сході з Китаєм, півдні з Афганістаном, заході з Узбекистаном.
- б) Таджикистан — держава в центральна Азія, межує на півночі з Киргизстан, сході з Китай, півдні з Афганістан, заході з Узбекистан.
- в) Таджикистан — держава в центральній Азії, межує на півночі з Киргизстаном, сході з Китаєм, півдні з Афганістаном, заході з Узбекистаном.
- г) Таджикистан — держава в центральній Азії, межує на північ з Киргизстаном, схід з Китаєм, південь з Афганістаном, захід з Узбекистаном.

12. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм в поданому реченні: «Незабаром ми ... українську мову».

- а) буде знати; в) знатимемо;
б) будуть знати; г) знатимуть.

13. Позначте рядок з необхідною дієслівною формою.

... концерт, глядачі вийшли із залу.

- а) прослухана; в) прослухавши;
б) слухаючи; г) слушна.

14. Оберіть правильне речення.

- а) Моя подруга Алегра приїхати зі східної Африки, вона жила у райському куточку на Сейшельських острови.
б) Моя подруга Алегра приїхала зі східна Африки, вона жила у райському куточку на Сейшельські острови.
в) Моя подруга Алегра приїхала зі східної Африки, вона жила у райському куточку на Сейшельських островах.
г) Моя подруга Алегра приїжджає зі східної Африки, вона жила у райський куточок на Сейшельських островах.

15. Оберіть правильне речення.

- а) Таджикистан розташоване в передгір'ях Паміру і не має виходу до моря.
б) Таджикистан розташований в передгір'ях Паміру і не має виходу до море.
в) Таджикистан розташований в передгір'ях Паміру і не має виходу до моря.
г) Таджикистан розташоване в передгір'ях Паміра і не має вихід до море.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Білл Гейтс

Вільям Білл Гейтс — голова і головний розробник (програмне, програмного, прогамному) забезпечення корпорації Майкрософт. Співробітниками Майкрософт є 39 000 осіб у 60 (шістдесяти, шістдесят, шістдесяті) країнах.

Гейтс народився 28 (жовтень, жовтня, жовтнем) 1955 р. і ріс разом (із, за, без) двома (сестрами, сестри) в Сіетлі. У школі Гейтс (зацікавився, зацікавилася, зацікавитися) програмуванням і в 13 років почав писати комп'ютерні програми. У 1973 р. хлопець вступив (на, до, при) Гарварду. Під час навчання (в, на, при) Гарварді він розробив (версія, версію) мови програмування БЕЙСИК для першого мікрокомп'ютера. На початковому курсі Білл залишив Гарвард і (вирішити, вирішили, вирішив) присвятити усі свої сили Майкрософт — компанії, яку заснував він і (він, його, її) друг дитинства Поль Аллен (у, на, по, в) 1975 році.

Хлопці (вірила, вірити, вірили), що незабаром комп'ютер стане незамінною річчю в (кожен, кожному, кожного) офісі, на (кожен стіл, кожному столі) й у (кожному будинку, кожен будинок). Білл та Аллен почали розробляти програмне забезпечення для персональних комп'ютерів. Прогнози Гейтса (справдитися, справдилися, справдилася).

Під керівництвом Гейтса Майкрософт поставив перед (собі, собою, себе) мету постійно розширювати і поліпшувати програмні (технологія, технології) і домогтися того, щоб користувачеві було легше, приємніше і дешевше працювати з (комп'ютер, комп'ютером, комп'ютери). Компанія серйозно займається дослідницькою роботою.

У 1999 (році, рік, року) Гейтс (написав, написали, написати) «Бізнес зі швидкістю думки» — книгу, що пропонує фундаментально нові шляхи вирішення завдань бізнесу за допомогою комп'ютерних технологій. Книгу було видано 25 (двадцять п'ять, двадцяти п'ятьма) мовами. Вона продається в більш, ніж 60 країнах. Книга «Бізнес зі швидкістю думки» одержала позитивні відгуки в (увесь, усьому) світі і була включена в список бестселерів «Нью-Йорк Таймс». Доходи від продажу книги Гейтс

пожертвував неприбутковим громадським (організації, організаціям), які підтримують застосування технологій у системі освіти й удосконалення професійної майстерності. Крім того, що Гейтс любив комп'ютери і програмування, він (цікавився, цікавитися, цікавилася) ще і біотехнологією та (вкладати, вкладав, вкладали) гроші (у, до, при) декілька компаній, які займаються біотехнологією. Гейтс дуже (любив, любити, любили) читати, із задоволенням грав у гольф і бридж.

III. СЛОВНИК

бестселер — bestseller	підтримувати — to support
біотехнологія — biotechnology	пожертвувати — to sacrifice
версія — version	позитивний — positive
вирішення — solution	поліпшувати — to improve
вирішити — decide	поставити перед собою мету — to set an aim/goal
головний — main	приємний — pleasant
громадський — public	присвятити — to devote
домагатися — to obtain	прогноз — prediction
дослідницький — research	програмне забезпечення — software
доходи — income	програмування — programming
займатися — go in for, to do	продаж — sale
застосування — application	пропонувати — to propose
зацікавитися — to get interested	розробити — to develop
керівництво — supervision	розробник — developer
користувач — user	розширювати — to expand
корпорація — corporation	серйозно — seriously
майстерність — skill	список — a list
незабаром — soon	співробітник — employee
незамінний — irreplaceable	справдитися — to come true
неприбутковий — unprofitable	технологія — technology
одержати — to receive, to get	
організація — organization	

удосконалення — improvement шлях — way
 фундаментально —
 fundamentally

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Хто такий Білл Гейтс?
2. З ким Білл ріс?
3. Чим хлопець зацікавився у підлітковому віці?
4. Яку програму розробив Гейтс, навчаючись у Гарварді?
5. Чому Білл не завершив навчання у престижному університеті?
6. У чому, на вашу думку, криється секрет успіху Білла Гейтса?
7. Якою була мета Майкрософту?
8. Чому книга «Бізнес зі швидкістю думки» стала бестселером?
9. Чи можемо ми сказати, що Білл Гейтс був шляхетною людиною? Чому?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Білл Гейтс народився у Австралії.		
2.	Хлопець був старанним студентом.		
3.	Гейтс самостійно створив компанію Майкрософт.		
4.	Білл Гейтс був знайомий із Полем Алленом.		
5.	Гейтс був хорошим аналітиком.		
6.	Книга «Бізнес зі швидкістю думки» публікувалась лише англійською мовою.		
7.	Завдяки книжці про значення комп'ютерних технологій для ведення бізнесу Білл Гейтс став дуже багатим.		
8.	Можемо ми назвати Білла меценатом.		
9.	Білл Гейтс займався спортом.		

V. Розкрийте тему «Інтернет у моєму житті» за зразком.

У теперішній час Інтернет — це невід’ємна частина нашого життя. Мільйони людей по всьому світу користуються всесвітньою мережею. Навіть нашу бабусі та дідусі освоїли комп’ютери і впевнено «мандрують павутиною».

По-перше, Інтернет є найбільшою бібліотекою у світі. Тут можна знайти реферати й інформацію на будь-які теми, починаючи з погоди і останніх новин і закінчуючи науковими роботами та найважливішими відкриттями. Другою позитивною стороною Інтернету є чат. На мою думку, це досить гарний спосіб спілкування, бо ти одночасно можеш розмовляти з багатьма людьми, знайомитися та дізнаватися багато цікавого. Також я вважаю, що дуже зручною і корисною, особливо для зайнятих і ділових людей, є Інтернет-пошта. Вона дозволяє нам пересилати і отримувати листи з різних кінців світу за лічені секунди, тоді як звичайною поштою це може зайняти тиждень або навіть більше. До того ж вона майже безкоштовна і не потребує багато часу. Ще однією позитивною стороною Інтернету є реклама і магазини. Тут ти можеш знайти будь-яку продукцію, що тебе цікавить, подивитися ціну, магазини, де продається цей товар, та іншу інформацію, і за бажанням придбати.

Однією з негативних рис Інтернету є віруси. Ти можеш занести вірус до свого комп’ютера, відкривши повідомлення, яке містить вірус, або просто скачавши текстовий файл. Тому потрібно встановлювати антивірусні системи або просто бути обережним з листами. Іншою негативною стороною Інтернету є віртуальні ігри. Існує загроза, що у віртуальній реальності людина може втратити орієнтири в світі, перестати розуміти, що реальне, а що ілюзорне. Що стосується цензури в Інтернеті, то я вважаю, що вона, звичайно, потрібна. Зараз можна знайти сайти, де наявна інформація про те, як, наприклад, зробити бомбу з підручних матеріалів або як підняти паніку у натовпі людей та таке інше. Безперечно, таку інформацію потрібно знищувати. Те саме стосується і текстових документів з ненормативною лексикою.

Для мене Інтернет має немале значення. Я нерідко користуюся ним для написання рефератів та повідомлень. Також я дізнаюся про погоду на декілька днів, якщо кудись від'їжджаю. Ще я щодня використовую електронну пошту та скайп, часто роблю покупки в Інтернет-магазинах.

Інтернет є важливою і невід'ємною частиною сучасного світу, і ми вже не можемо уявити своє життя без нього.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм. Коли я жив на батьківщині, я часто ... на море. Сьогодні я ... на Азовське море.

- а) їхати, поїхати; в) їхав, їжджу;
б) їхав, їздив; г) їздив, приїхав.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 2 копійка, 2 грам, 2 кілограм;
б) 3 копійок, 3 грамів, 3 кілограмів;
в) 20 копійок, 20 грамів, 20 кілограмів;
г) 1 гривні, 1 грами, 1 кілограми.

3. Знайдіть правильну відповідь: «Тридцять шість...».

- а) дівчата; б) дівчина; в) дівчат; г) дівчатам.

4. У якому рядку є не лише займенники?

- а) ви, я, воно; в) він, вона, воно;
б) ми, ви, вони; г) ви, я, кімната.

5. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) наша сім'я, наша країна, наша мова;
б) наш гуртожиток, наш кімната, наш студент;
в) наші друзі, наші очі, наші гуртожиток;
г) наша подруга, наша шафа, наша журнал.

6. Вказати рядок, у якому всі дієслова вжиті у теперішньому часі.

- а) чесала, чешу, чешуть, чешемо; б) люблю, любитиму, любиш, люблять;

- б) Студенти навчаються у простора та світла аудиторія.
- в) Студенти навчатися у просторій та світлий аудиторія.
- г) Студенти навчаються у просторій та світлій аудиторії.

13. Оберіть правильне речення.

- а) Щодня мій товариш посилає татові цікава інформація про новини в Україні.
- б) Щодня мій товариш посилає татові цікава інформацію про новини в Україні.
- в) Щодня мій товариш посилає татові цікаву інформацію про новини в Україні.
- г) Щодня мій товариш посилати татові цікаву інформація про новини в Україні.

14. Оберіть необхідний сполучник.

Я прокинувся пізно, ... запізнився в університет.

- а) для того, щоб;
- в) якби;
- б) хоча;
- г) тому.

15. Позначте рядок, у якому вказано правильну кількість літер українського алфавіту.

- а) 32;
- б) 28;
- в) 36;
- г) 33.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Євген Патон — видатний український вчений

Україна багата талантами. Низка видатних (відкриття, відкриттів, відкриттями) у сфері медицини, фізики й інших галузях (наука, науки), належать ученим України. Промисловий переворот (у, на, при) технології різних галузей металургії (бути, був, були) зумовлений розвитком нового

швидкісного (методом, метод, методу) автогенного зварювання, (яка, які, який) розробив талановитий український вчений Євген Оскарівич Патон.

Патон зробив вагомий внесок (в, на, про, у) світову (наука, науку, науці). Відкриття Патона, без (будь-який, будь-якого) сумніву, служать не лише теоретичною основою для розвитку металургії в (Україна, України, Україні), а й надають можливість ученим вирішувати низку вагомих проблем у промисловості конструювання.

Наведемо декілька фактів, (щоб, задля, щодо) висвітлити творчий потенціал Є. Патона. Друга світова війна спалахнула, коли Євгенові виповнився 71 рік. Незважаючи на вік, чоловік присвятив (усі, усе, увесь) свій час і енергію на проектування нових заводів для розробки танків.

Нові (методів, метод, методи) електрозварювання, які розробив Є. О. Патон, (посприяти, посприяли, посприяв) вирішенню багатьох проблем. З'явилася можливість постачати армію необхідним військовим устаткуванням. (Перед, після, для) війни методи автогенного зварювання Патона успішно використовувалися (у, в, на, біля) конструюванні.

Дивовижним витвором мистецтва металургії є міст над (Дніпро, Дніпром) (у, близько, при) Києві. Його сконструйовано в 1949 (році, рік, року) під керівництвом Євгена Оскарівича (Патон, Патона, Патону). Міст назвали на честь його творця — «міст Євгена Патона». Він був першим (на, до, у, при) світі суцільнозварним мостом. До (він, його, йому) появи у зведенні мостів найчастіше використовувалися заклепки. Міст Патона складається з 264-ох прогонових блоків, які з'єднані в (одну, одна) конструкцію швами загальною довжиною 10668 метрів. Його довжина 1543 метри. Ширина між бордюрами — 21 метр, а тротуари (мають, має, мати) ширину 3 (метр, метри, метра). Цей міст став одним (із, про, за) найбільших у всій Європі, а також зміг об'єднати два, здавалося б, несумісних поняття: зварювання і мостобудування.

Патону належать такі заслуги, як розробка основних принципів будівництва цілісних (мости, мостів, міст), підготовка бази для розвитку вітчизняної (теорія, теорії) зварювання, а також використання своїх

теоретичних розробок (на, коло, в) практиці. Інститут електрозварювання, названий на честь Патона, — зараз найбільший центр зварювальної науки. Нові проблеми зварювання (на, перед, у) космічному просторі висвітлив колектив Євгена Патона. Такі досягнення (сприяти, сприяють) науковому (і, в, з) технічному прогресові України.

III. СЛОВНИК

автогенне зварювання — autogenous welding	мостобудування — bridge construction
база — base	низка — a number of
бордюр — curb	потенціал — potential
висвітлити — to highlight	прогоновий блок — block span
внесок — contribution	проектування — designing
електрозварювання — electric welding	розробка — development
зведена заклепка — erected rivet	суцільнозварний — welded
зумовлений — caused by	танк — military tank
колектив — staff	технологія — technology
конструювання — construction	тротуар — pavement
космічний — space	устаткування — equipment
металургія — metallurgy	цілісний — integral
	шов — seam

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Які відкриття здійснив Євген Патон?
2. Якій справі присвятив своє життя цей видатний вчений?
3. Які перспективи з'явилися перед вченими світу завдяки відкриттям Є. Патона?
4. Чи виправдав себе метод автогенного зварювання? Чому?
5. В честь кого названо перший суцільнозварний міст у Києві?
6. Як ви розцінюєте внесок Євгена Патона в науку?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Євген Патон — американський вчений.		
2.	Відкриття Патона служать теоретичною основою для розвитку медицини в Україні.		
3.	Друга світова війна спалахнула, коли Євгенові виповнився 71 рік.		
4.	Євген Патон присвятив весь свій час проектуванню нових заводів для розробки танків.		
5.	Перший суцільнозварний міст у Дніпропетровську 1949 року було збудовано під керівництвом Євгена Оскаровича Патона.		
6.	Міст Патона складається з 264-ох прогонових блоків, які з'єднані в одну конструкцію швами завдовжки 10668 метрів.		
7.	Довжина моста Патона — 1543 метри.		
8.	Цей міст став одним із найменших у всій Європі.		

V. Розкрийте тему «Ренген і Пулюй» за зразком.

Іван Пулюй — визначний фізик і електротехнік, винахідник і громадський діяч. Автор приблизно 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами. Перекладач Біблії. Володів 15 імпозантними мовами. Він підтримував ділові стосунки із багатьма тогочасними вченими, зокрема Рентгеном.

У 1890—1895 роках у декількох європейських часописах були опубліковані знімки, які зробив Пулюй під час експериментів з лампою: знімок миші, руки доньки науковця, під якою чітко було видно шпильку.

Празька газета «Bohemia» опублікувала статтю «Відкриття Рентгеном нових властивостей так званого катодного випромінювання», де винахід повністю приписано Рентгену. Про цей день (11 січня 1896 року) неодноразово згадував син Івана Пулюя: «...Батько прочитав звістку про відкриття Рентгена, лежачи ще в ліжку. Він зірвався з ліжка, обхопив голову руками і раз від разу вигукував: «Моя лампа! Моя лампа!...». Коли він отримав примірник статті Рентгена, то із здивуванням побачив, що його давній знайомий Вільгем Рентген жодним словом не згадав про нього. Пулюй написав Рентгену лист із питанням, чи використовував він у своїх дослідженнях над X-променями його лампу. Це питання було з підтекстом (якщо використовував, то чому він не згадував про Пулюя?) і залишилося без відповіді.

Через декілька днів у Празькій політехніці Іван Павлович зробив доповідь про випромінювання. Потім видав другу працю «Про виникнення X-випромінювання та його фотографічний ефект», де глибоко проаналізував природу і механізм виникнення цього випромінювання. Стаття мала величезне значення для удосконалення конструкцій апаратів, що генерують X-випромінювання. Важливо, що Пулюй механізм виникнення випромінювання розумів як мікроскопічний процес, який відбувається внаслідок взаємодії вирваних із катода негативно заряджених частинок із молекулами або атомами речовин. У звітах Рентгена про це не сказано жодного слова.

Альберт Ейнштейн, дізнавшись про історію з X-променями, сказав Пулюєві: «Не можу Вас нічим утішити, що відбулося, того не змінити. Хай залишається при Вас сатисфакція, що і Ви вклали свою частинку в епохальне відкриття. Хіба цього мало? А якщо на тверезу голову, то все має логіку. Хто стоїть за Вами, русинами, — яка культура, які акції? Прикро Вам це слухати, але куди подінешся від своєї долі? А за Рентгеном — вся Європа». Відповідь Пулюя була така: «Що повинне відбутися — відбудеться обов'язково, і те, що відбудеться, буде якнайкращим, тому що така воля Господня!».

Це було важко, але Пулюй визнав першість за Рентгеном і не став заперечувати навіть тоді, коли Рентгену вручили Нобелівську премію. Рентген, за свідченням вчених того часу, всіляко ухилявся від пояснення природи свого відкриття і навіть не виступив з промовою на церемонії вручення Нобелівської премії, яка була передбачена протоколом. Він стверджував, що відкриття X-променів здійснив 8 листопада 1895 року, затримавшись у лабораторії після того, як пішли всі асистенти. Відкриття відбулося випадково, коли він звернув увагу, що після включення струму в катодній трубці, закритій з усіх боків щільним чорним папером, кристали платиноціаністого барія, що лежали поруч, почали світитися зеленуватим світлом.

Сам Рентген спочатку скептично ставився до можливості широкого вживання X-променів у медицині. Знімки, отримані ним, були невиразними, а через значне розсіювання променів час експонування розтягувався до 40-50 хвилин.

У той же час Пулюй успішно розв'язав проблему концентрації променів у пучок і зміг скоротити час витримки до 2-5 секунд. Іван Павлович особисто зробив уперше у світовій практиці знімок скелета мертвонародженої дитини. Серія знімків органів людини завдяки їх чіткості дозволила виявити патологічні зміни в тілах пацієнтів.

Невідомо, якими були стосунки Пулюя і Рентгена після 1896 року. Чи спілкувалися вони? За деякими джерелами, всі особисті листи Івана Павловича після його смерті залишилося у доньки Наталії, котра, опинившись в СРСР, безслідно зникла в сталінських таборах. Вільгельм Рентген у своєму заповіті розпорядився знищити всі свої записи, які стосувалися відкриття X-променів, що і було зроблено. Серед учених-фізиків XIX століття Пулюй користувався заслуженим авторитетом і визнанням, але чому наукова громадськість не «помітила» його відкриття, зробленого на 14 років раніше Рентгена, досі не зрозуміло.

Помер Іван Пулюй 31 січня 1918 року в Празі, де і похований.

- б) дивлюся, дивишся, дивитимуться;
- в) питаєте, питаємо, питають;
- г) бережеш, збережете, береже.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) вона сподобалася, я сподобався, вони сподобалися;
- б) він розповів, вона розповіла, ми будемо розповідати;
- в) ми радили, ви радили, я раджу;
- г) він вечеряв, вона вечеряла, вони вечерятимуть.

8. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я погуляю, він гулятиме, ми гулятимемо;
- б) ви будете вивчати, ми вивчатимемо, ми вивчаємо;
- в) він повторить, він буде повторювати, він повторює;
- г) я відповідаю, ти відповідаєш, ми відповідаємо.

9. Оберіть правильне речення.

- а) Бібліотека розташована біля драматичний театр імені Тараса Шевченка по вулиці Чорновола, 21.
- б) Бібліотека розташована біля драматичного театру імені Тарас Шевченко на вулиці Чорновола, 21.
- в) Бібліотека розташована біля драматичний театру імені Тараса Шевченко, що по вулиці Чорновола, 21.
- г) Бібліотека розташована на вулиці Чорновола, 21 біля драматичного театру імені Тараса Шевченка.

10. Оберіть правильне речення.

- а) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

б) Конго — найбільша ріка центральна Африка, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

в) Конго — найбільша ріка центральна Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

г) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Ніл) за довжиною на континент.

11. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Влітку діти купаються і ... у річці.

- а) плавають; б) пливуть; в) плинуть; г) плаватимете.

12. Позначте рядок з необхідною дієслівною формою.

... концерт, глядачі вийшли із залу.

- а) прослухана; в) прослухавши; б) слухаючи; г) слушна.

13. Позначте рядок, в якому всі дієслова І особи однини.

- а) кажу, читаю, пишу; в) співають, вивчаю, їм;
б) живе, знає, слухає; г) відповідаю, поважає, хочуть.

14. Замініть виділені іменники займенниками.

У **Камалю та Патріку** сьогодні екзамен із програмування.

- а) них б) вони в)їх г) їм

15. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Я народився 28 лютого 1984 року.

- а) двадцять восьмого ... тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертого;
б) двадцять восьмого ... тисяча дев'ятисот вісімдесят четвертого;
в) двадцять восьме ... тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертого;
г) двадцять восьмого ... тисячі дев'ятсот вісімдесят четвертого

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

З історії Олімпійських ігор

Олімпійські ігри (було, бути, були) спочатку релігійним святом стародавніх греків на честь Зевса, яке проводилося в Олімпії (біля, на, при, під) гори Олімп, міфічного житла богів. Початкова дата ігор склала 776 р. до н. е. Вони проводилися кожні чотири роки, посеред літа. Головною умовою фестивалю було встановлення (мир, миру) усюди (у, в, на, по) Греції. Церемонії включали змагання з ораторства, поезії, музики і мистецтва, а також з атлетичних дисциплін, таких як боротьба, метання спису і біг.

Олімпійські ігри були виключно (чоловіче, чоловічі, чоловічим) святом для молодих чоловіків з усіх грецьких міст. Жінкам не дозволяли змагатися в Олімпійських іграх або навіть відвідувати і дивитися змагання, хоча є легенди про дівчаток, які (замасковуватися, замасковувалися). Переможці були традиційно короновані оливковим листям замість золотих медалей. Важливість Олімпіади в грецькому житті була такою великою, що Олімпіада з чотирирічним інтервалом між іграми була головною одиницею грецького (календарі, календар, календаря). Перемогти в Олімпійських іграх було великою честю не тільки для атлета, але і для його (місто, міста, міст).

Класичні ігри продовжувалися понад (тисячу, тисяча, тисяч) років. Ігри остаточно (заборонити, заборонив, заборонили) римський імператор Феодосій в 392 р. н. е.

У дев'ятнадцятому столітті з'явилася ідея відновлення Олімпійських ігор в сучасному світі. Француз Барон П'єр де Кубертен був ентузіастом, чие особисте керівництво та ініціатива привели до урочистого відкриття сучасних Олімпійських ігор в 1896 р. з участю 311 атлетів з (тринадцять, тринадцяти) країн, що змагалися з дев'яти видів спорту.

Спочатку сучасні ігри проводили лише для (чоловіків, чоловіки, чоловіками). Жінки вперше змагалися (на, по, в) іграх у 1910 р., граючи в гольф. Але реальна жіноча участь почалася тільки в Парижі в 1924 р., коли в програму включили (жіноча, жіночу, жіночі) атлетику. У недавніх Олімпіадах жіноча програма була дуже розширена, а в 1980 хокей за участю жіночих команд було додано до програми московських ігор.

Зимові види спорту були введені в Олімпійську програму (з-за, завдяки, через) організацію спеціальних зимових ігор, вперше проведених у (Франції, Франція) в Шамоні в 1924 (року, рік, році), із змаганнями з хокею на льоду, швидкісного катання на (ковзани, ковзанах), фігурного катання і лижного спорту. Вони — все ще основні події зимової програми.

III. СЛОВНИК

атлетичні дисципліни — athletic discipline

біг — running

боротьба — wrestling

відновлення — renewal

гольф — golf

ентузіаст — enthusiast

замасковуватися — mask

змагання — competition

ініціатива — initiative

ковзани — skates

команда — team

коронований — crowned

легенда — legend

лижний спорт — skiing

метання спису — spear throwing

міфічний — mythical

оливкове листя — olive leaves

ораторство — oratory

релігійний — religious

розширений — expanded

стародавній — ancient

фестиваль — festival

фігурне катання — figure skating

хокей — hockey

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Де і коли проводилися Олімпійські ігри?
2. Як часто проводились такі змагання в давній Греції?
3. Чи припинялися війни на час проведення Олімпійських ігор?

4. Чим нагороджували переможців?
5. Хто в 392 р. н. е. заборонив Олімпійські ігри?
6. Коли жінки почали брати участь у Олімпіадах?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Олімпійські ігри були спочатку релігійним святом стародавніх греків на честь Зевса, яке проводилося в Олімпії біля гори Олімп.		
2.	Олімпійські ігри було започатковано в давньому Єгипті.		
3.	Під час Олімпійських ігор ніколи не припинялися війни.		
4.	Олімпійські ігри були виключно жіночим святом для молодих жінок з усіх грецьких міст.		
5.	У древній Греції під час Олімпійських ігор переможців нагороджували золотими медалями.		
6.	Олімпіади проводилися один раз на п'ять років.		
7.	Жінки почали брати участь в Олімпіаді з 1981 року.		
8.	Зимові види спорту були вперше проведені у Франції 1942 року.		

V. Розкрийте тему «Моя улюблена страва» за зразком.

Кожен любить смачно поїсти. Я також. Моєю улюбленою стравою є картопля з м'ясом і сиром, запечена в духовці.

Рецепт цієї страви дуже простий і його може приготувати будь-хто. Для цього потрібно приблизно 1-1,5 кг картоплі, невеликий шматочок м'яса,

2-3 цибулини, 300 грамів твердого сиру, 1 перець, 200 грамів грибів і 1-2 ложки соняшникової олії та майонез. Дехто замінює перець паприкою, а соняшкову олію — оливковою. Майонез можна приготувати самостійно або купити в магазині.

Спочатку я чищу картоплю і ріжу її кружечками. Вони повинні бути не дуже товстими і не дуже тонкими. Тоді я складаю нарізану картоплю в глибоку миску, додаю перець, сіль і спеції за смаком, невелику кількість майонезу і все перемішую. Після цього ріжу кубиками м'ясо, перчу та солю його. Потім чищу цибулю і ріжу її кружечками, чищу і ріжу гриби. У мене залишається тільки сир, який тру на тертці.

Тепер починається другий етап — змащую деко олією і кладу туди шар картоплі, шар м'яса, цибулі, грибів, потім знову шар картоплі. Коли всі інгредієнти закінчаться, то посипаю картоплю сиром і ставлю в духовку. Температура повинна бути приблизно 180-200 градусів.

Страва зазвичай готується близько 40 хвилин. Якщо порція більша, час запікання необхідно збільшити до 60-70 хвилин. Перед тим, як подати їжу гостям на стіл, посипаю картоплю петрушкою або кропом. Це неймовірна смакота. Раджу всім спробувати приготувати!

План розповіді

1. Розкажіть про особливості приготування їжі у вашій країні.
2. Детальніше опишіть страви, які найбільше подобаються вам особисто.
3. Що найчастіше готують у вашій сім'ї?
4. Яку українську страву ви б хотіли приготувати для своєї сім'ї?

Модуль № 5

I.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Температура у людини — це

- а) гаряча кава;
- б) спекотне літо;
- в) роздратована жінка;
- г) підвищена температура тіла.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 7 копійка, 7 грам, 7 кілограм;
- б) 8 копійок, 8 грамів, 8 кілограмів;
- в) 2 копійок, 2 грамів, 2 кілограмів;
- г) 1 гривні, 1 грами, 1 кілограми.

3. Доберіть займенник до слова «бланк».

- а) їхній;
- б) їхня;
- в) їхнє;
- г) їхні.

4. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Дитина малює гарну картину;
- б) Він пішов у нове кафе;
- в) Студенти напишуть диктант швидко;
- г) Микола зробив цю вправу за 20 хвилин.

5. В якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він запрошував, вона запрошувала, вони запрошували;
- б) він бере, він братиме, він брав;
- в) вона дарувала, вони дарували, він даруватиме;
- г) він розумів, вона розуміла, вони будуть розуміти.

6. В якому рядку правильно підібрана пара дієслів за видом?

- а) радити — радять;
- б) відповідати — відповідатимуть;
- в) передавати — передати;
- г) купувати — купують.

7. В якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я подарую, ти подаруєш, він подарує;
- б) ми відповідатимемо, ви відпочиватимете, я відпочиваю;
- в) ти будеш говорити, він говорить, ми говоритимемо;
- г) я буду співати, ти будеш співати, ми співаємо.

8. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) молодший — старший;
- б) світлий — легкий;
- в) холодний — темний;
- г) великий — низький.

9. Оберіть необхідні відмінкові форми

Віктор багато працював і дуже втомився, то ... треба відпочити.

- а) його;
- б) йому;
- в) їм;
- г) з ним.

10. Продовжіть речення.

На підготовчому відділенні на заняттях студенти спілкуються

- а) на українській мові;
- б) українською мовою;
- в) українська мова;
- г) української мови.

11. Оберіть правильне речення

- а) У Тані нема гарних і вишуканих манер, бо вона ніколи над собою не працювала.
- б) У Тані нема гарний і вишукані манери, бо вона ніколи над собою не працювала.
- в) У Тані нема гарні і вишукані манери, бо вона ніколи над собою не працювала.
- г) У Тані нема гарне і вишукане манери, бо вона ніколи над собою не працювала.

12. Оберіть правильне речення.

- а) Лікар, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.

- б) Лікаре, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.
в) Лікарю, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.
г) Лікаря, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.

13. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Вчора я ... у філармонію. Коли я ... туди, то зустріла Марію.

- а) ходив, йшли; в) ходила, йшла;
б) ходили, йшов; г) ходили, йшли.

14. Скільки студентів ... раніше у цій аудиторії?

- а) сидить; в) сидять; б) сиділо; г) сидітиме.

15. Оберіть необхідний сполучник.

Віктор не ходить до басейну, ... не вмє плавати.

- а) куди; б) тому що; в) звідки; г) коли.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Альфред Нобель

Альфред Бернард Нобель вважається суперечливою особистістю. Він був сином банкрута, але став (мільйонер, мільйонери, мільйонером); ученим, що (любити, любила, любив) літературу. Він заробив дуже багато, але жив простим життям. Він веселився у компанії і часто (сумувати, сумував, сумувало) наодинці. Любив людство, але ніколи не мав ні (дружини, дружина, дружин), ні (родина, родини, родин), що любили б його; був патріотом своєї батьківщини, а помер (на, по, біля) чужині.

Альфред Нобель (відкрила, відкрити, відкрив) новий вид вибухівки, динаміт, щоб удосконалити мирну гірничу промисловість та дорожні роботи. Його винахід (використовувати, використовували) аж ніяк не в мирних цілях.

Учений був всесвітньо відомим завдяки своїм роботам, але усе життя він ховався від (свої, своя, свої) слави. Вчений народився в (Стокгольм, Стокгольмі) 21 (жовтня, жовтню, жовтень) 1833 р., але разом зі своїми батьками переїхав (на, у, в) Росію у 1842 р., де його батько став провідним спеціалістом у (машинобудівній промисловості, машинобудівна промисловість). Він заробив багато (гроші, грошей) на винаході фугасу, але пізніше (збанкрутувати, збанкрутував, збанкрутувала). Альфред приїхав у Швецію 1863 р. і став сам вивчати вибухові речовини в лабораторії батька.

А. Нобель не навчався (на, в, при) школі або університеті, а вчився самостійно і до двадцяти років став професійним (хіміка, хіміком, хімік) і прекрасним (лінгвіст, лінгвістом, лінгвіста), який говорив шведською, російською, німецькою, французькою і англійською (мовами, мови, мов). Як і батько, Альфред був наділений багатою уявою і винахідливістю, але йому більше щастило, він раціональніше розпоряджався фінансами.

Нобель поспішав побачити впровадження у виробництво своїх наукових винаходів і побудував понад 80 компаній у 20 (двадцять, двадцяти) різних (країн, країни, країнах). Та ключ до успіху полягав у його здатності поєднувати в собі риси перспективного вченого (з, за, і) рисами далекоглядного підприємця.

Більш за все Нобель турбувався не про гроші і навіть не про наукові відкриття. Він увесь час шукав сенс життя і ще в молодості серйозно захопився (література і філософія, літературою і філософією). Альфред завжди був великодушний (до, для) бідних (люди, людей, людям). Його найбільше бажання — припинити війни. Саме тому чоловік працював над цим, не шкодуючи ні часу, ні грошей аж до самої смерті. Помер Альфред Нобель 1896 року в (Італія, Італії).

Згідно з (заповітом, заповіта, заповіт) ученого передбачено виплачувати грошові премії талановитим людям за досягнення в галузях фізики, хімії, психології, медицини, літератури і боротьби за мир. Ось так людину, яка вважала помилкою свою появу на світ, пам'ятають і шанують (за, по, через) багато років після її смерті.

III. СЛОВНИК

банкрут — bankrupt	наукове відкриття — scientific discovery
батьківщина — homeland	підприємець — entrepreneur
великодушний — generous	помилка — mistake
вибухівка — explosives	розпоряджатися — dispose
вибухові речовини — explosive substances	сумувати — grieve
гірничя промисловість — mining	суперечлива — contradictory
далекоглядний — farsighted	удосконалити — improve
динаміт — dynamite	фугас — underground mine
дорожні роботи. — roadwork	хімік — chemist
заповіт — testament	чужина — foreign country
лінгвіст — linguist	шанувати — respect
машинобудівна промисловість — engineering industry	шкодувати — feel sorry
наодинці — alone	щастити — have good luck

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Якою людиною був Альфред Нобель?
2. Що він винайшов? З якою метою?
3. Де навчався А.Нобель?
4. Про що турбувався вчений? Що він шукав?
5. Що відомо про заповіт Альфреда Нобеля?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Нобель був суперечливою особистістю.		
2.	Альфред Берnard був сином мільйонера.		
3.	Науковець відкрив новий вид вибухівки, динаміт.		
4.	Його винахід використовують в мирних		

	цілях.		
5.	А. Нобель навчався в університеті.		
6.	Нобель побудував понад 80 компаній у 20 різних країнах.		
7.	Більш за все вчений турбувався про гроші.		
8.	А. Нобель запровадив премію з математики.		
9.	Вченого пам'ятають і шанують після смерті.		

V. Розкрийте тему за зразком «Улюблені справи на дозвіллі».

Мої улюблені справи

Улюблених справ у мене дуже багато. Я іноді замислююся: невже життя буває нецікавим? Ніколи б не повірив, якби не приклад з мого життя. У мене є знайомий Юра, у якого постійно поганий настрій, а улюблена його фраза — «Ох, як же нудно!». Я думаю, що це все через його безбарвне життя, яке складається із відвідування школи і повернення додому.

У мене все навпаки. Я просто не маю часу сумувати. То я граю з друзями у футбол, то допомагаю мамі у приготуванні вечері, уявляючи себе вправним кухарем на флоті, або вступаю у двобій з математикою... Справ, які приносять задоволення, у мене багато! Особливе місце посідають справи, пов'язані з Рексом. Колись, ще у 3-му класі, мені на день народження подарували маленьке чотириноге створіння, якому я дав прізвисько Рекс. Ми відразу стали найкращими друзями. Відтоді у мене з'явилася улюблена справа — гуляти з Рексом. Я дуже люблю спостерігати за моїм маленьким другом. Я так багато знаю про нього — улюблені страви, звички, характер, — що, якби попросили розповісти про Рекса, я не зупинився б.

Також дуже люблю відвідувати гурток юного туриста. Із цим загадковим світом я познайомився лише минулого року, але встиг стільки всього дізнатися і навчитися. Тепер я не загублюся у незнайомій місцевості! А ще є, як я їх називаю, сезонні улюблені справи. Наприклад, кожного літа я їжджу до моїх дідуся і бабусі, які живуть у селі, недалеко від нашого міста.

Мені подобається там усе: і бабусині пахучі пиріжки, і годування поросятка, і копання картоплі всією великою родиною. А особливо — розмови з дідусем. За ними час стікає непомітно, й інколи бабусі доводиться розганяти нас по ліжках, бо вже за північ. Багато ще чого я можу зарахувати до моїх улюблених справ, але головне те, що вони у мене є.

Моє захоплення

У світі навколо нас багато всього цікавого. Кожен може знайти собі щось до душі. Захоплення людини — це те, що вона робить не тому, що треба, а тому, що їй це подобається. Існує багато речей, які викликають у мене інтерес, проте серед них я хочу виділити малювання простим олівцем та катання на велосипеді.

Малювати я ніколи не вчився. Просто з дитинства в мене добре виходило перемальовувати фігури та обличчя улюблених героїв з мультфільмів та коміксів, а пізніше — обличчя людей з фотографій. Згодом мені стали купувати різні книжки з малювання. Я тренувався малювати на різні теми, проте мені досі цікавіше за все робити портрети простим олівцем. Я малюю не з натури, а з фотографій — сімейних та журнальних. Мені подобається, що під час малювання я залишаюся сам та можу сконцентруватися на тому, що роблю. Цікаво, що хоча це кропіткий, енергоємний процес, поки малюю, я дійсно відпочиваю. Зараз я викладаю фото своїх робіт в Інтернет. Мені приємно, коли в мене виходить гарний малюнок, який подобається іншим людям. Гадаю, коли в мене буде більше вільного часу, я піду вчитися до художньої школи, щоб розвивати свої здібності.

Інше моє захоплення — катання на велосипеді — з'явилося в мене зовсім нещодавно. Я познайомився з гуртом людей, які влаштовують разом велосипедні прогулянки по живописних місцях на вихідних. Серед них і дорослі, і діти. Минулих вихідних ми разом виїжджали за місто до річки, це приблизно десять кілометрів. Там ми влаштували пікнік, відпочили та повернулися додому також на велосипедах. Це було досить фізично

виснажливо для мене, початківця. Та мені дуже хотілося, щоб мій відпочинок був активним, бо дуже багато часу я проводжу, сидячи за уроками та навіть малюючи. Тому їзда на велосипеді мені дуже підходить, а те, що я катаюся в компанії друзів, робить це заняття ще цікавішим.

Коли в мене з'явилися мої захоплення, кожен мій день став цікавим. Мені легше даються домашні справи та уроки, бо я з нетерпінням чекаю можливості присвятити час своїм захопленням. Мені ніколи не сумно, а в голові постійно безліч творчих ідей. На мою думку, кожна людина має знайти для себе такі заняття, які дозволяють їй одночасно розвивати свої здібності, відпочивати, приємно проводити час та знайомитися з цікавими людьми.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть правильний варіант.

- а) 6 копійки, 6 грами, 6 гривні;
- б) 150 гривень, 150 грамів, 150 кілограмів;
- в) 300 копійки, 300 грами, 300 кілограми;
- г) 4 гривня, 4 грам, 4 кілограм.

2. Вкажіть рядок, у якому всі слова означають число.

- а) економіка, два, око;
- б) три, чотири, п'ять;
- в) шість, сім, пальто;
- г) десять, мікроекономіка, вітер.

3. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) я менеджери;
- б) вони студенти;
- в) ми друг;
- г) вони викладач.

4. Оберіть правильний варіант.

- а) весна: квітень, травень, вересень;
- б) літо: липень, серпень, вересень;
- в) осінь: вересень, жовтень, листопад;
- г) зима: грудень, січень, листопад.

5. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Дитина малює гарну картину;
- б) Він пішов у нове кафе;
- в) Студенти напишуть диктант швидко.
- г) Микола зробив цю вправу за 20 хвилин;

6. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) ми співатимемо, ви співатимете, я співаю;

- б) подарувати, я подарую, ти подарував;
- в) він повечеряв, вона повечеряла, вони повечеряли;
- г) працювати, він працюватиме, вона буде працювати.

7. У якому рядку правильно підібрана пара дієслів за видом?

- а) запрошувати — запросити;
- в) давати — не давати;
- б) брати — дати;
- г) говорити — говорила.

8. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) він знає, ми знаємо, ви знають;
- б) вони вчилися, я писатиму, ви пишете;
- в) я запросив, ти запрошуватимеш, він запросить;
- г) ти працюватимеш, він працюватиме, ми працюватимемо.

9. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) цікавий — молодший;
- в) світлий — темний;
- б) розумний — легкий;
- г) маленький — низький.

10. Позначте рядок, у якому закінчення — а(-я) у формі родового відмінка мають всі слова в рядку.

- а) університет, студент, вікно;
- в) понеділок, підручник, комп'ютер;
- б) футбол, сир, метр;
- г) учень, дощ, вітер.

11. Позначте рядок, в якому твірну основу дієприслівника визначено неправильно.

- а) читаючи — читати;
- в) вирішивши — вирішувати;
- б) слухаючи — слухати;
- г) узявши — узяти.

12. Замініть виділені іменники займенниками: «Ми прийшли до Стама, а його нема вдома».

- а) нього;
- б) йому;
- в) його;
- г) ним.

13. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Цього року урожаю зібрали у 2,5 рази більше, ніж минулого року.

- а) два з половина; в) два з половиною;
- б) два і п'ять; г) два і пів.

14. Оберіть правильне речення.

- а) Східноафриканське співтовариство (САС) — міжурядова організація, що включає в себе п'ять східноафриканських країн: Бурунді, Кенію, Руанду, Танзанію та Уганду.
- б) Східноафриканська співтовариство (САС) — міжурядова організація, що включати в себе п'ять східноафриканських країн: Бурунді, Кенія, Руанда, Танзанія та Уганда.
- в) Східноафриканське співтовариство (САС) — міжурядова організація, що включати в собі п'ять східноафриканських країн: Бурунді, Кенію, Руанду, Танзанію та Уганду.
- г) Східноафриканське співтовариства (САС) — міжурядова організація, що включає в собі п'ять східноафриканських країн: Бурунді, Кенію, Руанду, Танзанію та Уганду.

15. Оберіть правильне речення.

- а) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.
- б) Конго — найбільша ріка центральна Африка, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.
- в) Конго — найбільша ріка центральна Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

г) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Ніл) за довжиною на континент.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Найвизначніші досягнення в науці

Ключовою особливістю розвитку (наука / науки/ науці) XIX століття є застосування (електрика / електрикою /електрики). Люди відчули переваги і вже не змогли відмовитися від її використання. У XIX найбільш вагомими стали відкриття відомого сербського та американського винахідника і фізика **Нікола Тесла**. Саме завдяки (він / його / йому) відкриттям створена дротова і бездротова передача електроенергії, сучасний мобільний зв'язок та Інтернет і ще багато іншого.

У 1831 році **Майкл Фарадей** зауважив: якщо мідний дріт (рухається / рухаються / рухатися) в магнітному полі, перетинаючи силові лінії, то в ньому виникає електричний струм. Так з'явилося поняття електромагнітної індукції. Це відкриття створило ґрунт для винаходу електродвигунів.

У 1865 році **Джеймс Кларк Максвелл** розробив електромагнітну (теорія / теорію / теорії) світла. Він (припустити / припустив / припустила) існування електромагнітних хвиль, за допомогою яких передається електрична енергія в (простір / простору / просторі). У 1883 році **Генріх Герц** (довів / довести / довели) існування цих хвиль. Згодом **Гульєльмо Марконі та Олександр Попов** створили бездротовий телеграф — радіо. Цей винахід став основою (до / для / перед) сучасних технологій бездротової передачі інформації, радіо і телебачення, в тому числі всіх видів мобільного зв'язку, в основі роботи яких лежить принцип передачі даних за допомогою електромагнітних хвиль. **Альберт Ейнштейн** (в / на / у) 1916 році розробив

(загальна / загальний / загальну) теорію відносності, яка (перевернути / перевернув / перевернула) уявлення всіх науковців того часу.

У 1932 році **Джеймс Чедвік** довів існування нейтрона. Це наукове відкриття призвело (завдяки / перед / до) бомбардування Хіросіми і Нагасакі, до розвитку гонки озброєння і до холодної війни. Але в той же час це відкриття (стати / стало / стала) поштовхом до розвитку атомної енергетики. За відкриття нейтрона Джеймсу Чедвіку в 1935 р. було присуджено Нобелівську премію в галузі фізики. **Олівер Еванс** був одним із перших, хто у 1804 році у Філадельфії продемонстрував автомобіль (за / із / при) паровим (двигун / двигуна / двигуном).

У 1825 році в (Англія / Англії / Англією) **Георг Стефенсон** збудував першу залізницю. Вона забезпечувала залізничний зв'язок міст Стоктон і Дарлінгтон. Найбільш значний внесок у сфері медицини зробив Роберт Кох. Він відкрив збудника туберкульозу, бацилу сибірської виразки і холерний вібріон. За відкриття туберкульозної палички він був нагороджений (Нобелівська / Нобелівською / Нобелівської) премією. Поява перших електродвигунів, винахід телефону і телеграфу, радіо і нагрівальних приладів, залізниці, а також лампи розжарювання суттєво (змінити / змінили / змінила) життя людства.

III. СЛОВНИК

атомна енергетика — nuclear power

бацила — bacillus

бездротовий — wireless

бомбардування — bombing

гонка озброєння — race of
militarization

дріт — wire

дротовий — wired

електрика — electricity

електричний струм — electrical
current

електродвигун — electromotor

електромагнітна індукція —
electromagnetic induction

електромагнітні хвилі —
electromagnetic waves

залізниця — railway

застосування — application

ключовою — the key

лампа розжарювання —
 incandescent lamp
 магнітне поле — magnetic field
 нагрівальний прилад — heating
 device
 нейтрон — neutron
 паровий двигун — steam engine
 передача — transfer
 передача даних — data transfer

поштовх — push
 принцип — principle
 сибірська виразка — anthrax
 силова лінія — power line
 телеграф — telegraph
 теорія відносності — relativity
 туберкульоз — tuberculosis
 холерний вібріон — *Vibrio cholerae*
 холодна війна — the Cold War

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Що є ключовою особливістю розвитку науки XIX століття?
2. Чому відкриття Н.Тесли є вагомими?
3. Що припустив Дж. К. Максвелл? А що довів Г. Герц?
4. Якими стали наслідки відкриття нейтрона?
5. Чим відомий Г. Стефенсон?

№	ТВЕРДЖЕННЯ		
		ТАК	НІ
1.	Ключовою особливістю розвитку науки XIX століття є застосування електрики.		
2.	Нікола Тесла зауважив: якщо мідний дріт рухається в магнітному полі, перетинаючи силові лінії, то в ньому виникає електричний струм.		
3.	Відкриття електромагнітної індукції створило ґрунт для винаходу електродвигунів.		
4.	Джеймс Кларк Максвелл розробив електромагнітну теорію світла.		
5.	Генріх Герц створив бездротовий телеграф		

	— радіо.		
6.	Альберт Ейнштейн у 1916 році розробив теорію відносності.		
7.	Відкриття протона стало поштовхом до розвитку атомної енергетики.		
8.	Георг Стефенсон збудував першу залізницю.		
9.	Найбільш значний внесок у сфері медицини зробив Роберт Кох.		
10.	Туберкульозну паличку відкрив Парацельс.		

V. Розкрийте тему «Сучасні технічні засоби зв'язку» за зразком.

Одним із найперших, найдешевших та найнадійніших способів передачі повідомлень була поштова служба. Поштовий зв'язок залишається поширеним, простим і зручним. У наш час листи сортуються автоматично, а потім відправляються адресатові автотранспортом, залізницею чи літаками. Все частіше люди надають перевагу електронній пошті та мобільним телефонам. Але інколи все ж надсилають листи, вітальні листівки, передають пакунки.

Крім простого листування існують такі види зв'язку пошти як телеграма, телеграф, телетайп та телекс. Телеграма швидший та надійніший вид зв'язку, оскільки лист передають особисто в руки з підписом особи, що приймає повідомлення. Крім того телеграму доставляють, тому що вона передається не транспортом, а електронними засобами зв'язку. Але сучасні люди мало знають про телеграф і телекс.

Дротовий зв'язок з'явився пізніше ніж пошта. Дротовий зв'язок існує у вигляді телефонного та факсимільного зв'язку.

Телефон — зручний і дуже поширений вид зв'язку. Телефон мало залежить від погодних умов, тому інформацію можна передавати в будь-який момент. Із появою цифрових технологій питання якості зв'язку було

вирішено, тому зараз без перешкод можна спілкуватися навіть на великих відстанях.

Найпопулярнішим і найефективнішим у сучасному світі є спілкування через Інтернет та мобільний зв'язок. Все поширенішим стає мобільний Інтернет. Комп'ютерний світ уже давно став мережевим.

Початок створення глобальної комп'ютерної мережі було покладено ще в 60-х роках. Поява Інтернету, що дозволяє людям з усіх країн і всіх континентів обмінюватися величезними обсягами інформації, призвело до своєрідного інформаційного перевороту. На зміну традиційному засобу зв'язку (поштовим повідомленням) приходять електронна пошта. Лист електронною поштою доставляється миттєво, і ціна доставки не залежить від місця призначення (чи йде вона в сусідній будинок, чи на інший континент).

Перевірити електронну поштову скриньку можна з будь-якого місця, де є телефонні лінії та доступ в Інтернет. Через всесвітню мережу можна отримувати електронні версії газет. При цілодобовому функціонування Інтернету одержана інформація — найоперативніша, що випереджає радіо і телебачення.

Електронна пошта дешевша звичайної пошти або факсу (2-5 центів за кілобайт інформації — половина машинописної сторінки). Зараз на Заході починається бум переговорів через Інтернету, замість телефонних. В Інтернеті, об'єднані спільними інтересами, користувачі мережі збираються у віртуальні групи та обговорюють останні новини або які-небудь проблеми. Цей вид зв'язку отримав назву «електронна конференція». Через Інтернет можна отримати доступ до інформації багатьох бібліотек світу (навіть бібліотеки Конгресу США).

На сучасному етапі кількість користувачів досягає 40 мільйонів. Звичайний спосіб підключення до мережі Інтернет здійснюється через телефонні лінії або мобільні телефонні апарати, що працюють через супутник зв'язку (бездротова технологія). Подальший розвиток інфраструктур зв'язку розвине Інтернет у повноцінну телекомунікаційну мережу.

г) Цей ніч було дуже холодно і темно.

13. Оберіть правильне речення.

- а) Мені подобається готувати рисова каша та суп без м'ясо.
- б) Мені подобається готувати рисову кашу та суп без м'ясо.
- в) Мені подобається готувати рисову кашу та суп без м'яса.
- г) Мені подобається готувати рисовий каша та суп без м'ясо.

14. Оберіть правильне речення.

- а) Марокко (офіційно: Королівство Марокко) — країна на півночі Африки, яка межує на півночі з Іспанією, на сході і південному-сході — з Алжиром, на півдні — зі Західною Сахарою.
- б) Марокко (офіційно: Королівство Марокко) — країна на північ Африки, яка межує на північ з Іспанією, на схід і південний-схід — з Алжиром, на південь — зі Західною Сахарою.
- в) Марокко (офіційно: Королівство Марокко) — країна на півночі Африки, яка межувати на півночі з Іспанією, на сході і південному-сході — з Алжиром, на півдні — зі Західною Сахарою.
- г) Марокко (офіційно: Королівство Марокко) — країна на півночі Африки, яка межує на півночі з Іспанія, на сході і південному-сході — з Алжир, на півдні — зі Західна Сахара.

15. Оберіть необхідний сполучник

Антон спитав викладача, ... він отримав за контрольну роботу.

- а) скільки; б) куди; в) звідки; г) чому.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Подарунок

Як правильно подарувати й отримати подарунок на день народження?

Уміти вибрати хороший оригінальний подарунок — велике мистецтво, (яке / яким / який) потребує чимало сил і (креативна / креативних / креативні) ідей. Окреслимо основні (правило етикет / правила етикету / правил етикету) дарування. Ніколи не (натякати / натякайте / натякаю) імениннику на (ціну / ціни / ціна) подарунка, а також не (розказувати / розкажуйте / розказував) про матеріальні (затрата / затрати / затрату) під час (покупці / покупка / покупки).

Знайте міру! Не варто дарувати щось дуже (дорогий / дороге / дорогим). Подарунок цінний не дороговизною, а (оригінальність / оригінальністю / оригінальності), здатністю зробити вас щасливішими. Вважається, що дарувати гостинці, зокрема цукерки, булочки, виноград, персики, полуниці без оформлення — ознака (поганий тон / поганого тону / поганим тоном). Без обгортки можна дарувати лише (книга / книгою / книгу) і (квітка / квітці / квітку). Не треба підписувати книги, адже це має робити лише автор. Якщо ви дуже (хотіти / хочете / хочемо) залишити (якусь / якість / якогось) побажання — напишіть його на закладці чи (листівці / листівка / листівки). Потрібно пройти три важливі етапи: привітання, дарування і процес, під час якого іменинник (мати / має / мали) розпакувати подарунки.

Привітання може бути як усне, так і письмове. Маму, (тата / тато / татові), бабусю, дідуся можна привітати без зайвого офіціозу, сказати тепле й щире слово. Коханій (людина / людині / людини) довгі побажання не потрібні, їх можна замінити (звичайний / звичайна / звичайним) поцілунком. Шефу потрібно щось офіційне, інтелігентне. Уникайте обнімать. Якщо ви зібралися зробити презент шефу, постарайтеся обрати оригінальний подарунок. Уникайте у виборі одягу, (предмети / предметом / предметів) особистої гігієни, алкоголю, косметики, а також («жартівливі» / «жарівливими» / «жартівливих») подарунків, якщо (ви / вам / вас) не впевнені в (почуття / почутті / почуттям) гумору начальника. Дарувати краще пісочний годинник, книгу з (життєві / життєвий / життєвими) афоризмами, антикваріат, символічні статуєтки, відеоролик з привітання. До речі, краще робити дарунок не від (я / мене / себе), щоб він не сприйняв це, як бажання виокремитися серед (інші / іншм / інших), а (весь / всього / всім) колективом.

Хочете подарувати корисний подарунок рідним? Навчіться (вони / їм / їх) слухати. Часом вони самі (каже / казати / кажуть), що хочуть отримати. Для (кохані / коханих / коханим) (найкращим / найкращий / найкращого) подарунком стане фотосесія на тлі гостроверхих замків чи на даху багатоповерхівки, (романтичний / романтичне / романтична) вечерея, політ на (повітряна / повітряної / повітряній) кулі, спеціально замовлена карета чи екстравагантне освідчення у коханні.

III. СЛОВНИК

антикваріат — antiques	листівка — postcard
афоризм — aphorism	міра — measure
виокремити — distinguish	натякати — hint
відеоролик — video	обгортка — wrapper
гостинець — fairing	обнімання — hug
гостроверхий — gabled	окреслювати — outline
екстравагантний — extravagant	отримати — get
етикет — etiquette	офіціоз — official solemnity
закладка — bookmark	пісочний годинник — hourglass
здатність — ability	повітряна куля — balloon
іменинник — birthday boy	поганий тон — bad tone
карета — coach	розпаковувати — unpack
креативний — creative	уникати — avoid
	чимало — plenty

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Чи легко дарувати подарунки?
2. Чим цінний подарунок?
3. Як потрібно дарувати гостинці?
4. Що можна подарувати шефу? А що рідним?
5. Чи всім потрібні побажання?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Уміти вибрати хороший оригінальний подарунок — велике мистецтво.		
2.	Треба розповідати про ціну подарунка.		
3.	Потрібно обгортати книги і квіти.		
4.	Треба підписувати книги.		
5.	Привітання може бути лише усним.		
6.	Потрібно пройти етапи привітання, дарування і процес, під час якого іменинник розпаковує подарунки.		
7.	Подарунок цінний здатністю зробити вас щасливішими.		
8.	Батьків можна вітати без зайвого офіціозу.		
9.	Шефу потрібно бажати щось офіційне, інтелігентне.		
10.	Шефу краще робити дарунок всім колективом.		

V. Розкрийте тему: «GOOGLE — новітня пошукова система».

Google (гугл) — назва однієї з найпотужніших пошукових систем у Всесвітній мережі Інтернет. Назва — спотворене написання слова гугол (анг. googol), та означає число рівне сотому ступеню числа десять. Один із творців пошуковика невідомо, навмисно чи випадково, написав слово «googol» неправильно.

Google орієнтується на людину. Компанія була заснована двадцять років тому. За цей час Google забезпечив свої сторінки надзвичайно зручними сервісами. Він став втілювати собою Інтернет взагалі. Люди, необізнані з Інтернетом, завдяки Google швидко стають впевненими користувачами всесвітньої павутини. Наприклад, коли користувач починає набирати пошукову

фразу, він може і не дописувати її, а просто клацнути на одну з запропонованих. Досить зручно!

Google інтегрований в безліч популярних соціальних мереж. Для своїх шанувальників Google розробив власний інтернет-провідник — Google Chrome. Одним словом, Google знаходиться в постійному розвитку. Пошуковий робот Google робить пошук самостійно. Для цього він оббігає весь Інтернет, переглядаючи всі сайти. Він приходить до відповідних висновків-цікавий той чи інший ресурс, чи варто його взагалі розглядати.

Пошук у системі здійснюється 101 мовою світу! За допомогою Google мільйонам людей легко дізнаватися про речі і події, навчатися, спілкуватися, розважатися.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть правильний варіант.

- а) 15 копійка, 15 грам, 15 кілограм; г) 1 гривні, 1 грами, 1 кілограми.
б) 2 копійки, 2 грама, 2 кілограма;
в) 35 копійок, 35 грамів, 35
кілограма;

2. Виберіть правильну форму числівника.

— У котрому кабінеті вона працює?

— Вона працює у ...

- а) сімдесят першим кабінетом; в) сімдесят першому кабінеті;
б) семидесят одному кабінеті; г) сімдесять першого кабінету.

3. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) наш монітор, наш сертифікат, наш презентація;
б) наша презентація, наша країна, наша вимога;
в) наше життя, наше мережа, наше правда;
г) наші друзі, наші син, наші недоліки;

4. Доберіть займенник до слова «професор».

- а) ваш; б) ваше; в) ваша; г) ваші.

5. Оберіть правильний варіант.

- а) весна: березень, квітень, червень; в) осінь: вересень, жовтень, грудень;
б) літо: червень, липень, серпень; г) зима: грудень, січень, травень.

6. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Екран монітора світиться синім кольором.

- б) Він працював за комп'ютером день і ніч.
- в) Студенти напишуть модуль швидко і підуть додому.
- г) Стам виконав ці тестові завдання за 20 хвилин.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він набирав текст, вона набирала текст, вони набирали текст;
- б) він запитував його, вона запитувала його, вони запитують його;
- в) він купив планшет, вона купила планшет, вони куплять планшет;
- г) він згадував її, вона згадувала його, вони згадують маму.

8. У якому рядку написані усі дієслова доконаного виду.

- а) давати, розрізняти, прочитати;
- б) йти, взяти, перешкоджати;
- в) вечеряти, досліджувати, знайомити;
- г) сказати, відпочити, використати.

9. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) ви працюватимете, я працюватиму, ви працював;
- б) ти будеш купувати, ти купуватимеш, я куплю;
- в) ти будеш розповідати, він буде розповідати, я розповідаю;
- г) я розмірковую, ти розмірковуєш, він розмірковує.

10. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) мудрий — старий;
- б) довгий — низький;
- в) тонкий — товстий;
- г) легкий — світлий.

11. Позначте рядок, в якому іменник у множині має закінчення — ів.

- а) декілька (українці);
- б) хтось із (люди);
- в) чимало (подорож);
- г) багато (дослідження).

щоб вони не заблукали в п'їтьмі, кожна родина ставила (при / в / на) підвіконня саморобні ліхтарики (з / в / на) овочів (прорізи в них робили для того, щоб усередині було повітря і свічка не погасла). Там, у потойбіччі, (вірити / вірили / вірила) кельти, є добрі та злі істоти. Міфічні духи-сіди здатні й на бандитські витівки. (Вони / їм / нам) дарували на свято солодощі — нехай ласують та добрішають.

(Щоб / що / як) перемогти страх, перед Хеловіном необхідно відвідати (цукерню / цукерня / цукернею) з великою (сумка / сумкою / сумки) для покупок. А як тільки (стемніти / стемніє / стемнію), треба залишити духам (або тим, хто (вони / нас / їх) зображає) солодкі подарунки за (пори́г / порога / поро́гом). Мовляв, ласуйте на здоров'я, поки є нагода, і не гайте (час / часом / часу) на безглузді витівки. Якщо ж «гості» (постукати / постукають / постукала) — відчиняйте (їх / їм / нам) із гостинцями (при / до / у) руках. Пам'ятайте, страховиська поважають щедрих.

Сучасні перевдягнені сіди бешкетують у масках досхочу: (знімають / знімати / знімає) хвіртки (із / від / з) петель, перевішують вивіски (від / коло / на) магазинах, а в (будинки / будинках / будинкам), де не дали солодких гостинців, обмажують ручки дверей сажею. Веселий розіграш? Але тут є й небезпека. Якщо (в / при / під) маскою чудиська сховався хуліган, то (він / воно / вона) може натворити (такий / таке / такого), що навіть сіду стало б соромно. Щоб припинити нечемність, бойскаути закликають: «Хай живе (здорова / здоровий / здорові) Хеловін!». Бо ж опісля свята краще згадувати вдалі жарти, ніж (рахуй / рахувати / рахує) розбиті шибки.

III. СЛОВНИК

бешкетувати — to whoop up

вивіска — signboard

витівка — prank

вірування — belief

гаяти час — to linger

гостинець — gift

давній — ancient

досхочу — a lot

духи-сіди — spirits

заблукати — to get lost

закінчуватися — to come to the end

запозичений — adopted

здатний — capable

ласувати — to enjoy (sweets)

ліхтарик — lantern

маска — mask

межа — border

міфічний — mythical

нагода — opportunity

народ — people

петля дверей — door hinge

підвіконня — windowsill

пітьма — darkness

поважати — to respect

погаснути — to dim

померлий — dead

потойбіччя — afterlife

проріз — cut

розіграш — hoax

сажа — soot

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Коли закінчувався рік у кельтів?
2. Для чого ставили саморобні ліхтарики?
3. Що треба зробити перед Хеловіном? Для чого?
4. Кого поважають страховиська?
5. Що роблять перевдягнені сіди? А що роблять хулігани?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Свято Хеловін запозичене у давнього народу — слов'ян.		
2.	Міфічні духи-сіди здатні й на бандитські витівки.		
3.	Сідам дарували на свято гроші.		
4.	Кожна родина ставила на підвіконня саморобні ліхтарики з фруктів.		
5.	Перед Хеловіном необхідно відвідати цукерню з великою сумкою для покупок.		
6.	Страховиська поважають ледачих.		
7.	Сучасні перевдягнені сіди бешкетують у масках.		

8.	Щоб припинити нечемність, бойскаути закликають: «З Новим роком».		
9.	Під маскою чудиська може сховатися хуліган.		
10.	Опісля свята краще рахувати розбиті шибки.		

V. Розкрийте тему: «Спілкування в соціальних мережах» за зразком Спілкування у соціальних мережах

Ми живемо в час бурхливого технічного прогресу, який впливає на життя сучасних людей. Цей процес наклав відбиток і на міжособистісні взаємини. Їхній формат цілком змінила Інтернет-революція. Люди тепер частіше спілкуються у віртуальному світі, аніж у реальному. З постійним доступом до Інтернету спілкування через Мережу стало частиною життя багатьох людей. Окрім спілкування, соціальні мережі стали потужним інструментом для швидкого отримання різного роду інформації.

Останнім часом кількість користувачів соціальних мереж стрімко зростає. Найбільшого поширення в цілому світі набули такі соціальні мережі, як FaceBook та Twitter. В соціальних мережах можна, зокрема, створювати групи за інтересами та обмінюватися різного роду інформацією (текст, аудіо, відео, графіка) з членами групи, стежити за повідомленнями інших осіб.

Зараз найбільш популярною в світі є соціальна мережа FaceBook, яка налічує вже сотні мільйонів користувачів. Ця соціальна мережа об'єднує безліч людей з різних куточків світу. За допомогою соціальних мереж можна знайти старих знайомих, друзів, родичів, однокласників, а також познайомитися з новими людьми. Спілкування в Інтернеті, особливе спілкування в соціальних мережах відрізняється від спілкування в чатах і форумах, і вже, само собою, відрізняється від спілкування в реальному житті. Річ у тому, що в соціальній мережі користувач надає про себе більше інформації, ніж у чаті або на форумі. Він повідомляє свої ім'я прізвище,

місце мешкання, а часто навіть місце роботи і навчання. Крім того, на сайті можна подивитися список його друзів, дізнатися з ким він спілкується.

Важливим є те, що Інтернет сприяє розвитку особистості і включення її у процес спілкування навіть тоді, коли в реальному житті людина може мати певні бар'єри для спілкування. Тому для набуття нових знайомих, підтримки і розвитку відносин таким людям Інтернет підходить якнайкраще.

Модуль № 9

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Марта серйозно цікавиться

- а) сучасною літературою; в) сучасної літератури;
- б) сучасна література; г) сучасній літературі;

2. Учора ми були на екскурсії, ця екскурсія сподобалася

- а) ми; в) нам; б) нас; г) у нас.

3. Оберіть правильне речення.

- а) Мій собака дуже добрий, лагідний та спокійний.
- б) Мою собака дуже добру, лагідний та спокійний.
- в) Мій собака дуже добра, лагідна та спокійна.
- г) Мій собака дуже добрий, лагідні та спокійні.

4. Оберіть правильне речення.

- а) Зі свого дитинства я згадала приємна подія про школа.
- б) Зі свого дитинства я згадала приємну подію про школа.
- в) Зі свого дитинство я згадала приємна подія про школу.
- г) Зі свого дитинства я згадала приємну подію про школу.

5. Оберіть правильне речення.

- а) Марокканський берег омивається Атлантичний океан та через Гібралтарську протоку переходить до Середземного моря.
- б) Марокканський берег омивається Атлантичним океаном та через Гібралтарську протоку переходить до Середземного моря.
- в) Марокканський берег омивається Атлантичний океаном та через Гібралтарську протока переходить до Середземного моря.
- г) Марокканський берег омивається Атлантичним океаном та через Гібралтарську протоку переходить до Середземне море.

6. Оберіть правильне речення.

а) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

б) Конго — найбільша ріка центральна Африка, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонки) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

в) Конго — найбільша ріка центральна Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Нілу) за довжиною на континенті.

г) Конго — найбільша ріка центральної Африки, найбільш повноводна (друга у світі після Амазонка) і друга (після Ніл) за довжиною на континент.

7. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Наша група вже двічі ... на екскурсію в картинну галерею.

а) ходить; б) ходила; в) йде; г) ходити.

8. Студенти добре ... українською мовою.

а) вивчають; б) засвоюють; в) знають; г) читають.

9. Оберіть необхідний сполучник.

Ахмеде, ти знаєш, ... завтра буде екскурсія?

а) що; б) коли; в) як; г) хто.

10. Позначте рядок, в якому всі якісні прикметники вжито у простій формі вищого ступеня порівняння.

а) малий, більший, старший; в) розумніший, кращий, вужчий;
б) дорожчий, добрий, великий; г) швидкий, високий, легкий.

11. Позначте рядок, в якому подані слова є числівниками.

а) третій, шестеро, по-перше; в) триста, чверть, сотня;

б) сто, п'ятірна, десятий;

г) дві третіх, мільйон, тисяча.

12. Замініть виділений прикметник займенником.

У Тетяниній кімнаті завжди тепло і затишно.

а) вона; б) її; в) його; г) я.

13. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Я живу на 28 поверсі.

а) двадцять восьмий; в) двадцять вісім;
б) двадцять восьмому; г) двацять восьмому.

14. У якому рядку всі дієслова недоконаного виду?

а) радити, порадити, думати;
б) телефонувати, зателефонувати, обіцяти;
в) розповідати, допомагати, дякувати;
г) подобатися, сподобатися, відпочивати.

15. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

а) ти відповідаєш, ми відповідаємо, ми будемо відповідати;
б) я говоритиму, ти говоритимеш, вони говоритимуть;
в) ви снідатимете, ви снідати, вони снідатимуть;
г) я говоритиму, ти говоритимеш, він говорить.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

А голос ніколи не обманює

Мабуть, з (тобі, тобою, тебе) таке траплялося: сів за стіл, обклався підручниками, але (читає, читаємо, читаєш) детектив. А тут мама з кухні питає:

— Ти (вчиш, вчу, вчить) уроки?

— Так! — відповідаєш якомога правдивіше і (розважається, розважаєшся, розважаємося) далі.

Та за мить мати (заходите, заходиш, заходять) до кімнати, докірливо (дивиться, дивишся, дивляться) і (забирає, забираю, забирають) у тебе детектив. І як вона дізналася, що сказав (неправда, неправдою, неправду)? Невже побачила крізь (стіну, стіні, стіною)? Ні, тебе видав твій голос.

Виявляється, людський голос несе (великій, велику, великої) кількість інформації (він — наче книга, треба лише вміти її читати), а за (манеру, манерою, манері) мовлення криється характер. Про голос, що виражає стан, настрій, риси характеру в (українською мовою, української мови, українській мові) є понад 150 епітетів.

Спеціальна наука — телеметрія — (вивчає, вивчають, вивчаю) стан людини за голосом.

За голосом лікарі (може, можемо, можуть) встановити діагноз. Адже будь-яка хвороба (навіть її початок) змінює, (спотворюю, спотворює, спотворюєш) інтонації, тривалість вимовлених звуків.

І криміналісти (маєте, мають, маємо) свої секрети, пов'язані з голосом. Адже коли людина каже (правду, правди, правдою) чи обманює, у неї по-різному (працюю, працюєте, працюють) м'язи обличчя й гортані. І вже з перших слів детективи можуть виявити (брехуном, брехуна, брехунові).

Та ти й сам, мабуть, за голосом (друга, другові, друг) можеш визначити, який в нього настрій. А мами й учителі у цій справі — (неабиякий, неабиякої, неабиякі) фахівці, хоча й не знають усіх (секретам, секретів, секретами) телеметрії. То краще ніколи не хитруй: твій голос ніколи не (обмане, обманю, обмануть) їх.

III. СЛОВНИК

брехун — liar

голос — voice

видавати — to betray

гортань — larynx

визначити — to identify

докірливо — reproachfully

встановити діагноз — to diagnose

епітет — epithet

критися — to hide

м'яз — muscle

манера мовлення — manner of
speech

настрій — mood

неабиякий — outstanding

обманювати — to cheat

риси характеру — traits of character

розважатися — to have fun

телеметрія — telemetry

траплятися — to happen

фахівець — specialist

хитрувати — to cheat

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Що несе в собі людський голос?
2. Скільки є епітетів про голос?
3. Як можна визначити настрій людини?
4. Що таке телеметрія?
5. Які секрети мають криміналісти?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Ти розважаєшся, коли тебе мама запитує: «Вчиш уроки?».		
2.	У тебе мама забирає детектив, коли дізнається, що ти сказав їй неправду.		
3.	Голос несе невелику кількість інформації.		
4.	В українській мові є 150 епітетів про голос.		
5.	Телеметрія вивчає стан людини за голосом.		
6.	Лікарі можуть встановити діагноз за голосом.		
7.	Будь-яка хвороба не може змінити інтонації і тривалість вимовлених звуків.		
8.	Криміналісти не мають своїх секретів, пов'язаних із голосом.		
9.	За голосом можливо визначити, який у людини настрій.		
10.	Вчителя можна обманути голосом.		

V. Розкрийте тему «Переваги та недоліки комп'ютерних ігор» за зразком.

Комп'ютерні ігри завжди викликали зацікавлення. Ними сьогодні захоплюються не лише діти. Інтерес та азарт змушує багатьох сидіти за комп'ютером годинами. Це можуть бути навчальні, розвивальні, стратегічні та інші ігри. Але інколи вони мають навіть жорстокий характер.

Захоплення віртуальними забавками може мати позитивні і негативні наслідки. Наприклад, програмісти розробили багато ігор, за допомогою яких можна вивчати шкільні та університетські предмети. До речі, багато дітей навчаються читати саме завдяки комп'ютерним програмам. Багато з них призначені для вивчення граматики іноземних мов, запам'ятовування нових слів. Окрім того, психологи кажуть, що під час гри на комп'ютері розвивається увага, дрібна моторика, покращується реакція.

Негатив полягає у тому що, граючи у комп'ютерні ігри, людина взаємодіє з предметом, а не з людиною. Отже, не спілкується, не висловлює своєї думки. Крім того, людина починає жити у псевдореалістичному світі. Це може викликати труднощі у спілкуванні з батьками, друзями чи знайомими. Психологи кажуть, що зникають вольові якості, тому що індивідуум не долає життєвих труднощів.

Я особисто інколи дозволяю собі погратися на комп'ютері. Це буває тоді, коли хочу забути про буденні проблеми, трохи розважитися. Іноді просто для того, щоби «вбити час». Надаю перевагу стратегічним іграшкам, бо думаю, що вони розвивають у мене риси, які я не можу розвинути в реальному житті. Наприклад, коли в грі будую державу, то випробовую себе у ролях і економіста, і політика, і міністра культури, і навіть президента, хоча насправді є звичайним студентом.

Проте пам'ятаю, що не можна надто захоплюватися, адже довго вдивляючись у монітор, псує свій зір. Крім того стаю дратівливим, часто забуваю про час. Але найголовніше — можу пропустити якусь важливу подію в житті.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Температура у людини — це

- а) гаряча кава;
- б) спекотне літо;
- в) роздратована жінка;
- г) підвищена температура тіла.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 7 копійка, 7 грам, 7 кілограм;
- б) 8 копійок, 8 грамів, 8 кілограмів;
- в) 2 копійок, 2 грамів, 2 кілограмів;
- г) 1 гривні, 1 грами, 1 кілограми.

3. Доберіть займенник до слова «банк».

- а) їхній;
- б) їхня;
- в) їхнє;
- г) їхні.

4. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Дитина малює гарну картину;
- б) Він пішов у нове кафе;
- в) Студенти напишуть диктант швидко;
- г) Микола зробив цю вправу за 20 хвилин.

5. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він запрошував, вона запрошувала, вони запрошували;
- б) він бере, він братиме він брав;
- в) вона дарувала, вони дарували, він даруватиме;
- г) він розумів, вона розуміла, вони будуть розуміти.

6. У якому рядку правильно підібрана пара дієслів за видом?

- а) радити — радять;
- б) відповідати — відповідатимуть;
- в) передавати — передати;
- г) купувати — купують.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я подарую, ти подаруєш, він подарує;
- б) ми відповідатимемо, ви відпочиватимете, я відпочиваю;
- в) ти будеш говорити, він говорить, ми говоритимемо;
- г) я буду співати, ти будеш співати, ми співаємо.

8. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) молодший — старший;
- б) світлий — легкий;
- в) холодний — темний;
- г) великий — низький.

9. Оберіть необхідні відмінкові форми .

Віктор багато працював і дуже втомився, то ... треба відпочити.

- а) його;
- в) їм;
- б) йому;
- г) з ним.

10. На підготовчому відділенні на заняттях студенти спілкуються

- а) на українській мові;
- б) українською мовою;
- в) українська мова;
- г) української мови.

11. Оберіть правильне речення.

- а) У Тані нема гарних і вишуканих манер, бо вона ніколи над собою не працювала.
- б) У Тані нема гарний і вишукані манери, бо вона ніколи над собою не працювала.
- в) У Тані нема гарні і вишукані манери, бо вона ніколи над собою не працювала.
- г) У Тані нема гарне і вишукане манери, бо вона ніколи над собою не працювала;

12. Оберіть правильне речення.

- а) Лікар, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.
- б) Лікаре, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.

в) Лікарю, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.

г) Лікаря, я погано себе почуваю, допоможіть мені, будь ласка.

13. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Вчора я ... у філармонію. Коли я ... туди, то зустріла Марію.

а) ходив, йшли; в) ходила, йшла;

б) ходили, йшов; г) ходили, йшли.

14. Скільки студентів ... раніше у цій аудиторії?

а) сидить; б) сидять; в) сиділо; г) сидітиме.

15. Оберіть необхідний сполучник

Віктор не ходить до басейну, ... не вмiє плавати.

а) куди; б) тому що; в) звідки; г) коли.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Козаки

Жили (козаків, козаки, козакам) в куренях — хатинах із очерету. (Головували, головував, головуватиме) у курені отаман. Усі козаки (що, як, де) жили в одному курені, снідали, (обідав та вечеряв, обідатимуть та вечерятимуть, обідали та вечеряли) разом. Козаки їли (кашу, каші, кашою), хліб, сало, (капусту, капустою, капусти). До каші з круп чи борошна (він, вона, вони) додавали трохи (сіть, солі, сіллю), (пивом, пиво, пива) або рибну юшку. Козаки (були, була, був) (чудовим, чудових, чудовими) воїнами.

(Кожен, кожна, всі) козак мав зброю: рушницю, (алебарда, алебарди, алебарду) та (шаблю, шабля, шаблі). (Він, вона, вони) винайшли човен, (який, яка, яке) став прообразом сучасного підводного човна. Він мав 2 (дном, дно, дна), між якими був баласт — мішки з піском для занурення (у, на, перед)

воду. Коли вони наближалися (від, до, для) ворога, баласт викидали, човен (піднімалися, піднімався, піднімалося) на поверхню води, а козаки з'являлися ніби з морського дна.

Окрім того, у (них, їх, вони) були ще й чайки. Чайки — це бойові човни, видовбані (з, на, від) дерева, з вітрилами й веслами. Зазвичай вони (будуть, був, були) понад (дванадцятий метр, дванадцять метрів, дванадцяти метрам) завдовжки й (п'ять, п'яти, п'ятеро) — завширшки. На кожну (чайці, чайки, чайку) сідали кілька десятків (невтомних, невтомними, невтомним) веслярів. Розсікаючи воду, чайка летіла, мов на крилах. У ній вміщалося до (шестидесяти осіб, шестидесяти особам, шістдесят осіб) з усім спорядженням, до якого (входив, входили, входитимуть) навіть кілька легких гармат.

III. СЛОВНИК

алебарда — halberd

баласт — ballast

весло — oar

весляр — rower

вітрило — sail

воїн — warrior

ворог — enemy

гармата — gun

головувати — to head

дно — bottom

занурення — immersion

зброя — weapon

козак — cossack

курінь — hovel

мішок — sack

невтомний — tireless

очерет — reed

підводний човен — submarine

пісок — sand

поверхня — surface

прообраз — prototype

розсікати — to split water

рушниця — shotgun

спорядження — equipment

чайка — chaika boat

шабля — saber

юшка — soup

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Де жили козаки?
2. Хто був головою (головував) у курені?
3. Яку зброю мали козаки?
4. Що таке чайки?
5. Для чого козакам баласт?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Козаки жили в куренях.		
2.	Курінь — це хатина із соломи.		
3.	Козаки були хорошими воїнами.		
4.	Чайки — це бойові човни.		
5.	Чайки були зроблені з металу.		
6.	Козаки винайшли човен, що став прообразом сучасного підводного човна.		
7.	Усі козаки, що жили в одному курені, снідали, обідали, вечеряли окремо.		
8.	Головував у курені отаман.		
9.	На кожну чайку сідали кілька сотень веслярів.		
10.	Козаки мали зброю.		

V. Розкрийте тему за зразком: «Іван Пулюй — видатний вчений»

Іван Пулюй — визначний фізик і електротехнік, винахідник і громадський діяч. Автор приблизно 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами. Перекладач Біблії. Володів 15 імпоземними мовами.

Іван Пулюй (2 лютого 1845 р. — 31 січня 1918 р.) народився в селі Гримайлів (тепер Гусятинського району Тернопільської області). В 1864 р.

юнак із відзнакою закінчив Тернопільську гімназію і для продовження освіти пішки вирушив до столиці Австро-Угорщини. Через п'ять років він закінчив із відзнакою філософський факультет Віденського університету. Пізніше вступив на фізико-математичне відділення філософського факультету, де навчався до 1872 року.

Був доцентом Віденського університету. В 1874 — 1875 роках Іван Павлович викладав фізику у Військово-морській академії в Фіуме (нині Рієка, Хорватія). У 1875 р. в Страсбурзькому університеті вивчав електротехніку, захистив дисертацію «Залежність внутрішнього тертя газів від температури». Науковець понад тридцять років (1884 — 1916) працював професором німецького Празького політехнічного інституту, займав посади декана фізичного факультету та ректора цього закладу. У 1902 р. став першим деканом першого в Європі електротехнічного факультету. В 1884 році Міністерство освіти Австро-Угорської імперії запропонувало Івану Павловичу очолити кафедру фізики Німецької вищої технічної школи (нині Чеський технічний університет) у Празі. Від 1888 р. до 1889 р. Іван Павлович був ректором цієї школи. Кафедру, яку створив, очолював 32 роки. Крім того, І.П. Пулюй був державним радником з електротехніки Чехії і Моравії.

Після повернення зі Страсбурга до Відня доктор Пулюй винаходить так звану «лампу Пулюя» — прилад, в який був встановлений антикатод. Антикатод — це вмонтована в трубку слюдяна пластинка. Лампа створювала невидиме випромінювання, яке можна було зробити видимим за допомогою барієво-платиново-ціаністого екрану. Прилад виготовлявся в заводських умовах і протягом деякого часу випускався серійно. На світовій електротехнічній виставці в Парижі 1881 р. прилад Пулюя був нагороджений срібною медаллю. Також Пулюй розробив прилад для визначення значення механічного еквівалента теплоти.

У 1884 році на Міжнародній електротехнічній виставці в Штаері Іван Пулюй продемонстрував лампу розжарювання нової конструкції, яку винайшов. Вдосконалена нитка розжарення дозволяла в декілька разів підвищити термін служби ламп і збільшити їх світловидатність. На цей

винахід учений одержав патент. Також він запатентував конструкцію переносного шахтарського ліхтаря.

У Празі І. П. Пулюй встановив першу в Європі електростанцію на змінному струмі. Винайшов конструкцію телефонних станцій і абонентних апаратів, очолив розробку схеми будівництва електричного трамвая. За ці досягнення Цісар Франц-Йосиф іменував Івана Пулюя Радником Двору, нагородив його Лицарським Хрестом.

У 1890—1895 роках у декількох європейських часописах були опубліковані знімки, які зробив Пулюй під час експериментів з лампою: знімок миші, руки доньки науковця, під якою чітко було видно шпильку. У той же час Пулюй успішно розв'язав проблему концентрації променів у пучок і зміг скоротити час витримки до 2-5 секунд. Іван Павлович особисто зробив уперше у світовій практиці знімок скелета мертвнонародженої дитини. Серія знімків органів людини завдяки їх чіткості дозволила виявити патологічні зміни в тілах пацієнтів.

Серед учених-фізиків ХІХ століття Пулюй користувався заслуженим авторитетом і визнанням, але чому наукова громадськість не «помітила» його відкриття, зробленого на 14 років раніше Рентгена, досі не зрозуміло.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть правильний варіант.

- а) 3 копійка, 3 грам, 3 кілограм;
- б) 21 копійок, 21 грамів, 21 кілограмів;
- в) 73 копійок, 73 грамів, 73 кілограмів;
- г) 2 гривні, 2 грами, 2 кілограми.

2. Виберіть правильну форму числівника.

— У котрому кабінеті вона працює?

— Вона працює у ...

- а) шістдесят третім кабінетом;
- б) шістдесят три кабінеті;
- в) шістдесят третьому кабінеті;
- г) шістдесят третього кабінету.

3. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) моє університет, моя кімната, мій гуртожиток;
- б) моя сім'я, мій країна, моє місто;
- в) моє мова, моє село, моє тато;
- г) мої друзі, мій син;

4. Доберіть займенник до слова «ректор».

- а) наш; б) наше; в) наша; г) наші.

5. Оберіть правильний варіант.

- а) весна: березень, квітень, червень;
- б) літо: червень, липень, серпень;
- в) осінь: вересень, жовтень, грудень;
- г) зима: грудень, січень, травень.

6. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Він здав проект.
- б) Він пише курсову роботу.
- в) Він виконає всі завдання.
- г) Патрік зробить цю вправу за 15 хвилин.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він креслив, вона думала, вони знатимуть;
- б) він читав, вона писала, вони дивляться телевізор;
- в) він зробив, вона зробила, вони зробили;
- г) він купив, вона хотіла, згадувати.

8. У якому рядку написані усі дієслова доконаного виду.

- а) подарувати, зрозуміти, прочитати;
- б) знати, брати, сісти;
- в) повечеряти, випити, їсти;
- г) казати, відпочивати, вивчати.

9. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) ви креслите, я працюватиму, ви зробили;
- б) ти будеш читати, ти читаєш, я читатиму;
- в) ти будеш відповідати, він буде відповідати, я відповідатиму;
- г) я працюю, ти працюєш, він працює.

10. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) дешевий — дорогий;
- б) довгий — високий;
- в) холодний — довгий;
- г) легкий — теплий.

11. Позначте рядок, в якому іменник у множині має закінчення — ів.

- а) декілька (жінка); в) чимало (ніч);
б) хтось із (викладач); г) багато (теорема).

12. Позначте рядок, в якому всі дієслова І особи однини.

- а) кажуть, читаю, пишуть; в) співаю, вивчають, їси;
б) живу, думаю, працюю; г) відповідати, розумію, хочу.

13. Замініть виділені іменники займенниками.

Президент Камеруну Поль Бійя та посол США Р. Нільс Маркардт зустрілися 16 лютого 2006 у Центральній Африці.

- а) їм; б) вони; в) їх; г) них.

14. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Щороку 7 січня українці святкують Різдво.

- а) сім; б) сьомий; в) сьомого; г) сімнадцятого;

15. Оберіть необхідний сполучник.

... у мене буде час, напишу їм листа.

- а) оскільки; б) тому що; в) хоча; г) якщо.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Історія книги

Книги (відкриває, відкривають, відкриваєш) нам широкий світ знань. Книг незліченна кількість. Вони дуже різні: великі й малі, з малюнками і без... Книги потрібні всім: (малюкам, малюки, малюків), (школярі, школярами, школярам), (дорослим людям, дорослих людей, дорослими людьми). Створення книги — довга, захоплива історія. З давніх-давен люди

(шукав, шукали, шукала) різні способи збереження знань і передачі (їх, вони, нам) наступним поколінням. Багато (відкриття, відкриттями, відкриттів) зробили наші предки, щоб залучити до здобуття знань якомога більше (людям, людей, люди).

З глибокої давнини до нас дійшли «книги», які люди писали (паличками, паличок, паличкам) на (глиняним, глиняними, глиняних) плитках, що (вони, ними, їх) потім обпалювали у печах, мов горщики. У (Стародавньому Єгипті, Стародавнього Єгипту, Стародавнім Єгиптом) виготовляли книги з папірусу — річкового очерету, який мав (високу і товсту, високі і товсті, високе і товсте) стебло. Серцевину його розрізали на смужки, (сушили, сушив, сушило) і перетворювали на гладенькі листки. На них і писали. Потім листки склеювали так, що виходила книга у вигляді (довга стрічка, довгої стрічки, довгою стрічкою). Після читання стрічку згортали у (трубка, трубці, трубку) і (ховати, ховають, ховали) у футляр.

(Для, у, на) Стародавньому (Китаї, Китаю, Китаєм) робили книги з (окремі, окремими, окремих) дощечок, (який, якими, які) нанизували на мотузок. Минуло дуже багато (роками, років, роках), перш ніж у (стародавньому місті, стародавнього міста, стародавнім містом) Пергамі люди навчилися робити із (шкірою, шкіри, шкіра) тварин особливий матеріал — пергамент. Шматок (пергаменту, пергаментом, пергамент) згортали так, що виходило (4 сторінок, 4 сторінками, 4 сторінки). Кожний згорток грецькою мовою звався «тетрадос». Кілька таких «тетрадос» зшивали, і виходила книга, (на, в, при) (сторінок, сторінках, сторінками) якої можна було писати і малювати. Пройшло багато років і пергамент замінили більш дешевим матеріалом — (папір, паперу, папером). Але книги, як і раніше, зшивали з окремих зошитів і «вдягали» у тверду або м'яку (обкладинку, обкладинці, обкладинкою). Так роблять і нині. Місяці, а то й роки ішли на те, щоб написати або переписати (яка-небудь, яку-небудь якої-небудь) товсту (книгу, книзі, книгою) й прикрасити (вона, її, нею) малюнками. Не дивно, що рукописні книги (коштував, коштувала, коштували) дуже дорого. До того ж деякі з них вдягали в дорогу (шкіру, шкірі, шкіри), (парча, парчу, парчою), а

іноді навіть у срібло. Щоб уберегти такі книжки, власники нерідко (приковували, приковував, приковуватимуть) їх ланцюжками до полиць.

Перша друкowana книга з'явилася в німецькому місті (Майнка, Майнці, Майнки). Винахідником друкарського (верстатом, верстаті, верстата) був мешканець цього міста — Йоган Гутенберг. Він (придумав, придумає, придумали) і літери — металеві брусочки з опуклим зображенням (букв чи цифр, буквами чи цифрами, буквою та цифрою), а також матриці — форми для відливання цих літер. Літери розміщали в спеціальному (ящичком, ящичку, ящищка) з відділеннями для кожної. Називався він складальною (касу, каси, касою). Треба, наприклад, набрати слово «дим» — береш з (одним, одного, одна) відділення літеру Д, з другого — літеру И, з третього — М і викладаєш на спеціальну дощечку — верстатку. Набрав один рядок, за ним — другий, третій... Ось і готова друкарська форма. Залишається покрити її фарбою, зверху покласти аркуш паперу і міцно притиснути пресом. Сторінка віддрукована. За допомогою друкарського (верстата, верстатів, верстатом) можна було розмножити книгу в сотнях і навіть тисячах примірників. Люди відразу (оцінила, оцінюють, оцінили) новий винахід. У різних містах одна за одною стали з'являтися майстерні, а потім і (фабриками, фабрик, фабрики) — друкарні, де виготовлялися книги.

III. СЛОВНИК

з давніх-давен — from ancient times	друкарський верстат — printing press
аркуш — sheet	збереження — saving
верстатка — composer's stick	майстерня — workshop
винахід — invention	малюнок — picture
власник — owner	матриця — matrix
глиняний — earthen	мотузок — rope
горщик — pot	нанизувати — to thread
дощечка — plank	незліченний — countless
друкарня — printing house	

обпалювати — to char
 оцінити — to estimate
 очерет — reed
 папірус — papyrus
 парча — brocade
 передача — transfer
 перетворювати — to convert
 піч — oven
 плитка — tile
 покоління — generation
 предки — ancestors
 прес — pressure
 приковувати — to enchain

розмножити — to multiply
 рукописна книга — manuscript
 серцевина — core
 склеювати — to stick together
 смужка — strip
 спосіб — way
 срібло — silver
 стебло — stem
 сушити — to dry
 трубка — tube
 футляр — case
 шкіра — skin

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. З чого виготовляли книги у Єгипті? А в Китаї?
2. Що таке пергамент?
3. Який матеріал для писання став дешевшим за пергамент?
4. Де з'явилася перша друкована книга? Хто винайшов друкарський верстат?
5. Як називався ящикок, у котрому склалися літери?

№	ТВЕРДЖЕННЯ		
		ТАК	НІ
1.	Книги відкривають нам широкий світ знань.		
2.	У Стародавньому Єгипті виготовляли книги з папірусу.		
3.	Пергамі є сучасним містом.		
4.	Рукописні книги є дешевими.		
5.	Власники рукописних книжок залишали їх на полиці без нагляду.		
6.	Перші друковані літери були із металу.		

7.	Літери розміщалися у ящичку.		
8.	Ящичок для літер називався касою.		
9.	Люди оцінили новий винахід.		

V. Розкрийте тему «Нельсон Мандела — видатна постать»

Нельсон Мандела був першим президентом Південно-Африканської республіки, обраним на повністю демократичних, не сфальсифікованих виборах. Перед тим, як стати президентом, був видатним борцем з апартеїдом і лідером Африканського Національного Конгресу (АНК). Був засуджений і ув'язнений за організацію актів саботажу і збройного опору владі в 1964. 27 років він провів у в'язниці на острові Роббен. Перебуваючи в ув'язненні, Мандела по кореспонденції навчався в Лондонському університеті за програмою дистанційного навчання і згодом отримав ступінь бакалавра юридичних наук. У 1981 році його було висунуто на посаду почесного ректора університету. За час ув'язнення Мандела став найвідомішою фігурою у боротьбі з південноафриканським апартеїдом.

У день свого звільнення в лютому 1990 року Мандела виступив з промовою перед нацією. Він заявив про зацікавленість у мирному врегулюванні розбіжностей з білим населенням країни.

Перші демократичні парламентські вибори відбулись у ПАР у квітні 1994 року, і Мандела, який очолював АНК, офіційно вступив на посаду Президента ПАР. Він став першим чорношкірим громадянином країни на цій посаді. За час свого президентства Мандела багато зробив для захисту прав чорношкірих громадян та їх дітей, покращення умов їхнього життя. Його було нагороджено Нобелівською премією миру.

Після того, як в 1999 році Мандела залишив пост президента ПАР, він став активно закликати до повнішого висвітлення проблем ВІЛ і СНІД.

Нельсон Мандела помер у 2013 році у віці 95 років.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть правильний варіант.

- а) 15 копійки, 15 грами, 15 гривні;
- б) 101 гривень, 101 грамів, 101 кілограмів;
- в) 202 копійки, 202 грами, 202 кілограми;
- г) 33 гривня, 33 грам, 33 кілограм.

2. Знайдіть правильну відповідь.

Тринадцять...

- а) гривня;
- б) гривні;
- в) гривень;
- г) гривням.

3. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) твій тато, твій викладач, твій друг;
- б) твоя сестра, твоя студентка, твоя вікно;
- в) твоє яблуко, твоє друзі, твоє місто;
- г) твої діти, твої студенти, твої кімната.

4. Доберіть займенник до слова «викладачі».

- а) їх;
- б) їхнє;
- в) їхні;
- г) їхня.

5. У якому рядку усі прикметники вищого ступеня порівняння?

- а) кращий, гірший, гарний;
- б) дорожчий, вищий, більший;
- в) кращий, добрий, гірший;
- г) дальший, холодніший, великий.

6. Вказати рядок, у якому всі дієслова вжиті у теперішньому часі.

- а) креслю, креслити, креслить, креслять;

- б) креслю, креслять, креслить, креслимо;
- в) накреслити, креслю, креслила, накреслить;
- г) креслимо, креслиш, креслив, креслить.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він знав, вона знає, вони знають;
- б) він чекав, вона готувала, вони дозволять;
- в) я читав, ти займався, вони будуть робити;
- г) він прочитав, вона замовила, ми думаємо.

8. У якому стовпчику всі дієслова доконаного виду.

- а) допомагати, думати, прочитати;
- б) зрозуміти, зробити, вивчити;
- в) запізнитися, запропонувати, прочитати;
- г) думати, відповідати, приготувати.

9. У якому рядку всі дієслова недоконаного виду?

- а) прочитати, готувати, казати;
- б) запізнитися, забувати, взяти;
- в) давати, подарувати, дарувати;
- г) читати, дивитися, думати

10. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я відпочиваю, ти відпочиваєш, він відпочиває;
- б) я танцював, вона танцювала, ми будемо танцювати;
- в) вони відповідатимуть, вони будуть відповідати, я відповідатиму;
- г) я запитував, ти запитав, вони запитали.

11. Оберіть правильне речення.

- а) Нігерія — держава в Західна Африка, найбільша за населення держава континенту та сьома на планета.

б) Нігерія — держава в Західній Африці, найбільший за населенням держава континент та сьомий на планеті.

в) Нігерія — держава в Західній Африці, найбільша за населенням держава континенту та сьома на планеті.

г) Нігерія — держава в Західну Африку, найбільшу за населенням державу континенту та сьому на планеті.

12. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм в поданих нижче завданнях: Незабаром ми ... математику.

а) буде вчити; б) вивчимо; в) будуть вчити; г) вивчать.

13. Позначте рядок з необхідною дієслівною формою.

... концерт, глядачі вийшли із залу.

а) прослухана; в) прослухавши;

б) слухаючи; г) слушна.

14. Оберіть правильне речення.

а) Назва Африка набула вжитку на Захід завдяки римляни, які використовували цю назву для північної частини материка, а також і для провінції Африки з її столицею Карфаген, що відповідає теперішньому Туніс.

б) Назва Африка набула вжитку на Заході завдяки римлянам, які використовували цю назву для північної частини материка, а також і для провінції Африки з її столицею Карфагеном, що відповідає теперішньому Тунісу.

в) Назва Африка набула вжитку на Заходом завдяки римлян, які використовували ця назва для північна частина материка, а також і для провінції Африки з її столицею Карфагеном, що відповідає теперішньому Тунісу.

г) Назва Африка набула вжитку на Заході завдяки римлянам, які використовували цю назву для північної частини материка, а також і для провінції Африки з її столиця Карфаген, що відповідає теперішній Туніс.

15. Оберіть правильне речення.

а) Із заходу Нігерія межує з Бенін, з півночі з Нігер, на північному-сході через озеро Чад межує з Чад, на сході з Камерун, з південного боку омивається Гвінейська затока Атлантичний океан.

б) Із захід Нігерія межує з Беніном, з північ з Нігером, на північний-схід через озеро Чад межує з Чадам, на схід з Камеруном, з південний бік омивається Гвінейською затокою Атлантичного океану.

в) Із заходу Нігерія межує з Беніном, з півночі з Нігером, на північному-сході через озеро Чад межує з Чадам, на сході з Камеруном, з південного боку омивається Гвінейською затокою Атлантичного океану. г) Із заходу Нігерія межує з Беніном, з півночі з Нігеру, на північному-сході через озеро Чад межує з Чаду, на сході з Камеруну, з південного боку омивається Гвінейську затоку Атлантичного океану.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Історія вдосконалення олівців

Починаючи з XIV століття, художники (використовували, використовуватимуть, використовував) для малювання палички, виготовлені із суміші олова із цинком, які іноді називали «срібними олівцями». Від таких олов'яних олівців походить українська назва «олівець», яка прийшла в українську з польської.

Однак (графітний, графітних, графітні) олівці відомі з XVI століття. Англійські пастухи знайшли в землі (темною масою, темної маси, темну масу), яку вони почали використовувати, щоб позначати овець. Через колір, схожий на колір олова, родовище прийняли за родовище цього мінералу. Але, визначивши непридатність нового матеріалу для виготовлення куль, почали виготовляти з (нього, неї, них) (тонкий загострений, тонкими загостреними, тонкі загострені) на кінці палички і використовували їх для

малювання. (Ці, ця, цей) палички були (м'якою, м'якими, м'який), бруднили руки і підходили тільки для малювання, але не для письма.

Перший документ, в якому згадується дерев'яний олівець, датований 1683 роком. У Німеччині виробництво графітних олівців почалося в (Нюрнберзі, Нюрнбергом, Нюрнберг). Німці, змішуючи графіт із (сірки і клею, сіркою і клеєм, сірка і клей), отримали стрижень не такої високої якості, але за нижчою ціною. Щоб приховати це, виробники олівців застосовували різні хитрощі. У дерев'яний корпус олівця з двох кінців (вставляв, вставляє, вставляли) шматочки чистого графіту, в середині ж знаходився низькоякісний штучний стрижень.

Сучасний же олівець винайшов талановитий французький вчений і винахідник Ніколя Жак Конте. За завданням французького конвенту Конте розробив рецептуру змішування (графітом з глини, графіту з глиною, графіт з глиною) і виробництва з цих матеріалів високоякісних стрижнів. За допомогою обробки високими температурами була досягнута висока міцність, однак ще важливішим був той факт, (що, де, коли) зміна пропорції суміші давала можливість робити стрижні різної твердості, що й стало (основи, основі, основою) сучасної класифікації олівців за твердістю.

Майже (дві третіх, дві треті) матеріалу, який складає простий олівець, іде у відходи при його заточуванні. Це (наштовхнули, наштовхнуло, наштовхнув) американця Алонсо Таунсенда Кроса на створення в (тисяча вісімсот шістдесят дев'ять, тисяча вісімсот шістдесят дев'ятому, тисяча вісімсот шістдесят дев'ятих) році (металевої, металевим, металевого) олівця. Графітний стрижень (розміщувався, розміщувалося, розміщувалися) в (металевій трубці, металевій трубці, металевою трубкою) та міг за необхідності висуватися на відповідну довжину. Цей винахід вплинув на розвиток цілої групи товарів, що широко використовуються сьогодні. Найпростішою конструкцією є механічний олівець з грифелем (двох міліметрів, двома міліметрами, два міліметри), де стрижень утримується металевими затисками (цанги, цангами, цанг) — цанговий олівець. Відкриваються цанги при натисканні (кнопки, кнопці, кнопку) на кінці

(олівцем, олівцеві, олівця), що приводить до висування на довжину, регульовану користувачем олівця.

Сучасні механічні олівці (досконалі, досконаліші, найдосконаліші). При кожному натисканні кнопки відбувається автоматична подача невеликої ділянки грифеля. Такі олівці не потрібно заточувати, вони забезпечені вбудованою гумкою і (матимуть, маємо, мають) різну фіксовану товщину лінії (0.3 мм, 0.5 мм, 0.7 мм, 0.9 мм, 1 мм).

III. СЛОВНИК

вбудований — built-in	олово — tin
висуватися — to thrust out	основа — basis
вставляти — to insert	паличка — stick
графіт — graphite	пастух — shepherd
грифель — slate	подача — supply
гумка — eraser	рецептура — recipe
досконалий — perfect	родовище — deposit
затиск — clutch	сірка — sulfur
заточування — sharpening	стрижень — core
клей — glue	суміш — mixture
кнопка — button	твердість — hardness
корпус — case	товщина — thickness
куля — bullet	трубка — tube
механічний олівець — mechanical pencil	фіксований — fixed
міцність — strength	хитрощі — deceit
натискання — clicking	цанга — collet
непридатність — unsuitability	цинк — zinc
низькоякісний — low quality	штучний — artificial
обробка — processing	

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Які палички використовували художники для малювання?

2. Що знайшли англійські пастухи в землі?
3. Де почалося виробництво графітних олівців?
4. Хто винайшов сучасний олівець?
5. Як працюють механічні олівці?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Художники використовували для малювання палички, виготовлені із суміші олова із цинком.		
2.	Графітні олівці відомі з X століття.		
3.	У Німеччині виробництво графітних олівців почалося в м. Нюрнберг.		
4.	Олівці високої якості виготовляли у Німеччині.		
5.	Для виготовлення олівців німці змішували сірку і клей.		
6.	Сучасний олівець винайшов талановитий французький вчений і винахідник Ніколя Жак Конте.		
7.	За допомогою обробки високими температурами була досягнута низька міцність олівця.		
8.	Найпростішою конструкцією механічного олівця є цанговий олівець.		
9.	Сучасні механічні олівці недосконалі.		
10.	Механічні олівці потрібно заточувати.		

V. Розкрийте тему «Я і моя сім'я» за зразком

Я іноземець. Мене звали Сума. Мені 20 (двадцять) років. Я народився в Камеруні. Там закінчив школу й коледж. Три роки тому приїхав навчатися в Україну. Зараз я студент другого курсу. Навчаюся на факультеті

«Комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії» у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя. Живу в гуртожитку за адресою: вулиця Шептицького, 13 / 48.

Люблю читати художні та історичні книжки. Займаюся спортом: граю у футбол, баскетбол і шахи. Беру участь у шахових змаганнях і турнірах. Мрію стати програмістом. Приділяю багато часу вивченню таких дисциплін, як: «Об'єктно-орієнтовне програмування», «Комп'ютерні системи обробки інформації», «Схемотехніка», «Теорія імовірності і матстатистика», «Вища математика», «Фізика». Щодня запам'ятовую нові слова та вирази українською мовою. Знання цієї мови робить моє перебування в Тернополі простішим, оскільки можу знайти спільну мову зі своїми однолітками-українцями.

Моя сім'я складається з 5 (п'яти) осіб.

Мого батька звать Ібрахім, йому 45 (сорок п'ять) років. Він — годувальник нашої сім'ї. Тато працює хірургом у лікарні, що в Камеруні. Мій тато високий, худий, темноокий та темноволосий. Це елегантний, стриманий, добросердний та тямущий чоловік, хоча з вигляду здається суворим та незворушним. Дуже часто тато працює понаднормово. Мені не подобається його надмірна зайнятість. Інколи він любить організувати відпочинок на природі та рухливі ігри. Тато любить футбол, тому не пропускає жодного випуску газети про футбол.

Мою маму звати Джулія. Вона на три роки молодша від тата. Матір — домогосподарка. Це дуже турботлива та доброзичлива жінка. Коли я був дитиною, то мама завжди читала мені казки, співала пісні, ми гуляли в парку, ходили до театру. Вона готує їжу, прибирає, виховує дітей. У неї темне довге волосся, худорляве обличчя, карі (трохи втомлені) очі, прямий ніс. Матуся струнка, завжди зі смаком одягнута і дуже вродлива жінка. Її улюблені прикраси — намисто та сережки з морських перлин, які вона вдягає на свята. Спорт — хобі моєї мами. Кожного ранку вона бігає. Думаю, що спорт дозволяє їй бути у гарній формі. Також мама дуже любить ходити магазинами та купувати потрібні, а інколи абсолютно непотрібні речі.

Кетрін — моя старша сестра. Їй 28 (двадцять вісім років). Вона заміжня. Сестра працює вчителем математики в центральній школі. Кетрін дуже подібна до матері. Вона приваблива, енергійна та комунікабельна. Її чоловіка звать Пітер. Він веселий і трохи огрядний. Вони виховують сина Кевіна та доньку Маріте, це мої улюблені племінники. Кевін — мій перший похресник. У сестри добрий свекор Дональд. Він — банкір. Її свекруху звать Келлі. Вона працює продавцем і знає всі новини в місті.

Стам — мій молодший брат. Йому 12 (дванадцять) років. Він — школяр. Йому легко дається навчання. Він мріє стати художником або фотографом, тому щодня малює. Якщо його відволікати від улюбленої справи, Стам стає агресивним та неврівноваженим.

Мої дідусь Стефан і бабуся Дженіфер — вже пенсіонери. Вони живуть за містом. У них великий будинок, гарний сад і чималий город, де ростуть різні овочі. Їм допомагають мої родичі: тітка Барбара та дядько Пол. Наша сім'я дуже любить проводити свята та відпустки разом із дідусем і бабусяю.

Я все розповів про свою сім'ю. Мені бракує родини тут, у Тернополі.

Модуль № 13

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Минулого року, я ... у гори. Цього року я ... в Карпати.

- а) їхати, поїхати; в) їхав, їжджу;
б) їхав, їздив; г) їздив, приїхав.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 22 копійка, 22 грам, 22 кілограм;
б) 1 копійок, 1 грамів, 1 кілограмів;
в) 23 копійок, 23 грамів, 23 кілограмів;
г) 2 гривні, 2 грами, 2 кілограми.

3. Знайдіть правильну відповідь.

Тридцять шість...

- а) комп'ютери; в) комп'ютер;
б) комп'ютерів; г) комп'ютерам.

4. У якому рядку є не лише іменники?

- а) кафе, кімната, декан; в) двері, завтра, кенгуру;
б) ліжка, вікно, шафа; г) село, карта, дошка.

5. Оберіть правильний варіант відповіді.

- а) наша аудиторія, наша університет, наша мова;
б) наш гуртожиток, наш декан, наше телефон;
в) наші викладачі, наші книги, наші друзі;
г) наша деканат, наша зошит, наша журнал.

6. Вказати рядок, у якому всі дієслова вжиті у теперішньому часі.

- а) рахувала, рахую, рахував, рахує;
б) купував, купив, купить, купує;

в) думаєте, думаємо, думають, думає;

г) робить, зробить, зробиш, роблю.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

а) він знав, вона знала, вони знатимуть;

б) він спав, вона спала, вони спали;

в) він дивився, вона дивиться, вони дивитимуться;

г) рухатися, я рухаюся, ти рухатимешся.

8. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

а) ви здаватимете, вони здаватимуть, я буду здавати;

б) я розчісуюся, він розчісується, вони розчісуються;

в) він буде робити, я буду робити, я роблю;

г) ми думатимемо, ви будете думати, вони думають.

9. Оберіть правильну антонімічну пару.

а) добрий — хороший;

в) гарячий — черствий;

б) мокрий — сухий;

г) дорогий — малий.

10. Оберіть необхідні відмінкові форми іменників, прикметників, займенників в поданих нижче завданнях

... потрібно отримати залікові книжки в деканаті.

а) іноземним студентам;

в) іноземні студенти;

б) іноземних студентів;

г) іноземними студентами;

11. На цьому поверсі

а) восьмою кімнатою;

в) вісім кімнат;

б) восьм кімнати;

г) вісьмома кімнатами.

12. Оберіть правильне речення.

а) Коли олівець починає погано малювати, її підточують.

- б) Коли олівець починає погано малює, його підточувати.
- в) Коли олівець починати погано малює, його підточують.
- г) Коли олівець починає погано малювати, його підточують;

13. Оберіть правильне речення.

- а) Перший європеєць, який побачити водоспад Вікторія, був Девід Лівінгстон.
- б) Першим європейцем, який побачив водоспад Вікторія, була Девід Лівінгстон.
- в) Першим європейцем, яким побачив водоспад Вікторія, був Девід Лівінгстон.
- г) Першим європейцем, яка побачив водоспад Вікторія, буде Девід Лівінгстон.

14. Оберіть необхідний сполучник.

Я пішов у магазин, ... купити продукти.

- а) для того, щоб;
- б) хоча;
- в) якби;
- г) тому.

15. Позначте рядок, у якому вказано правильну кількість літер українського алфавіту.

- а) 32;
- б) 33;
- в) 36;
- г) 28.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Світ під вічком мікроскопа (про Миколу Сядристого)

Колись людей вражали оповіді про філігранних майстрів (Схід, Сходу, Сходом), які (робили, роблять, роби) написи на рисових (зернятко, зернятку, зернятках). Але що там сьогодні ті зернятка! То — справжнісінькі

(дрібниця, дрібницями, дрібниці) порівняно з (ті, тою, тими) творіннями, що (виходити, виходять, виходили) з-під різця (наш, наше, нашого) унікального (майстер, майстрами, майстра) мініатюрних шедеврів (Миколою, Миколи, Микола) Сядристого.

Колись у (Японії, Японією, Японія) на (одному, одній, одна) з виставок журналісти (запитали, запитаємо, запитають) українського художника, чи важко йому зробити напис на (рисовому, рисовій, рисова) зерняткові. І що ж Сядристий? Він просто (приголомшити, приголомшить, приголомшив) наступного дня (усіх, уся, усю) присутніх, коли (принести, приніс, принесла) до зали (п'ятдесят, п'ятдесяти, п'ять десятъ) таких рисових зернят, де було вирізьблено вірші (японські поети, японських поетів, японського поета) і слова «мир» та «дружба». Потім численні глядачі на власні очі (спостерігати) за роботою Миколи Сядристого. Він (вирізьбити і роздати, вирізьбили і роздали, вирізьбив і роздав) того ж дня понад (п'ять тисяч, п'ять тисячами, п'ять тисяч) своїх (сувеніри, сувенірів, сувеніром), і цю подію продемонстрували на всіх каналах японського телебачення.

У багатьох (держави, державах, державами) світу (а виставки його відбувалися в більш ніж (тридцяти, тридцять, тридцятьма), країнах зарубіжжя) люди відкривали для себе (Україну, Україна, Україною) саме завдяки роботам Миколи Сядристого. Уявити тільки: художникові вдалося на (одна, одної, одному) половинці макового зернятка розташувати невеликий кристалик, і вирізьбити на (він, ньому, йому) портрет відомого віртуоза гри на балалайці В. Андрєєва, а на другій — точну копію балалайки, складену із 40 деталей. До того ж інструмент упаковано в спеціальний футляр.

Або ж згадати «Кобзаря» Тараса Шевченка. Цим «томом» митець з (Україна, Україною, України) (побив, побила, побити) світовий рекорд — його книжечка у (дев'ятнадцять, дев'ятнадцяти, дев'ятнадцятьох) разів менша за (наймініатюрнішу, наймініатюрніший, наймініатюрніші) японську.

Таких шедеврів у Миколи Сядристого багато, і розповідати про них можна без кінця. Але недарма народ (каже, кажуть, казали), що краще один раз побачити, аніж сто (разів, разу, разом) почути. Приходьте до (музеєм,

музеї, музею) Миколи Сядристого, що в Києво-Печерській лаврі, і в усьому переконаєтеся на власні очі. Зокрема, побачите портрет (Тараса Шевченка, Тарасом Шевченком, Тарасові Шевченкові) вирізьблено з тернової кісточки; найменший у (світ, світі, світом) справний електричний годинник, розміщений в головці золотої бабки. Складається зі (ста тридцяти, сто тридцять, ста тридцятьма) деталей. Матеріал: золото, скло.

III. СЛОВНИК

бавка — dragonfly	кристалик — crystal
балалайка — balalaika	мініатюрний — miniature
вирізьбити — cut	напис — inscription
виставка — exhibition	переконатися — to ensure
віртуоза — virtuoso	побити рекорд — to break a record
вражати — to impress	приголомшити — to stun
глядач — spectator	спостерігати — to watch
дрібниця — detail	терновий — thorny
завдяки — due to	філігранний — filigree
зарубіжжя — foreign countries	футляр — case
зернятко — seed	численні — numerous
кісточка — stone	шедевр — masterpiece

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Хто такий Микола Сядристий?
2. На чому він зміг вирізьбити японські вірші?
3. Який рекорд побив митець?
4. Де є музей Миколи Сядристого?
5. На чому вирізьблено портрет Тараса Шевченка?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Микола Сядристий — відомий український музикант.		
2.	Митець зробив надпис на рисовому		

	зернятку.		
3.	М. Сядристий вирізьбив слова «свято» і «радість» на рисовому зернятку.		
4.	Митець проводив виставки в різних країнах.		
5.	Художникові вдалося на половинці макового зернятка розташувати невеликий кристалик і вирізьбити портрет відомого віртуоза гри на балалайці В. Андреева.		
6.	М. Сядристий зробив мініатюрний «Кобзар».		
7.	Музей митця розташований в Києво-Печерській лаврі.		
8.	М. Сядристий зробив мініатюрний електричний годинник.		
9.	У музеї можна побачити вирізьблений із тернової кісточки портрет Т. Шевченка.		

V. Розкрийте тему «Моя квартира» за зразком

Моє ім'я Паріс. Хочу розповісти про своє помешкання в Камеруні. Я живу разом із батьками у великому будинку на другому поверсі. Коли заходиш до квартири, відразу опиняєшся у великому і просторому передпокої. Біля однієї стіни — вішалка з куртками, пальтами та шафа для взуття, біля іншої — телефоний столик та м'який стілець. Прямо розташовані ванна кімната і туалет. У ванній кімнаті біля вмивальника та ванни стоїть пральна машина. Поруч — двері до кухні й вітальні, а з іншого боку, праворуч, вхід до дитячої кімнати й спальні батьків. Вікна у нас прикрашені фіранками та шторами. Підлоги застелені теплими килимами.

У дитячій мешкаю разом із братом. Тут у нас просторо й світло. Ми маємо два ліжка, два крісла та два комп'ютерні столи. На столах є футляри з олівцями, ручками й маркерами, фотографії в рамках, кілька зошитів та багато інших дрібниць. Лівий кут кімнати займають книжкові полиці, шафи

для одягу та іграшок. Серед книг є небагато вільного місця, там у мене лежать гарні камінчики, знайдені в горах, гербарії різних рослин. Біля стіни, праворуч, стоїть акваріум і тумба для телевізора.

Поруч розташована спальня. Посередині кімнати — велике двоспальне ліжко, обабіч — два нічні столики, на них лампи з синіми абажурами, в кутку, що справа, — шафа-купе. На стіні висить красива картина тернопільської художниці Олесі Гудими. Над ліжком маємо невеличку люстру. Стіни тут блакитного кольору.

Наша вітальня — це затишне і величезне приміщення. Мені дуже подобається облаштування цієї кімнати. Перед вікном стоїть чималий диван. На ньому проводжу багато часу — сплю, читаю, слухаю музику, спілкуюся з друзями, п'ю чай. Біля дивана є стіл. Він зручний, має багато шухляд і одну тумбу. З обох сторін стола розміщені два м'які крісла. Стіни у вітальні персикового кольору. На них висять полиці з книгами. У вітальні є старовинний комод із червоного дерева. На нього я поскладав сувеніри, валентинки і колекцію стародавніх годинників.

Кухня, думаю, надто мала для нашої сім'ї. Тут кухонний гарнітур: стіл, стільці, тумби, сервант із посудом. Біля стіни вмонтовано умивальник та газову плиту. Коло іншої стіни стоїть холодильник, а на тумбі — мікрохвильова піч. Ті двері, що ліворуч, ведуть на балкон.

Ось таке наше помешкання в Камеруні. У гуртожитку, що в Тернополі, мені бракує домашнього комфорту. Приїжджайте до нас у гості й переконаєтесь, як у нас затишно.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) вона була, я буду, вони будуть;
- б) він читав, вона читала, ми будемо читати;
- в) ми вірили, ви вірите, я вірю;
- г) він їв, вона їла, вони їли.

8. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я піду, він зробить, ми скажемо;
- б) ви будете робити, ми знатимемо, ми вивчаємо;
- в) він їстиме, він буде пити, він спить;
- г) я роблю, ти спиш, ми любимо.

9. Оберіть правильне речення.

- а) Озеро Чад розташоване в межах Нігерія, Нігер, Камерун та Республіка Чад.
- б) Озеро Чад розташоване в межі Нігерії, Нігеру, Камеруну та Республіки Чад
- в) Озеро Чад розташована в межах Нігерії, Нігеру, Камеруну та Республіки Чад.
- г) Озеро Чад розташоване в межах Нігерією, Нігером, Камеруном та Республікою Чад

10. Оберіть правильне речення.

- а) Національний парк «Водоспад Вікторія» характеризується розмаїта дика природа, включаючи значні популяції слони і жирафи.
- б) Національний парк «Водоспад Вікторія» характеризується розмаїтою дикою природою, включаючи значні популяції слон і жираф.
- в) Національний парк «Водоспад Вікторія» характеризуються розмаїтою дикою природою, включаючи значні популяції слонів і жирафів.
- г) Національний парк «Водоспад Вікторія» характеризується розмаїтою дикою природою, включаючи значних популяцій слона і жирафів.

11. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Влітку діти купаються і ... у річці.

- а) плавають; б) пливуть; в) плинуть; г) плаватимете.

12. Позначте рядок з необхідною дієслівною формою.

... контрольну роботу, студенти здали бланки.

- а) написавши; б) пишучи; в) написана; г) пишуть.

13. Позначте рядок, в якому всі дієслова II особи однини.

- а) каже, читає, пише; в) співаю, вивчаємо, їм;
б) живу, знають, слухаємо; г) відповідає, поважає, хочу.

14. Замініть виділені іменники займенниками.

У **Арнольда** та **Патріка** сьогодні залік із креслення.

- а) них; б) вони; в) їх; г) їм.

15. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Я народився 24 червня 1989 року.

- а) двадцять четвертого ... тисяча дев'ятсот вісімдесят дев'ятого;
б) двадцять четверте ... тисяча дев'ятсот вісімдесят дев'ять;
в) двадцять четвертому ... тисяча дев'ятсот вісімдесят дев'ятому;
г) двадцять чотири ... тисяча дев'ятсот вісімдесят дев'ятого.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Сергій Бубка

Сергій Бубка (встановити, встановили, встановив) 35 світових (рекорди, рекордами, рекордів), найвищий свій рекорд — (шість метрів)

п'ятнадцять сантиметрів, шести метрів п'ятнадцяти сантиметрів, шістьма метрами п'ятнадцятьма сантиметрами) він поставив у (Донецьк, Донецьку, Донецьком). І, власне, там Сергію Назаровичу зведено пам'ятник. Його тричі (визнали найкращим, визнавати найкращим, визнавали найкращий) спортсменом світу: «Чемпіон чемпіонів», переможець у номінації «За видатну кар'єру». Сергій — перший вітчизняний спортсмен, що (отримала, отримав, отримають) звання (Герой, Героєм, Героя) України (дві тисячі один рік, дві тисячі першому році, дві тисячі першого року). У 2003 р. Бубка С.Н. став (переможець, переможцем, переможці) загальнонаціональної акції «Зірки України» та був визнаний (Чемпіон, Чемпіоном, Чемпіона) ЮНЕСКО зі спорту.

У (спортсмен, спортсмена, спортсменом) було цікаве, сповнене пригод дитинство. Коли він (бути малий, був малим, була малою) хлопцем, то часто встрягав у (халепа, халепою, халепу). Одного разу Сергій впав у (бочка, бочку, бочкою) з водою, сусіди з (мама, мамою, мами) заледве його (привести, привели, приведуть) до тями. Його трясли, як грушу, поки він не викашляв (вода, воду, водою) і не почав дихати. Було й таке, що хлопчик (виліз, вилізла, вилізуть) на дах (високого, високому, високі) будинку, до смерті налякавши маму. Через декілька (день повиснула на деревах, днів повис на дереві, днями повиснули на дереві), а мама бігла, щоб (його, нього, йому) зняти, впала і (вдаритися, вдарилася, вдарилося)... Але попри все це пробачала, бо ж мама.

У одному з інтерв'ю Сергій сказав: «Гадаєте, я лазив по деревах і дахах, бо такий безстрашний, що не боявся висоти? Ні, боявся. Але ж мені завжди хотілося подолати свій страх. А коли (споглядаю висоту, споглядав висоту, споглядаємо висоту) під час стрибків, то мені серце (завмирає, завмирають, завмираємо). Я на ту планку взагалі намагався не дивитися через страх і комплекси. Тому просто навчився технічно виконувати стрибок, контролювати його.

Привів мене у секцію старший товариш Слава Малахов. Уже в (перший, першому, першій) рік занять у секції Віталія Петрова я взяв висоту

(два метри сімдесят сантиметрів, два метрів сімдесят сантиметрів, двома метрами сімдесят сантиметрів). Мама навіть не повірила, що її десятилітній син стрибнув на висоту першого поверху. А через два роки занять я вже подолав висоту (три метри п'ятдесят сантиметрів, трьох метрів п'ятдесяти сантиметрів, трьома метрами п'ятдесятьма сантиметрами). А от (три метри шістдесят сантиметрів, трьох метрів шістдесяти сантиметрів, трьома метрами шістдесятьма сантиметрами) (датися, далися, даватися) (мені, мною, йому) неймовірно важко». На (міські, міськими, міських) змаганнях (тисяча дев'ятсот сімдесят шостого року, тисяча дев'ятсот сімдесят шостого роком, тисяча дев'ятсот сімдесят шостого роками) був такий випадок — жердину почало пружинити від (сильного, сильної, сильною) (вітер, вітром, вітру). Від страшного удару в обличчя він мало не втратив свідомість. Упав на мати. Потім виявилось, що від удару пружного пластика передній зуб розколовся аж до основи. Згодом історія з (зуб, зубом, зубами) стала забуватися. І от за кілька тижнів — чергові міські змагання. Сергій тут подолав 3 м 60 см.

А в (Париж, Парижі, Парижа) 1985 року Сергій подолав (висота, висоту, висотою) в 6 м!!! Газети написали, що здолати таку висоту — це як уперше полетіти в космос. Його порівнювали з (Юрій Гагаріном, Юрієм Гагаріном, Юрія Гагаріна), а французька преса порівняла його вчинок із взяттям Бастилії. С. Бубка (казати, казав, казали): «Коли стрибок виходить точно, коли ідеальне технічне виконання, тоді ти відчуваєш справжній комфорт. Ти, як птах, летиш над планкою в (досконалий, досконалії, досконалому) колосальному стрибку, в якому все виходить легко і просто. Ось тоді ти розумієш, що таке політ... Коли я вперше, стоячи на п'єдесталі, почув гімн своєї країни, на очі навернулися сльози». Спотрєсмен бажає: «... Ніколи не здавайтесь! Дарунки ніхто не приносить на тарілочці. У людини має бути віра в свої сили і ціль, до якої вона прямує».

III. СЛОВНИК

безстрашний — fearless

висота — height

бочка — barrel

віра — faith

виконання — performance

встановити рекорд — to set a record

встрягати у халепу — to get into trouble	планка — lath
втратити свідомість — to lose consciousness	подолати висоту — to overcome height
дитинство — childhood	політ — flight
жердина — pole	привести до тями to — bring to life
завмирати — to stand still	пробачати — to excuse
загальнонаціональний — nationwide	пружинити — to bounce
заледве — scarcely	прямувати — to head to
змагання — competition	споглядати — to contemplate
кашляти — to cough	страх — fear
космос — space	стрибок — jump
номінація — nomination	трясти — to shake
	халепа — trouble
	ціль — target

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Скільки рекордів встановив Сергій Бубка?
2. Яке звання отримав цей спортсмен?
3. Чи боявся Сергій висоти? Чи зміг він подолати свій страх?
4. Хто привів хлопця у спортивну секцію?
5. З ким порівнювали Сергія Бубку?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Сергію Бубці зведено пам'ятник в Харкові.		
2.	С. Бубку визнавали найкращим спортсменом світу: «Чемпіон чемпіонів», переможець у номінації «За видатну кар'єру».		
3.	У дитинстві майбутній чемпіон залазив на дахи будинків та високі дерева.		
4.	Сергій Бубка не боявся висоти.		
5.	Його привів у секцію старший товариш		

	Слава Малахов.		
6.	Висоту 6 м спортсмен подолав у Берліні.		
7.	Його порівнювали в Нілом Армстронгом.		
8.	Бубка став відомим вченим.		
9.	Спортсмен став чемпіоном.		
10.	Сергій Бубка здавався після невдач.		

V. Розкрийте тему «Мій університет» за зразком.

Мій університет

11 листопада 1960 року було організовано Тернопільський загальнотехнічний факультет Львівського політехнічного інституту з вечірньою та заочною формами навчання. 15 травня 1964 року факультет реорганізовано у Тернопільський філіал Львівського політехнічного інституту з першими кафедрами: вищої математики, нарисної геометрії та графіки, технічної механіки, фізики й енергетики.

У жовтні 1985 року директором Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту призначено професора Шаблія Олега Миколайовича — науковця в галузі механіки деформованого твердого тіла, математичного моделювання, теорії конструювання джерел нагріву, теорії конструювання засобів інформаційних технологій.

27 лютого 1991 року на базі Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту створено Тернопільський приладобудівний інститут — другий вищий навчальний заклад такого профілю в Україні. Першим ректором став професор О. М. Шаблій. Інститут перетворився на багатoproфільний вищий технічний навчальний заклад.

У 1996 року на базі Тернопільського приладобудівного інституту імені Івана Пулюя створено Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя. Ректором університету затверджено академіка О. М. Шаблія.

16 березня 2007 року відбулися вибори ректора ТДТУ, за результатами яких у квітні того ж року на посаді ректора затверджено Яснія Петра

Володимировича. Указом Президента України № 1024/2009 від 11 грудня 2009 року університету надано статус національного з відповідною зміною назви (Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя).

У складі університету — 9 факультетів:

- механіко-технологічний,
- переробних і харчових виробництв,
- електромеханічний, комп'ютерно-інформаційних систем
- програмної інженерії,
- комп'ютерних технологій, управління і бізнесу у виробництві,
- контрольно-вимірювальних та радіо-комп'ютерних систем,
- економіки і підприємницької діяльності
- факультет по роботі з іноземними студентами.

На 36 кафедрах університету здійснюється підготовка кваліфікованих робітників, бакалаврів, інженерів, менеджерів та магістрів.

До складу ТНТУ імені Івана Пулюя також входять: Технічний ліцей, Технічний коледж, Гусятинський коледж, Зборівський коледж. Загальний контингент студентів, учнів, магістрів та аспірантів складає нині понад 6000 чоловік.

В університеті функціують магістратура, аспірантура та докторантура.

Матеріальна база університету і його структур містить 11 навчальних та науково-дослідних корпусів, загальною площею біля 60 тисяч квадратних метрів, 3 гуртожитки, спортивні зали, студентські та учнівські їдальні та буфети, приміщення для мистецьких форм діяльності. Введений в експлуатацію найбільший в області спортивно-оздоровчий та соціально-культурний центр «Політехнік».

Науково-технічна бібліотека — навчальний, науковий, інформаційний та культурно-просвітницький структурний підрозділ університету.

Професорсько-викладацький склад представляють більше 200 викладачів. ТНТУ виступає організатором багатьох міжнародних конференцій, підтримує наукові зв'язки із провідними закордонними

університетами США, Канади, Німеччини, Швеції, Великобританії, Польщі, Китаю, Росії та інших держав.

Поєднайте частини речень:

Зараз я навчаюся	9 факультетів за 22 напрямками та 27 спеціальностями.
Із 2007 року ректором Тернопільського національного технічного університету	Технічний ліцей, Технічний коледж, Гусятинський коледж, Зборівський коледж.
В університеті функціонують	професор Петро Володимирович Ясній.
Виникненню Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту передувало створення	в Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя
У 1991 році було створено Тернопільський приладобудівний інститут. Тоді першим ректором	Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя.
У 1996 році було створено	понад 6000 чоловік.
На базі Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту	загальнотехнічного факультету Львівського політехнічного інституту.
До складу ТНТУ імені Івана Пулюя входять:	став професор (зараз академік) Олег Миколайович Шаблій
В університеті здобувають освіту понад	11 навчальних та науково-дослідних корпусів, 3 гуртожитки, спортивні зали, їдальні та буфети та ін.
Матеріальна база університету і його структур включає	було створено Тернопільський приладобудівний інститут.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Температура у людини — це

- а) гаряча кава;
- б) спекотне літо;
- в) роздратована жінка;
- г) підвищена температура тіла.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 17 копійка, 17 грам, 17 кілограм;
- б) 85 копійок, 85 грамів, 85 кілограмів;
- в) 22 копійок, 22 грамів, 22 кілограмів;
- г) 41 гривні, 41 грами, 41 кілограми.

3. Доберіть займенник до слова «гуртожиток».

- а) їхній;
- б) їхня;
- в) їхнє;
- г) їхні.

4. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Він дивився телевізор.
- б) Завтра ми поїдемо на море.
- в) Студенти виконають вправу швидко.
- г) Я читаю цікаву книгу.

5. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він чекав, вона чекала, вони чекали;
- б) він чекає, він чекатиме, він чекав;
- в) вона чекала, вони чекали, він чекатиме;
- г) він чекав, вона чекала, вони будуть чекати.

12. Оберіть правильне речення.

- а) Оранжева — найдовша річка в Південна Африка, протікає територією ПАР, Лесото та Намібії;
- б) Оранжева — найдовша річка в Південній Африці, протікає територією ПАР, Лесото та Намібії;
- в) Оранжева — найдовший річка в Південній Африці, протікати територією ПАР, Лесото та Намібії;
- г) Оранжева — найдовші річки в Південній Африці, протікає територією ПАР, Лесото та Намібія.

13. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Вчора я ... у філармонію. Коли я ... туди, то зустріла Марію.

- а) ходив, йшли; в) ходила, йшла;
- б) ходили, йшов; г) ходили, йшли.

14. Скільки студентів ... раніше у цій аудиторії?

- а) сидить; б) сидять; в) сиділо; г) сидітиме.

15. Оберіть необхідний сполучник.

Природні оази зустрічаються в тих місцях, ... з-під землі б'ють підземні ключі.

- а) як; б) тому що; в) де; г) коли.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Про що розповідь хобі

Хобі — це життєве захоплення людини. Є різні типи захоплень. Інтелектуально-естетичні захоплення — пов'язані з (інтерес, інтересом, інтересу) до улюбленої справи. Цей вид захоплень найбільш властивий для

інтровертів. Вони є байдужими до (оточуючі люди, оточуючих людей, оточуючими людьми). Про свої переживання не розповідають. Вони дуже вразливі.

Тілесно-мануальні — пов'язані з бажанням укріпити (свою, своєї, своя) силу, витривалість, спритність. Сюди належать заняття різними видами спорту. Також можна віднести бажання навчитися майструвати, вишивати, їздити на (велосипеді, велосипеда, велосипедом), (мотоциклом, мотоцикла, мотоциклі) або (автомобілем, автомобілі, автомобіля). Такі люди дуже чутливі до всього. (Спілкуються, спілкуюся, спілкувалися) з дітьми і дорослими більше, ніж із ровесниками. У них дуже рано формується почуття відповідальності, високі моральні вимоги до себе й інших людей.

Накопичувальні захоплення — (це, ця, цей) колекціонування. В основі цього захоплення лежить бажання до накопичення матеріальних благ. Такі люди прискіпливі та акуратні. Вони часто (плакали, плачуть, плакають), особливо в (ранній вік, ранньому віці, раннього віку). Егоцентричні захоплення — заняття, (які, яка, яке) дозволяють опинитися в центрі уваги оточуючих. Це художня самодіяльність — участь в аматорських естрадних ансамблях, драматичних гуртках, іноді спортивні змагання. Для людей важливі публічні виступи. Ці люди (демонструвають, демонструють, демонструвати) успіхи, (привертають увага, привертають увагу, привертати увагу) оригінальністю своїх захоплень, хочуть піднятися в очах людей, слухати на свою адресу захоплення і хвальбу.

Азартні захоплення — картярські ігри, ставки на хокейних та футбольних матчах, різноманітні угоди на гроші, гра (у, під, на) ігрових автоматах, комп'ютерні ігри. (У, на, під) таких людей добрий або підвищений настрій, спрямованість до (неформального, неформальне, неформальному) лідерства. Вони часто переоцінюють (свій, своя, свої) можливості. У (неї, нього, них) надмірно оптимістичні плани на майбутнє. Такі люди легко можуть ігнорувати (подія, подію, події), до яких потрібно віднестись серйозно. Буває, що вони беруться за різні справи, але не доводять нічого до кінця.

Інформативно-комунікативні захоплення проявляються в прагненні отримати нову інформацію. Для таких людей важливо мати велику кількість (контакти, контакту, контактів). Вони можуть вести багатогодинні розмови ні про що із випадковими приятелями. Дивляться детективно-пригодницькі фільми. Інколи (читають, читали, читатимуть) пригодницькі книги. Проводять багато часу перед (телевізор, телевізором, телевізора). Вони все (засвоювати, засвоюють, засвоювають) на надзвичайно поверховому рівні і відразу ж передають цю інформацію іншим. Такі люди «пливуть за течією». (Вони, їм, їх) подобаються розваги, святковість. У них відсутні професійні інтереси, вони майже зовсім не думають про майбутнє.

Ця класифікація, звичайно, є умовною. Яке хобі вибрати — вирішувати вам. Все (залежати, залежить, залежатиме) не тільки від складу мислення та типу темпераменту, а й від оточення, місця проживання та (фінансові можливості).

III. СЛОВНИК

азартні ігри — gambling	інтелектуально-естетичний —
аматорський — amateurish	intellectual and aesthetic
багатогодинний — for many hours	інтерес — interest
в основі — on the basis of	інтроверт — introvert
випадковий — random	інформативно-комунікативний —
вишивати — to embroider	informative and communicative
відповідальність — responsibility	картярські ігри — card games
властивий — inherent	майструвати — to put together
вразливий — susceptible	накопичення — accumulation
демонструвати — to demonstrate	настрій — mood
егоцентричний — egocentric	оточуючий — surrounding
естрадний — variety	переживання — feeling
життєвий — vital	підвестись — to rise
засвоювати — to learn	плисти за течією — to drift
захоплення — hobby	прагнення — desire

привертати увагу — to draw attention	ставка — bet
пригодницький — adventure	темперамент — temperament
прискіпливий — picky	тілесно-мануальний — manual
публічний виступ — public speech	укріплювати — to strengthen
ровесник — coeval	фінансові можливості — financial capacity
святковість — festivity	хвальба — rejoicing
спрямованість — orientation	художня самодіяльність — amateur

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Що таке хобі? Які є види захоплень?
2. З чим пов'язані інтелектуально-естетичні захоплення?
3. З чим пов'язані тілесно-мануальні захоплення?
4. Що таке накопичувальні захоплення?
5. Які це інформативно-комунікативні захоплення?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Інтелектуально-естетичні захоплення найбільш властиві для екстравертів.		
2.	Інтроверти є байдужими до людей, які їх оточують.		
3.	До тілесно-мануальних захоплень належать заняття спортом.		
4.	Колекціонування — це накопичувальні захоплення.		
5.	Егоцентричні захоплення не дозволяють опинитися в центрі уваги оточуючих.		
6.	Картярські ігри — це азартні захоплення.		
7.	Люди, котрі мають азартні захоплення, часто недооцінюють свої можливості.		
8.	Інформативно-комунікативні захоплення проявляються в прагненні отримати нову інформацію.		

9.	Люди з інформативно-комунікативними захопленнями не люблять дивитися телевізор.		
10.	Люди з інформативно-комунікативними захопленнями «пливуть за течією».		

V. Розкрийте тему «Покупки» за зразком

Я Марк. Завтра мені буде 25 років. Збираюся відсвяткувати день народження з друзями. Для цього потрібно купити потрібні продукти. Пишу список покупок. Потрібно купити хліба, печива, ковбаси, курятини, фруктів, овочів, кави, вина.

Навпроти мого будинку є магазин «Наминайко». Тут можна придбати смачні солодощі. Заходжу до крамниці. Кажу продавцеві: «Дайте мені, будь ласка, кілограм різного печива, сирник за двадцять дві гривні сімдесят п'ять копійок, одну буханку житнього хліба за п'ять гривень двадцять копійок, один батон за три гривні, дві пляшки «Моршинської» мінеральної води, що коштує три гривні дев'яносто копійок, півтора кілограма різних шоколадних цукерок, дволітрову упаковку томатного і яблучного соків за десять гривень тридцять копійок». Плачу сто двадцять гривень, складаю все в пакет, беру решту і йду додому. Викладаю покупки на стіл. Збираюся на базар купувати овочі, фрукти, сир і м'ясо. На ринку трохи нижчі ціни, ніж у магазині. Тут беру півкілограма ковбаси і шинки, чотиреста грамів сиру, двісті грамів масла. Іду до відділу з фруктами, овочами та зеленню. Купую апельсини, лимони, банани, яблука, виноград, сливи, груші, персики. В інший пакет кладу помідори, огірки, червоний перець, капусту, цибулю, петрушку, часник і кріп. По дорозі беру каву і чай. У мене залишилося всього сорок гривень. Треба ще купити пляшку вина (оскільки мені вже давно минуло 18 років, легкі спиртні напої купую на свята). Вибираю червоне кримське напівсухе. Воно надто дороге — сімдесят вісім гривень. Не маю з собою стільки грошей. Мабуть, треба пошукати щось дешевше. Знайшов напівсолодке біле вино. Тепер все. Плачу тридцять сім гривень, дякую продавцеві і виходжу на зупинку. Думаю, що мій день народження пройде радісно.

14. Оберіть правильне речення.

- а) Сахара поділяє Африканський континент на Північну Африку й Південну Африку.
- б) Сахара поділяє Африканський континент на Північна Африку й Південна Африку.
- в) Сахара поділяти Африканський континент на Північну Африку й Південну Африку.
- г) Сахара поділяє Африканський континент на Північ Африка й Південь Африку.

15. Оберіть правильне речення.

- а) Перші відомості про озеро Танганьїка до Європи та Америки надійшли 1858 рік від британських дослідників Річарда Бартона і Джона Геннінга Спіка.
- б) Перші відомості про озеро Танганьїка до Європи та Америки надійшли 1858 року від британські дослідники Річард Бартон і Джон Геннінг Спик.
- в) Перші відомості про озеро Танганьїка до Європи та Америки надходять 1858 років від британських дослідників Річарда Бартона і Джона Геннінга Спіка.
- г) Перші відомості про озеро Танганьїка до Європи та Америки надійшли 1858 року від британських дослідників Річарда Бартона і Джона Геннінга Спіка.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Тарас Шевченко — видатний український письменник

Тарас Григорович Шевченко народився (9 березня, 9 березень, 9 березня) 1814 р. у селі Моринцях. Батьки Шевченка були кріпаками магната Енгельгардта.

У восьмирічному віці батько (віддавати, віддав, віддавав) Тараса до школи. Коли Тарасу було (9 роки, 9 років, 9 роках), померла мати. Батько одружився вдруге на Оксані Терещенко, яка сиріт не полюбила. В 1825 році помер і батько Тараса. Малий Тарас деякий час (жив, жила, живе) у дядька Павла, що став (опікун, опікуна, опікуном) сиріт. Тут він пас свиней, працював разом із наймитами. З ранніх років Тарас цікавився народною творчістю, у дяків він навчився читати і писати. Рано виявився у хлопця хист до малювання, який помітив маляр з села Хлипнівці, але Тарасу було вже (14 роки, 14 років, 14 рік) і його зробили козачком П. Енгельгардта.

Восени 1829 року разом з (обслугою, обслуги, обслугу) Енгельгардта Шевченко виїхав до міста Вільно. Енгельгардт (побачити, побачив, побачить) талант хлопця до малювання і віддав Тараса вчитися до (досвідчений, досвідченого, досвідченому) майстра. У 1831 році сімнадцятирічний Шевченко переїхав до Петербурга. У 1832 році Енгельгардт віддав Ширяєву Шевченка на (чотири, чотирьох, чотирьом) роки навчатися малюванню.

У 1836 році Шевченко у складі артілі Ширяєва розписав театр (на, перед, у) Петербурзі. У цьому ж (рік, року, роком) він (познайомився, познайомилися, познайомитися) з учнем Академії мистецтв Іваном Сошенком. Пізніше відбулося знайомство художника-кріпака з Гребінкою, Григоровичем, Венеціановим, Жуковським, Брюлловим.

У лютому 1837 року Товариство заохочення художників дозволило (Шевченка, Шевченку, Шевченком) (неофіційно) відвідувати навчальні класи. У квітні 1837 року Брюлов створив портрет Жуковського, який був розіграний у лотереї за 2500 (карбованець, карбованців, карбованцями). За ці гроші було викуплено Тараса Шевченка з кріпацтва. 25 квітня 1838 року на (квартира, квартирі, квартирою) Брюллова йому Жуковський вручив відпускну.

Тарас почав писати вірші ще (юнаком, юнака, юнаку). У 1840 р. вийшов у світ «Кобзар» — перший збірник віршів Шевченка. У 1841 р. поема «Гайдамаки» вийшла (окрема, окремих, окремою) книгою. У вересні цього року митець одержав (третьою срібну, третя срібна, третій срібний)

медаль за картину «Циганка — провісниця». Життя Т. Шевченка було (тяжким, тяжкою, тяжке). Він був арештований і засланий далеко за межі батьківщини на десять років. Поет (сумувати, сумуватиме, сумував) за (Україна, Україною, України). Він написав багато віршів, у яких переплелися любов, смуток, біль, захоплення, розчарування, туга, віра у краще майбутнє. Тарас Шевченко помер у Санкт-Петербурзі о 5:30 ранку 10 березня 1861 р. Спочатку поета (поховати, поховали, поховують) на Смоленському цвинтарі у (Петербург, Петербурзі, Петербургом). Друзі Шевченка виконали його заповіт і перепоховали Тараса Григоровича в (Каневі, Каневом, Каневав) на Чернечій горі (зараз Тарасова гора) біля Дніпра.

III. СЛОВНИК

сирота — orphan

опікун — tutor

помирати — to die

пасти — to herd

наймит — hireling

народна творчість — folklore

хист — talent

маляр — painter

козачок — manservant

обслуга — service staff

досвідчений — experienced

майстер — master craftsman

артіль — artel, workshop

розписувати — to paint

відбутися — to take place

кріпак — serf

кріпацтво — serfage

відвідувати — visit, attend

розіграти у лотерею — to raffle

викупити — to ransom

відпускна — disenthral

одержати — receive

медаль — medal

циганка — gipsie

провісниця — foreteller

арештований — arrested

зсланий. — banished, exiled

переплестися — to interweave

захоплення — admiration

туга — grief

віра — belief

поховати — to bury

заповіт — testament

дяк — deacon

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Де і коли народився Тарас Шевченко?
2. Де він навчався?

3. Що робив Шевченко в Петербурзі?
4. Як митець став вільним?
5. Про що писав Тарас Шевченко в своїх віршах?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Тарас Шевченко народився у сім'ї олігарха.		
2.	Батько і мати видатного поета померли, коли він ще був дитиною.		
3.	Малий Шевченко не навчався в школі.		
4.	Портрет Жуковського розіграли у лотерею.		
5.	Шевченко розписував театр у Петербурзі.		
6.	Поет отримав медаль за книгу «Кобзар».		
7.	Тарас Шевченко був заарештований і засланий далеко за межі батьківщини на 10 років.		
8.	Поема «Гайдаки» вийшла окремою книгою.		
9.	Тарас Шевченко завжди залишався кріпаком.		
10.	Поховали видатного українця у Києві.		

V. Розкрийте тему «Тернопіль — місто, в якому я живу» за зразком.

Тернопіль

Тернопіль — це обласний центр. Місто розташоване на березі річки Серет у західній частині України. Головна вулиця Тернополя — Руська. Населення — 215 641 (двісті п'ятнадцять тисяч шістсот сорок одна особа) Площа міста — 7 268 га (сім тисяч двісті шістдесят вісім гектарів). Тернопільщина межує з Рівненською, Львівською, Івано-Франківською, Чернівецькою, Хмельницькою областями України. За своїм виглядом на карті область нагадує трикутник. У 1540 році Ян Гарнавський заснував місто.

Візитні картки міста — це озеро, парк імені Тараса Шевченка і «Топільче». Біля озера розташована старовинна пам'ятка архітектури —

Надставна або Воздвиженська церква XVIII (вісімнадцятого) століття. Вона збудована у стилі ренесанс і до нас дійшла в первісному вигляді. У центрі є ще одна найстаріша пам'ятка — церква Різдва Христового. Найкрасивішою сакральною пам'яткою доби пізнього бароко є Катедра або Домініканський костел на майдані Волі. У прилеглий до костелу будівлі, ліворуч, розташовано Державний архів Тернопільської області.

У Тернополі є багато культурно-мистецьких закладів: Краєзнавчий музей, Картинна галерея, Арт-музей, мистецька галерея «Бункермуз», драматичний театр імені Тараса Шевченка, філармонія, Народний дім «Перемога», палац культури «Березіль», розважальний комплекс «Подільняни». Зокрема, у кафе «Коза» відбуваються різні презентації, зустрічі з письменниками, артистами. У місті є багато книгарень. Книгарня «Є» — найновіша та найоригінальніша. Тут представляють книжки сучасні автори. Це надзвичайно цікаво. Також тут безліч кав'ярень, ресторанів, готелів, лікарень, аптек, автозаправок. На Східному масиві оновлено великий стадіон.

Тернопіль — студентське місто. Абітурієнти мають можливість вступати до таких навчальних закладів: Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, Тернопільського національного економічного університету, Тернопільського державного медичного університету імені Івана Горбачевського, а також — до гімназій, технікумів, ліцеїв, коледжів, училищ. Тут здобуває освіту молодь із різних міст і країн.

У центрі міста є залізничний вокзал. Це велика і сучасна будівля з гарним залом очікування, багатьма касами, довідковим бюро. На околиці міста є автовокзал і ринок. Також у Тернополі встановлено багато пам'ятників: Тарасові Шевченку, Іванові Франку, Соломії Крушельницькій, Олександрові Пушкіну, Данилові Галицькому тощо. Тернопіль — чудове місто. У цьому я щоденно переконуюсь.

13. Оберіть правильне речення.

- а) Крім природних оазисів, існують ще й штучний, створений руками людини;
- б) Крім природних оазисів, існують ще й штучні, створені руки людини;
- в) Крім природних оазисів, існують ще й штучні, створені руками людини;
- г) Крім природних оазис, існувати ще й штучні, створені руками людини.

14. Оберіть правильне речення.

- а) Південно-Африканська Республіка — країна, розташована на півдні Африка, яка межує на півночі з Намібія, Ботсвана і Зімбабве, і на північному сході зі Свазіленд і Мозамбік.
- б) Південно-Африканська Республіка — країна, розташована на півдні Африки, яка межує на півночі з Намібією, Ботсваною і Зімбабве, і на північному сході зі Свазілендом і Мозамбіком.
- в) Південно-Африканська Республіка — країна, розташована на південь Африки, яка межувати на північ з Намібією, Ботсваною і Зімбабве, і на північний схід зі Свазілендом і Мозамбіком.
- г) Південно-Африканська Республіка — країна, розташована в південь Африки, яка межує в північ з Намібія, Ботсвана і Зімбабве, і на північному сході зі Свазіленд і Мозамбік.

15. Оберіть необхідний сполучник.

Антон спитав викладача, ... оцінку отримав за контрольну роботу.

- а) яку;
- б) скільки;
- в) котру;
- г) чому.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Історія виникнення телевізора

Перший у світі телевізор був випущений в (грудень, грудня, грудні) 1936 року. Але давайте почнемо з початку. У 1922 році шотландський інженер Джон Лоджі Берд (почати, почав, почне) розробляти телевізійне обладнання і трьома роками пізніше зміг передати перші розпізнавані зображення людських облич.

У 1926 році в (Королівський інститут, Королівський інституті, Королівському інституті) (в, на, під) Лондоні Берд продемонстрував (перша діюча телесистем, першу діючу телесистему, першої діючої телесистеми), що (передавала, передавали, передавав) рухоме зображення. В кінці 1920-х Дженерал Електрик став першим у виробництві телевізорів за технологією, розробленою у власній науково-дослідній лабораторії (Ернест Александерсон, Ернестом Александерсоном, Ернеста Александерсона). Берд також (почав, почне, почати) розробку телевізійного устаткування (від, для, з) німецької поштової служби в 1929 році. У той же час розробку (аналогічний, аналогічним, аналогічного) продукту вів Марконі. У 1936 році (починалися, почалися, починатися) перші регулярні трансляції телевізійних програм.

Роком пізніше ВВС стала використовувати систему ЕМІ Марконі, віддавши перевагу її розробці Берда. В (Америка, Америку, Америці) науково-дослідна лабораторія RCA, (очолюваний, очолюваним, очолювана) інженером-електроніком Володимиром Зворикіним, (продемонструвала, продемонструє, продемонструвати) електронний телевізор в 1932 році. Його конструкція, відома як іконоскоп, була запатентована в 1923 році (Зворикін також розробив систему кольорового телебачення, яка була запатентована в 1928 році).

У грудні 1936 року лабораторія RCA продемонструвала перший телевізор, придатний для (практичне, практичний, практичного) використання. У (квітень, квітні, квітнем) 1939 року RCA представив перший телевізор для (широкий, широким, широкого) продажу. Він був показаний на Всесвітній виставці в Нью-Йорку. Цей телевізор проводився в чотирьох

версіях — трьох консольних і однією настільною, яка мала 5-дюймовий екран і була відома як RCA TT-5. Всі моделі розміщувалися в (шафи) ручної роботи з горіхового дерева.

Хоча виробництво (телевізори, телевізорів, телевізорами) було перервано другою світовою війною, але у (військовій лабораторії, військові лабораторіях, військовий лабораторіях) (проводилися, проводяться, проводжуся) дослідження, з яких після війни виробники телевізорів витягли величезну вигоду. До початку 1950-х була винайдена практично реалізована система (кольорової, кольорове, кольорового) телебачення. Але пройшло ще багато років, перш ніж кольорове телебачення стало (норма, нормою, нормі).

Поступова мініатюризація технології давала можливість зменшити корпуси і зробити їх менш (нав'язливі, нав'язливими), а розміри (екранів, екраном, екранах) збільшити. Відомий телевізор TV22 в пластмасовому корпусі (1950-ті), виготовлений Британської компанією «Bush», (втілював, втілює, втілюватиме) «новий погляд» на дизайн телевізорів, хоча добре продаватися (в, на, при) Європі телевізори стали тільки до середини 1950-х. В Англії, наприклад, багато (купили, куплять, купити) телевізори спеціально для того, щоб спостерігати (коронація, коронацію, коронацією) королеви Єлизавети II, яка (транлювалася, транлюються, транлюватиметься) по (телебаченням, телебаченні, телебаченню).

III. СЛОВНИК

випускати — manufacture

розробляти — develop

обладнання, устаткування —
equipment

розпізнаваний — recognizable

зображення — image

віддавати перевагу — to give
preferance

очолювати — to head

придатний — suitable

настільний — desktop

ручна робота — manual work

нав'язливий — obtrusive

втілювати — to implement

коронація — coronation

королева — queen

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Коли розпочалася історія створення телевізора?
2. Хто і в якій країні винайшов іконоскоп?
3. Яким був перший телевізор, створений для широкого продажу?
4. Коли з'явилося кольорове телебачення?
5. Які можливості дала мініатюризація?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Перші зображення людських облич почали передавати у 1930-х роках.		
2.	Берд почав розробку телевізійного устаткування через німецьку пошту.		
3.	Зворикін розробив систему кольорового телебачення і запатентував її.		
4.	Виробництво телевізорів було безперервним.		
5.	Кольорове телебачення стало нормою до початку другої світової війни.		
6.	В Англії люди купували телевізори, щоб дивитися коронацію Єлизавети II.		
7.	Перший настільний телевізор практичного використання мав 5-дюймовий екран.		
8.	Берд і Марконі працювали над розробкою телевізійного обладнання одночасно.		
9.	Перші регулярні трансляції телевізійних програм розпочалися у 1950 році.		
10.	Всі моделі перших телевізорів розміщувалися у шафах з горіхового дерева.		

V. Розкрийте тему «Київ — столиця України» за зразком.

Київ

Київ — столиця України, одне із найбільших і найстаріших міст Європи. Існує легенда про його виникнення у V столітті. Колись на цій землі жили три брати: Кий, Щек, Хорив і їхня сестра Либідь. Вони заснували місто на одному з пагорбів над Дніпром і назвали його Києвом на честь старшого брата. Трохи згодом жителі міста на честь молодших братів один пагорб найменували Щекавиця, інший — Хоревиця, а річку на згадку про сестру — Либідь.

Розташована столиця у середній течії Дніпра, в північній Наддніпрянщині. Це політичний, соціально-економічний, транспортний та освітньо-науковий центр країни. Місту понад 1500 років. Сьогодні — це найбільше місто України і сьоме за чисельністю населення в Європі.

Станом на 1 січня 2012 року в Києві проживало 2 814 258 осіб (два мільйони вісімсот чотирнадцять тисяч двісті п'ятдесят вісім осіб). У Києві працює Президент України, парламент (Верховна Рада), Кабінет Міністрів України. Головна вулиця Києва — Хрещатик. Надзвичайно просторим та модерним є Майдан Незалежності. Це серце столиці України, яке б'ється в унісон з тими подіями, які переживає держава і, зокрема, Київ.

23 серпня 2001 року відбулося урочисте відкриття Майдану Незалежності. Всі національні свята, народні гуляння, демократичні мітинги проходять саме тут. У вихідні та святкові дні Хрещатик і Майдан Незалежності перетворюються на пішохідну зону.

Майдан Незалежності в Києві став відомим у всьому світі під час подій 2013 — 2014 років, які отримали назву «Революція гідності». Саме тоді вдалося ціною крові «Небесної сотні» подолати режим екс-президента Віктора Януковича.

У столиці розташована більшість офіційних установ України: Головноштамт, Міжнародний центр культури, а також один із найбільших у

місті торгових центрів — «Глобус», багато крамниць, ресторанів, кав'ярень, фонтанів. Крім того, тут збудовано готелі «Україна» і «Козацький».

До площі можна дістатися завдяки метро, яке відкрито з 1960 року. Це один із найзручніших засобів пересування. У центрі майдану — монумент Незалежності (на золотій кулі стоїть дівчина в білому вбранні і тримає калинову гілку).

У Києві багато цікавих історичних об'єктів. Пам'ятка історії XI століття — Золоті ворота, які колись були головним входом до столиці.

Софіївський собор — пам'ятка XI століття, суспільно-політичний, духовний і культурний центр. У храмі святої Софії була відкрита перша знаменита бібліотека Ярослава Мудрого, навчалися перші іноземці, переписували та перекладали перші християнські книжки. У 2011 році собору виповнилося тисячу років. У храмі є могила князя Ярослава, яка нагадує про Київську Русь — першу давньоруську державу. На стінах Софіївського собору можна побачити викладені мозаїкою ікони, стародавні фрески, графіті — видряпані знаки, які можуть розповісти багато цікавого.

Недалеко від Софіївського собору є ще дві сакральні споруди: Михайлівський собор та Андріївська церква. А поруч, на площі, — пам'ятник княгині Ользі. На Андріївському узвозі розташовано чимало музеїв, крамниць, кав'ярень.

Неабияке враження справляє Києво-Печерська лавра — пам'ятка XI століття. Разом із Софіївським собором вона занесена до Світової спадщини ЮНЕСКО. Києво-Печерську лавру занесено до Семи Чудес України у 2007 році за результатами голосування експертів та користувачів Інтернету.

Праворуч від Михайлівського собору насаджено парк Володимирська гірка. Там встановлено пам'ятник князеві Володимирові Великому, який у 988 році охрестив Київську Русь. Звідти відкривається мальовничий краєвид на Поділ і на Дніпро. Якщо пройти парками, то з Європейської площі можна побачити старий Дніпро.

В одному з парків побудовано Маріїнський палац — пам'ятку архітектури XVIII століття. Поряд зведено красиву сучасну споруду, де

працює Парламент України. Навпроти є величезна будівля Кабінету Міністрів (уряду) України.

У Києві багато вищих навчальних закладів. Серед них пам'ятка архітектури — університет імені Тараса Шевченка, який заснований у 1834 році. У парку, що навпроти червоного (найстарішого) корпусу, можна побачити пам'ятник поетові і художнику Тарасові Шевченку. Варто побувати у Києво-Могилянській Академії, величезному Ботанічному саду. На розі бульвару Тараса Шевченка та вулиці Володимирської у 1998 році було відкрито пам'ятник Михайлові Грушевському — видатному історику.

Цікавим є музей Великої Вітчизняної війни. Звідти відкривається мальовничий вигляд на Дніпро. А внизу, у парку височіє монумент засновникам міста Києва.

За 40 (сорок) кілометрів від Києва розміщено міжнародний аеропорт «Бориспіль», у місті є також річковий порт, залізничний вокзал, автовокзал, багато культурних та відпочинкових будівель.

Думаю, що кожен, хто живе в Україні або приїжджає погостювати до цієї країни, має побачити Київ.

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм:

Минулого тижня ми ... у театрі.

- а) був; б) бути; в) були; г) будемо.

2. Завтра ми ... іспит.

- а) здавали; б) здавати; в) здаватимемо; г) здаватиму.

3. Якщо вас болить вухо, то треба звертатися до:

- а) окуліста; б) хірурга; в) стоматолога г) лора.

4. Оберіть правильний варіант.

- а) 47 копійка, 47 грам, 47 кілограм;
б) 51 копійок, 51 грамів, 51 кілограмів;
в) 38 копійок, 38 грамів, 38 кілограмів;
г) 14 гривні, 14 грами, 14 кілограми.

5. Оберіть правильне речення.

- а) Ніл — єдина річка Північної Африки, котра проходить через Сахару і доносить свої води до Середземного моря, є джерелом життя в безводній пустелі.
б) Ніл — єдина річка Північної Африки, котра проходить через Сахару і доносити свої води до Середземного моря, є джерелом життя в безводній пустелі.
в) Ніл — єдина річка Північна Африкиа, котра проходить через Сахару і доносить свої води до Середземного моря, є джерелом життя в безводній пустелі.
г) Ніл — єдина річка Північної Африки, котра проходить через Сахара і доносить свої води до Середземного моря, є джерело життя в безводній пустелі.

13. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) вони купили, я купила, ми будемо купувати;
- б) вони приїхали, я приїхала, він приїхав;
- в) я поїхала, я буду їхати, я поїду;
- г) він знав, вона знала, вони знають.

14. У якому рядку всі дієслова недоконаного виду?

- а) казати, вважати, думати;
- б) розказати, зателефонувати, пообіцяти;
- в) розповісти, хотіти, прийти;
- г) йти, ходити, піти.

15. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) ти вважаєш, ми вважатимемо, ми будемо вважати;
- б) я читатиму, ти читатимеш, вони читатимуть;
- в) ви готуєте, ви готували, вони готують;
- г) я мріятиму, ти мріятимеш, він мріє.

II. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗІ СЛІВ У ДУЖКАХ ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВАРІАНТ. НАПИШІТЬ ПЛАН. ПЕРЕКАЖІТЬ.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Мати Тереза

Мати Тереза (Гонжа-Агнеса) народилася 16 серпня 1910 р. в Скоп'є (Югославія, Югославії, Югославією), в заможній родині албанських католиків. У 1979 році вона отримала (Нобелівська, Нобелівську, Нобелівської) премію Миру. Всю її вона (вкласти, влала, вклав) в (своя, свою, свої) місію. З того моменту вона могла неголосно, але владно зупиняти (війни, війнами, війнам) — нехай ненадовго, як у Бейруті — тільки на час, необхідний для евакуація 37 дітей із зони вогню.

Мати Тереза (прокидатися, прокидалася, прокидаємося) о 3.30 ранку. Після короткої служби та (легкий, легкого, легким) сніданку починалося служіння. Часто вона працювати увесь день, не зупиняючись, щоб перепочити чи вгамувати спрагу. Вона постійно знаходила нові й нові способи допомогти (стражденні, стражденним, стражденними). Так, одного разу, на борту (літак, літаком, літака) під час обіду, вона звернулася до (пасажирів, пасажирами, пасажирів) із проханням передати їй залишки, (їжі, їжею, їжа): хліб, печиво, страви. «Це для моїх бідняків, — пояснила вона. — Я вам дуже дякувати за допомогу!» Вона вірила, що людина створена для любові і добра, створена, щоб бути щасливою та дарувати щастя (інші, іншим, інших). Своїм життям маленька, суха, усміхнена бабуся з проникливим поглядом, рухливим обличчям, грубими, непропорційно великі натрудженими руки, довела, що любов (робити, робить, робитимуть) дива.

Неймовірна албанська старенька створила рухливі клініки, які їздять по (всьому, весь, всі) світу і надають допомогу прокаженим. Вона організувала першу клініку для (заражені, заражених, зараженими) СНІДом. Вона створила притулки для (хворі, хворих, хворими) у Гарлемі. Мати Тереза не давала інтерв'ю. Вона знала: немає часу, її чекають. Їй дарували неймовірні машини — вона продавала їх і будувала госпіталі.

Жебраки, яким вона хотіла служити, були найчастіше (хворими, хворі, хворих), покриті виразками, серед них було багато прокажених. Всі вони потребували (медичної, медична, медичною) допомоги. Тому Мати Тереза вирішила навчитися надавати першу допомогу: робити уколи, обробляти рани.

На початку 1949 р. до Матері Терези приєдналися молоді дівчата, які бажали присвятити себе служінню вбогим. (сім жовтень, сьомого жовтня, сьоме жовтня) 1950 р. Папа Пій XII затвердити Орден Місіонери Любові. На сьогоднішній день в 600 (місіонерські, місіонерськими, місіонерських) центрах в 127 (країни, країнах, країн) працює більш ніж

4000 місіонерів Любові. Сестри допомагають у харчуванні півмільйону дітей та доглядають за 90 тисячами прокажених.

Напутні слова Матері Терези

- Люди бувають нерозумні, нелогічні і егоїстичні. Все одно прощайте їм.
- Якщо ви виявляли доброту, а люди звинувачували вас у таємних особистих спонуканнях. Все одно проявляйте доброту.
- Якщо ви досягли успіху, то у вас може з'явитися безліч уявних друзів і справжніх ворогів. Все одно домагайтеся успіху.
- Якщо ви чесні і відверті, то люди будуть обманювати вас. Все одно будьте чесними і відвертими.
- Те, що ви будували роками, може бути зруйноване в одну мить. Все одно будуйте.
- Якщо ви знайшли безтурботне щастя, вам будуть заздрити. Все одно будьте щасливі.
- Добро, яке ви створили сьогодні, люди забудуть завтра. Все одно творіть добро.
- Діліться з людьми найкращим, що у вас є, і цього ніколи не буде достатньо. Все одно діліться найкращим, що у вас є.
- Врешті решт, все, що ви робите, потрібно не людям. Це потрібно тільки тобі й Богові. Моліться разом і залишайтеся в єдності.

ЖИВИ!

Життя — це можливість, скористайся нею.

Життя — це краса, захопися нею.

Життя — це блаженство, вкуси його.

Життя — це мрія, здійсни її.

Життя — це виклик, прийми його.

Життя — це борг твій насущний, виконай його.

Життя — це гра, стань гравцем.
 Життя — це багатство, не розтринькай його.
 Життя — це майно, бережи його.
 Життя — це любов, насолоджуйся нею сповна.
 Життя — це таємниця, пізнай її.
 Життя — це заповіт, виконай його.
 Життя — це пісня, заспівай її до кінця.
 Життя — це боротьба, стань борцем.
 Життя — це безодня невідомого, ступи у неї не лякаючись.
 Життя — це удача, лови цю мить.
 Життя — таке прекрасне, не занепасти його.
 Життя — твоє життя, борись за нього!

III. СЛОВНИК

Нобелівська премія Миру	Nobel prize of the World
вкласти	to inlay
місія	mission
Нобелівське лауреатство	Nobel laureate
отримати вигоду	to turn to advantage
неголосно	unloudly
владно	imperiously
зупиняти війну	to stop war
необхідний	necessary
евакуація	evacuation
вгамувати спрагу	to appease thirst
знаходити	to find
способи	methods
стражденний	стражденний
залишки	bits and pieces
бідняки	poor men

рухлива клініка	movable clinic
організувати	to organize
заражений СНІДом	infected by AIDS
притулок	refuge
дарувати	to give
жебрак	cadger
покритий виразками	covered by ulcers
прокажений	leper

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Яке справжнє ім'я Матері Терези?
2. Як розпорядилася Нобелівською премією Мати Тереза.
3. У який спосіб Мати Тереза допомагала людям?
4. Опишіть зовнішність благодійниці. Знайдіть відповідне речення в тексті.

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Справжнє ім'я Матері Терези — Гонжа-Агнеса.		
2.	У 1989 році Мати Тереза отримала Нобелівську премію Миру.		
3.	Завдяки світовому визнанню Матері Терезі вдалося зупиняти війни.		
4.	В обідню пору Мати Тереза завжди відпочивала і давала інтерв'ю.		
5.	Албанська старенька створила рухливі клініки, які їздять по всьому світу і надають допомогу прокаженим.		
6.	Вона не змогла організувати клініки для заражених СНІДом.		

7.	Мати Тереза створила притулки для хворих у Гарлемі.		
8.	Мати Тереза навчилася надавати першу медичну допомогу хворим людям.		
9.	Після смерті Гонжі-Агнеси благодійництво зупинилося.		
10.	Вчинки Матері Терези навчають нас бути людяними і співчутливими.		

V. Розкрийте тему «Україна» за зразком

Україна

Україна розташована в східній частині центральної Європи. Площа України становить 603 700 км². На півночі Україна межує з Білорусією, на заході з — Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою, на сході — з Росією. Південь України омивається водами Чорного та Азовського морів. Клімат України помірно-континентальний, із середніми температурами влітку +23° С, а взимку — 10°... — 15° С. На півдні України клімат субтропічний, з середніми температурами влітку +27° С, а взимку 0° ... — 3° С. На заході України простягаються гори Карпати. Столиця України — Київ.

Із XII століття відома назва «Україна». Українців ще називали «русинами». Ця назва підкреслювала генетичний зв'язок з Давньою Руссю. Україна ніколи не захоплювала чужих територій, проте завжди відстоювала свою територіальну цілісність.

Етнографічні особливості українців виявляються за історико-етнографічними районами: Середня Наддніпрянина, Поділля, Полтавщина і Слобожанщина, Полісся і Волинь, Прикарпаття, Закарпаття, Південь.

Населення України складає 48 416 000 осіб. Особливістю національного складу населення України є його багатонаціональність. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території країни проживали

представники понад 130 національностей і народностей: українці, росіяни, білоруси, молдавани, кримські татари, болгари, угорці, румуни, поляки, євреї, вірмени, греки, татари, цигани, азербайджанці, грузини, німці, гагаузи та інші національності.

Українці — корінне населення країни, один із найбільших народів Європи. Чисельність українців становила 37 541 700 осіб, або 77,8% від загальної кількості населення країни. За мовою належать до східнослов'янської групи індоєвропейської сім'ї. Українці рівномірно розселені на всій території країни.

Державна символіка. Державним прапором України є синьо-жовтий прапор. Існує чимало тлумачень символіки кольорів українського прапора. Найпоширенішими є: синій колір означає небо, а жовтий — “золоті” поля; згідно з іншим тлумаченням синій колір є символом води, а жовтий — вогню.

Державним гербом України є триzub. Це дуже давній знак, що сягає своїм корінням доісторичних часів. Цей знак зустрічаємо і в інших культурах, зокрема, в Індії. Число “три” вважалося сакральним у багатьох народів. Тому є підстави вважати триzub та сакральність числа “три” пов'язаними.

Державний гімн України поряд із гербом і прапором є один із головних державних символів України. Його створення бере початок з осені 1862 року, коли на одній з вечірок у Павла Чубинського, українського етнографа, фольклориста та поета, сербські студенти, що навчалися в Київському університеті, співали патріотичну пісню. П. Чубинському пісня дуже сподобалася, і він раптом пішов до іншої кімнати, а через півгодини вийшов звідти з готовим текстом пісні «Ще не вмерла Україна», яку тут же проспівали на сербський мотив.

Священикові та композиторові Михайлові Вербицькому дуже сподобався вірш і він написав до нього музику. Вперше цей твір почав використовуватись як державний гімн у 1917 році.

У Радянському Союзі майже на всіх офіційних зборах лунав гімн СРСР.

15 січня 1992 р. музичну редакцію Державного гімну затвердила Верховна Рада України, що знайшло своє відображення у Конституції України. Тільки 6 березня 2003-го ВР України ухвалила Закон «Про Державний гімн України», котрий запропонував президент Леонід Кучма.

Гімн України набув значної популярності в ході масових протестів 2013 – 2014 років, коли громадяни відстоювали свої права, гідність, свободу, виборювали державність, чинили спротив диктатурі тодішньої влади.

Державний гімн України

(автор П. Чубинський, музика М. Вербицького)

Ще не вмерла України ні слава, ні воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

— **Слава Україні!** (Glory to Ukraine!)

— **Героям слава!** (Glory to her Heroes!)

Модуль № 19

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Температура у людини — це

- а) гаряча кава;
- б) спекотне літо;
- в) роздратована жінка;
- г) підвищена температура тіла.

2. Оберіть правильний варіант.

- а) 71 копійка, 71 грам, 71 кілограм;
- б) 82 копійок, 82 грамів, 82 кілограмів;
- в) 28 копійок, 28 грамів, 28 кілограмів;
- г) 12 гривні, 12 грами, 12 кілограми.

3. Доберіть займенник до слова «деканат».

- а) твій;
- б) твоя;
- в) твоє;
- г) твої.

4. Знайдіть речення у теперішньому часі.

- а) Вчора він поїхав на екскурсію.
- б) Ми готуємося до іспиту.
- в) Мені сподобалася ця книга.
- г) Наступного тижня ми здамо курсову роботу.

5. У якому рядку всі дієслова вжито у минулому часі?

- а) він телефонував, вона телефонувала, вони телефонували;
- б) він думає, він думатиме, він думав;
- в) вона хотіла, вони хотіли, він хотітиме;
- г) він казав, вона казала, вони будуть казати.

6. У якому рядку правильно підібрана пара дієслів за видом?

- а) радити — радять;

- б) відповідати — відповідатимуть;
- в) передавати — передати;
- г) купувати — купують.

7. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) я подарую, ти подаруєш, він подарує;
- б) ми відповідатимемо, ви відпочиватимете, я відпочиваю;
- в) ти будеш говорити, він говорить, ми говоритимемо;
- г) я буду співати, ти будеш співати, ми співаємо.

8. Оберіть правильну антонімічну пару.

- а) дешевий — дорогий;
- б) високий — молодий;
- в) гарячий — темний;
- г) зелений — низький.

9. Оберіть необхідні відмінкові форми.

Андрій сказав, що ... прийдуть його друзі.

- а) його;
- б) їм;
- в) йому;
- г) з ним.

10. В університеті на заняттях студенти спілкуються

- а) на українській мові;
- б) українською мовою;
- в) українська мова;
- г) української мови.

11. Оберіть правильне речення.

- а) На півночі Україна межує з Білорусією, на заході з — Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою, на сході — з Росією;
- б) На півночі Україна межує з Білорусія, на заході з — Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія та Молдова, на сході — з Росія;
- в) На півночі Україна межувати з Білорусією, на заході з — Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою, на сході — з Росією;
- г) На північ Україна межує з Білорусією, на захід з — Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою, на схід — з Росією.

12. Оберіть правильне речення.

Одного разу проїжджав через поселення, ... жила Тарнавка, місцевий княжич зі своїми друзями.

- а) де; б) як; в) коли; г) звідки.

13. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм.

Вчора я ... у театр. Коли я ... туди, то зустріла Марію.

- а) ходив, йшли; в) ходили, йшов;
б) ходила, йшла; г) ходили, йшли.

14. Скільки книг ти ... минулого тижня?

- а) прочитав; б) читати; в) читаєш; г) читатимеш.

15. Оберіть необхідний сполучник

Він не купив цієї книги, ... її не було у магазині.

- а) куди; б) тому що; в) звідки; г) коли.

II. Прочитайте науково-популярний текст. Слова у дужках запишіть у правильній формі. Напишіть план.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Хто винайшов компас?

Ніхто не (знати, знає, знаю), як і коли було уперше виявлено, що намагнічена залізна стрілка, яка вільно обертається по колу, завжди (показує, показувати, показували) північний напрям.

Один час вважалося, що це відкриття (зробити, зробили, зроблять) китайці близько 4500 років тому, але зараз ця версія береться під сумнів. У будь-якому випадку китайці були серед (перші люди, перших людей, першими людьми), що знали принцип компаса.

Компас винайшли китайці в III столітті до нашої ери. Древній компас мав (форму, форма, форми) розливної ложки з матеріалу магнетит. Ця ложка мала тонкий держак і кулясту опуклу частину, яка була досконало відполірована.

Опуклою частиною ложку встановлювали на (дерев'яна, дерев'яною, дерев'яну) відшліфовану (пластині, пластину, пластина), таким чином, щоб держак висів над (пластина, пластині, пластиною), не торкаючись її, в той же час ложка вільно повинна була обертатися навколо осі опуклої підстави. Підштовхуючи держак, він починав обертальний рух, а коли зупинявся, точно вказував (на, до, в) південь. (У, під, на) пластину нанесені були у вигляді циклічних зодіакальних знаків позначення країн світу.

Такий вигляд і принцип роботи мав перший компас, який визначав сторони (світу, світ, світі). Саме ця давня модель (компас, компасу, компасом) стала основою новим моделям, які в даний час (популярні, популярних, популярним) і потрібні (мореплавці, мореплавцям, мореплавцями), які протягом тисячоліть користуються ними, вирушаючи в плавання через океани і моря.

Арабські купці від китайців (дізнаватися, дізнаюся, дізналися) про компас і познайомили з ним Європу. Достеменно відомо, що протягом XII століття компас став вже добре відомим у Європі. Мабуть, перший тип компаса складався з (намагнічена, намагнічену, намагніченої) стрілки, що була втягнута у дерев'яну планку, яка плавала у (чаша, чаші, чашею) з (водою, вода, води).

Наступним етапом було використання голки, покладеної на вісь, що стирчить з дна чаші. (Мета, метою, меті) перших компасів було визначення тільки напряму північ-південь, і чашу повертали так, щоб північний кінець стрілки був над (позначення, позначенням, позначенні) півночі, нанесеним на чашу. У більш пізніх приладах до самої стрілки стали прикріпляти картку з усіма нанесеними частинами світу. Північний магнітний полюс розташований в найпівнічнішій точці арктичного берега Північної Америки.

Давнім народам не була відома відмінність між (Північний магнітний, Північним магнітним) і географічним Північним полюсами. Вони були далеко від обох, і їм здавалося, що стрілка компаса завжди вказує на північ. Моряки більш пізніх (часи, часу, часів), які ризикували попливти далеко від (дім, домом, дому), помітили цю відмінність і були сильно спантеличені. Можете собі уявити здивування давніх скандинавів, що (подорожували, подорожувати, подорожуватиме) арктичними морями навколо (Гренландія, Гренландії, Гренландію) коли вони виявили, що в деяких точках стрілка компаса вказує майже на захід!

III. СЛОВНИК

опуклий — convex	стрілка — needle
встановлювати — to place	втягнутий — pulled in
відшліфований — polished	надітий — put on
пластина — plate	вісь — pin, spindle
держак — handle	стирчати — to stick out
висіти — to hang	прилад — device
обертатися — to turn, rotate	прикріпляти — attach
нанесений — marked	розташований — situated
зодіакальний знак — signs of the zodiac	моряк — sailor
визначати — determine	пливти — sail
затребуваний — in demand	відмінність — difference
мореплавець — sea sailor	спантеличений — confused
купець — tradesman	виявити — to reveal, to find out
достеменно — for certain	точка — point
намагнічений — magnetized	голка — needle

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Коли був винайдений перший компас?

2. Як працював перший компас?
3. Як Європа дізналася про компас?
4. Які сторони світу визначали перші компаси?
5. Яку помилку робив перший компас?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Перший компас сконструювали араби.		
2.	Спочатку компас мав форму ложки.		
3.	За першими компасами складали зодіакальний гороскоп.		
4.	Мореплавці ніколи не користуються компасами.		
5.	Китайці познайомили Європу з компасом.		
6.	У перших компасах втягнута у дерев'яну планку намагнічена стрілка плавала в олії.		
7.	У більш пізніх приладах до стрілки прикріплювали картки з нанесеними частинами світу.		
8.	Північний магнітний полюс і географічний Північний полюс збігаються.		
9.	Давні моряки без проблем знаходили дорогу додому за допомогою компаса.		
10.	Голку також використовували для виготовлення компасів.		

V. Розкрийте тему «Моє рідне місто» за зразком.

Кіншаса — моє рідне місто

Кіншаса — столиця Демократичної Республіки Конго. Це найбільший порт на лівому березі річки Конго. Населення міста в 2009 році становило 10 076 099 чоловік.

Поруч з тим, що Кіншаса є столицею Демократичної Республіки Конго, вона є як містом, так і провінцією, однією з 11 провінцій Демократичної Республіки Конго. Його статус схожий на статус Парижу, який є одночасно і містом, і одним із 101 департаменту Франції.

У столиці розвинені текстильна, харчова, хімічна галузі промисловості, деревообробка, машинобудування й металообробка. Тут розташовані мото — і велозаводи, суднобудівні й судноремонтні верфі, підприємства промисловості будматеріалів. У районі Малупу працює металургійний комплекс. Є міжнародний аеропорт.

Основними місцями міста є штаб-квартира Організації Африканської Єдності, будинок уряду Демократичної Республіки Конго, район Матонге, відомий своїм нічним життям, будівля Міністерства транспорту і житловий район Гомбе.

Примітними у місті також є хмарочоси Созаком Біндінг і Готель Мемлінга, центральний ринок, Кіншаський музей і Кіншаська Академія витончених мистецтв. У Кіншасі розташований національний стадіон країни, Стад де Мартір.

Центр міста має цілком європейський вигляд. На тлі сучасних будинків виділяється кафедральний собор св. Ганни. Прекрасний вид на місто і його околиці відкривається з гори Нгалієма. У місті багато готелів, найоригінальнішим з яких є «Окапі», що складається з одноповерхових будиночків, з'єднаних критими галереями. У Кіншасі знаходяться Національний університет і Національна академія образотворчих мистецтв. Інтерес для туристів представляє музей місцевого побуту.

Кіншаса залишається адміністративним, культурним й інтелектуальним центром республіки, відомим своїми значними колекціями традиційного африканського мистецтва. У цьому місті розташовані такі навчальні заклади: Університет Кіншаси, Національний педагогічний університет, Вищий інститут комерції, Центр навчання здоров'я (CEFA).

План розповіді

1. З якого міста ви приїхали? Де воно знаходиться?
2. Розкажіть про історію виникнення вашого міста.
3. Яка кількість населення проживає у вашому місті?
4. Назвіть найважливіші споруди: театри, університети, урядові установи, бібліотеки і т.п.
5. Якими визначними людьми пишається ваше місто?

Модуль № 20

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Марія серйозно цікавиться

- а) всесвітньою історією; в) всесвітньої історії;
- б) всесвітній історій; г) всесвітньою історія.

2. Минулого тижня ми були у горах і ... там дуже сподобалося.

- а) ми; б) нас;
- в) нам; г) у нас.

3. Оберіть правильне речення.

- а) Пустеля Наміб служить домівкою деяким павукам, комахам (в основному жукам і мурашкам) і плазунам.
- б) Пустеля Наміб служить домівка деякі павуки, комахи (в основному жуки і мурашки) і плазуни.
- в) Пустеля Наміб служити домівкою деяким павукам, комахам (в основному жукам і мурашкам) і плазунам.
- г) Пустеля Наміб служить домівка деяким павукам, комахам (в основному жукам і мурашкам) і плазунам.

4. Оберіть правильне речення.

- а) Студенти багато розповідають про своя країна;
- б) Студенти багато розповідають про свою країну;
- в) Студенти багато розповідати про свою країну;
- г) Студенти багато розповідала про своя країна.

5. Оберіть правильне речення.

- а) Намібія — держава на південному заході Африки, межує на півночі з Анголою і Замбією, на сході — з Ботсваною і Південно-Африканською Республікою, на заході омивається водами Атлантичного океану.

б) Намібія — держава на південному заході Африки, межує на півночі з Ангола і Замбія, на сході — з Ботсваною і Південно-Африканською Республікою, на заході омивається водами Атлантичного океану.

в) Намібія — держава на південний захід Африки, межує на північ з Анголою і Замбією, на схід — з Ботсваною і Південно-Африканською Республікою, на заході омивається водами Атлантичного океану.

г) Намібія — держава на південному заході Африка, межує на півночі з Анголою і Замбією, на сході з Ботсваною і Південно-Африканською Республікою, на заході омивається водами Атлантичного океану.

6. Оберіть правильний числівник в реченні.

Замбезі — ... за довжиною ріка Африки.

а) чотири; б) четверта; в) четверо; г) четвертий.

7. Оберіть необхідну форму дієслів та дієслівних форм в поданих нижче завданнях.

Наша група вже двічі ... на екскурсію на підприємство.

а) їздить; б) їздила; в) їде; г) їздити.

8. Студенти добре ... українською мовою.

а) вивчають; б) засвоюють; в) знають; г) володіють.

9. Оберіть необхідний сполучник

Ти не знаєш, ... коли починається пара?

а) що; б) коли; в) як; г) хто.

10. Позначте рядок, в якому всі якісні прикметники вжито у простій формі вищого ступеня порівняння.

а) великий, більший, найбільший; в) сильніший, кращий, менший;
б) дорогий, довший, сильніший; г) повільний, низький, дешевший.

11. Позначте рядок, в якому подані слова є числівниками.

- а) восьмий, четверо, по-третє; в) двісті, чверть, сотня;
б) тисяча, п'ятірня, сьомий; г) дві п'ятих, сто, тисяча.

12. Замініть виділений прикметник займенником.

У **Тетяниній** кімнаті завжди тепло і затишно.

- а) вона; б) її; в) його; г) я.

13. Оберіть правильну форму підкресленого числівника.

Я живу на 28 поверсі.

- а) двадцять восьмий; в) двадцять вісім;
б) двадцять восьмому; г) двацять восьмому.

14. У якому рядку всі дієслова недоконаного виду?

- а) думати, подумати, читати; в) читати, писати, малювати;
б) креслити, накреслити, писати; г) мріяти, захотіти, чути.

15. У якому рядку всі дієслова вжито у майбутньому часі?

- а) ти можеш, ми можемо, ми будемо знати;
б) я плаватиму, ти плаватимеш, вони плаватимуть;
в) ви живете, ви снідаєте, вони вечерятимуть;
г) я казатиму, ти казатимеш, він каже.

II. Прочитайте науково-популярний текст. Слова у дужках запишіть у правильній формі. Напишіть план.

* У дужках, де вказано декілька варіантів, необхідно вибрати лише той, що найбільше відповідає тексту.

Іспит

Одного разу відомий англійський вчений, професор (Королівського, Королівський, Королівському) інституту в (Лондон, Лондоні, Лондону) Деві

отримав листа від (незнайомий студент, незнайомі студенти, незнайомого студента). Той повідомляв, що його звать Фарадей і, що він слухав лекції (професора, професор, професорові) Деві, які йому дуже (сподобалися, сподобатися, сподобався). В листі Фарадей (просити, просили, просив) професора дозволити йому працювати у нього в (інститут, інституті, інституту).

— Що йому відповісти, — запитав Деві у (свій, свого, своя) асистента?

— Влаштуйте йому іспит: доручіть йому мити посуд у (хімічна лабораторія, хімічній лабораторії, хімічної лабораторії). Якщо він дасть згоду, з (він, його, нього) вийде справжній учений.

Асистент не помилився. Фарадей (стати, став, стає) відомим ученим. Він зробив великі відкриття (в, на, при) галузі хімії та (фізики, фізика, фізиці). Він відіграв визначну роль у розвитку вчення (про, за, під) електромагнітні явища. На честь (Фарадей, Фарадею, Фарадея) названа одиниця вимірювання ємності — фарад, а також стала Фарадея.

Однак вчений (хотіти, хочемо, хотів), щоб його відкриття були зрозумілі навіть тим, хто не отримав спеціальної освіти. Для цього він (почати, починаю, почав) читати свої знамениті різдвяні лекції. Одна (із, за, до) найбільш популярних називалася “Історія свічки з точки зору хімії”. Пізніше вона була видана (окрема, окремою, окремі) книгою і стала одним із перших науково-популярних видань у світі.

ЦИТАТИ МАЙКЛА ФАРАДЕЯ

Існує одна щаслива обставина: якими б не були наші міркування, їм не змінити і не зруйнувати законів природи.

Лектор повинен дати аудиторії всі підстави вірити, що для її задоволення та навчання були докладені всі його сили.

Наука виграє, коли її “крила” розковані фантазією.

Працюй. Закінчи. Опублікуй.

Чим більше у мене справ, тим більше я навчаюсь.

III. СЛОВНИК

асистент — assistant	науково-популярний — science
вигравати — to win	popular
виданий — famous	незнайомий — stranger
визначна роль — dominant role	обставина — circumstance
відіграти — play	одиниця вимірювання —
відкриття — discovery	measurement unit
відомий — prominent	однак — though
влаштувати — to organize, make	окремий — separate, single
вчення — study	опублікувати — to publish
галузь — branch	освіта — education
давати згоду — to agree	підстава — reason
дозволити — to allow	повинен — must
докладати зусиль — to take efforts	повідомляти — to announce
доручити — to charge with	помилятися — to make a mistake
ємність — capacity	популярний — popular
задоволення — pleasure	посуд — glassware
закон — law	просити — to ask
змінити — to change	різдвяний — christmas (adj)
знаменитий — outstanding	розвиток — development
зруйнувати — to destroy	розкований — unchained
існувати — to exist	спеціальний — specific
крило — wing	сподобатися — to please
лабораторія — laboratory	стала Фарадея — Faraday constant
лист — letter	стати — to become
міркування — thought	чений — scientist
на честь — in honour of	фантазія — fantasy
навіть — even	фарад — farad
названий — named	цитата — citation
	явище — phenomenon

IV. ЗАПИТАННЯ ДО ТЕКСТУ

1. Хто такий Деві?
2. Від кого Деві отримав листа?
3. Про що Фарадей просив професора Деві?
4. Що порадив професорові зробити асистент? Для чого?
5. Як ви думаєте, чи погодився Фарадей мити посуд у лабораторії? Чому ви так вважаєте? Ким став Фарадей?

№	ТВЕРДЖЕННЯ	Правильно	
		ТАК	НІ
1.	Деві — це студент.		
2.	Деві отримав листа від Фарадея.		
3.	Фарадей просив професора Деві жити в інституті.		
4.	Асистент запропонував професорові мити посуд.		
5.	Фарадей досліджував електромагнітні явища.		
6.	Як ви думаєте, чи погодився Фарадей мити посуд у лабораторії.		
7.	“Історія свічки з точки зору хімії” — це легенда про світло.		
8.	Фарадей став відомим вченим.		
9.	Фарадей зробив великі відкриття в галузі астрономії.		
10.	Різдвяні лекції Фарадей почав читати для того, щоб показати, який він розумний.		

V. Розкрийте тему «Мої плани на майбутнє» за зразком

Мої плани на майбутнє

Вважаю, що будувати плани на майбутнє дуже складно. Та я знаю, що хотів би робити у своєму житті. Перш за все, дуже хочу закінчити університет і отримати диплом спеціаліста за напрямом «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології». Думаю, що відразу ж після закінчення навчання поїду додому в Марокко. Вдома я не був більше 5 років, тому мені буде потрібно трохи часу для адаптації. Я трохи відпочину, піду в гості до родичів, до друзів. Коли відчую, що зможу працювати, піду на роботу за спеціальністю. Моя спеціальність — це «Автоматизоване управління технологічними процесами». У моїй країні потрібні молоді спеціалісти, які здобули освіту в сучасному світі.

Маю бажання стати інженером із автоматизованих систем управління повітряним рухом. Це відповідальна робота. Вона ставить переді мною низку завдань та обов'язків: організовувати та удосконалювати технічну експлуатацію автоматизованих систем керування повітряним рухом. Забезпечувати технічне обслуговування, ремонт, налагоджувати обладнання. Перевіряти технічний стан засобів та джерел електроживлення. Вести облік та аналізувати відмови та несправності у роботі обладнання і програмного забезпечення. Вживати заходів щодо запобігання дефектів. Розробляти організаційні та технічні заходи для підвищення надійності та якості роботи обладнання і програмного забезпечення. Організовувати та контролювати виконання робіт з монтажу та налагоджування нового обладнання. Складати графіки технічного обслуговування обладнання. Вести технічну документацію. Готувати матеріали для звітності. Складати заявки на запасні частини та матеріали, що необхідні під час виконання робіт. Забезпечувати економію усіх видів енергії та матеріалів. Вивчати, узагальнювати та впроваджувати сучасні методи експлуатації та обслуговування обладнання. Освоювати нову техніку, впроваджувати сучасні методи організації праці. Проводити технічне навчання з персоналом об'єкта.

Маю знати основи трудового законодавства, накази, вказівки, інструкції та інші нормативно-розпорядчі документи галузі, підприємства; структурну схему об'єкта та взаємодію усіх її ланок; принципові та монтажні схеми обладнання об'єкта; схеми електроживлення об'єкта; системи керування та комунікації; нормативні документи з технічної експлуатації, ремонту та обслуговування обладнання, обчислювальної техніки та програмного забезпечення; перспективи розвитку автоматизованих систем; основи економіки, організації виробництва та управління; правила та норми охорони праці, пожежної безпеки та режиму.

Думаю, що спочатку буде складно. Ця робота вимагає практичних навиків, тому я стараюся добре вчитися і все запам'ятовувати.

ПОПУЛЯРНІ УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ

Володимир Івасюк

ЧЕРВОНА РУТА

Ти признайся мені,
Звідки в тебе ті чари,
Я без тебе всі дні
У полоні печалі.
Може, десь у лісах
Ти чар-зілля шукала,
Сонце-руту знайшла
І мене зчарувала?

Приспів:

Червону руту
Не шукай вечорами, —
Ти у мене єдина,
Тільки ти, повір.
Бо твоя врода —
То є чистая вода,
То є бистрая вода
З синіх гір.

Бачу я тебе в снах,
У дібровах зелених,
По забутих стежках
Ти приходиш до мене.
І не треба нести
Мені квітку надії,
Бо давно уже ти
Увійшла в мої мрії.

Приспів

Вадим Красноокий

НАДІЯ Є!

Коли опустилися руки
Коли потемніло в очах
Не знаєш ти, як далі бути

На що сподіватись хоча б.

Не можеш, не віриш, не знаєш
Не маєш куди утікти
І кажуть — чудес не буває
Та мусиш для себе знайти.

Приспів:

Допоки сонце сяє, поки вода тече
Надія є.
Лиха біда минає, просто повір у це
Надія є.

Тобі вже нічого не треба
Бо ти вже нічого не встиг
Здається, що всі проти тебе
А, може, то ти проти них.

Не можеш позбутися болю
Не знаєш, чи прийде весна
Ти можеш не вірити долі,
Але в тебе вірить вона!

Приспів

Володимир Івасюк

Я ПІДУ В ДАЛЕКІ ГОРИ

Я піду в далекі гори, на широкі полонини
І попрошу вітру зворів, аби він не спав до днини.
Щоб летів на вільних крилах на кичери і в діброви
І дізнавсь, де моя мила — карі очі, чорні брови.

Приспів:

Мила моя, люба моя, світе ясен цвіт.
Я несучу в очах до тебе весь блакитний світ.
Я несучу любов-зажуру, мрію молоду,
І цвітуть сади для мене, як до тебе йду.

А як вітер з полонини прилетіти не захоче,
Все одно знайду дівчину — чорні брови, карі очі.
Перейду я бистрі ріки, і бескиди, і діброви
І шляхи мені покажуть карі очі, чорні брови.
Приспів (2)

Олександр Шевченко

СТАРЕНЬКИЙ ТРАМВАЙ

Коли літо приходить, гаряча пора,
І на сірому камені плавиться тінь,
Коли дзвінко кричить на смітниках дівтора,
Говорити, ходити і думати лінь.

Коли сонце розжарене над містом висить,
І від чаду машин кругом іде голова.
Я згадаю прохолодних озер блакить
Куди їздив колись старенький трамвай.

Повези мене туди, де природа сама,
Повези мене за місто, де асфальту нема.
Повези мене туди, де зелена трава,
Повези, повези... о-о, старенький трамвай.

А відпустка у жовтні, а там і зима,
Я стараюсь не дивитись на засмаглих дівчат.
Ні морозива, ні пива, бо води нема,
Як ті люди живуть в республіці Чад?

А я хочу в Антарктиду, хоч би на мить,
Ледве ноги волочу, очі піт залива.
Знов згадаю про холодних озер блакить,
Куди їздив колись старенький трамвай.
Повези мене туди, де природа сама,
Повези мене за місто, де асфальту нема.
Повези мене туди, де зелена трава,
Повези, повези...

Повези мене туди, де природа сама,
Повези мене за місто, де асфальту нема.
Повези мене туди, де зелена трава,
Повези, повези... о-о, старенький трамвай. (3)

Ірена Карпа

БАЧУ СНИ...

Бачу сни
і читаю зі снів.
Поясни,
чого не зрозумів.
Самота
обіймає
і тихо питає,
чи ти та,
чи не та,
чи та...

Приспів:

А я чекатиму стільки, скільки треба
Я чекатиму лише на тебе
Я чекатиму, буду тримати небо
Небо триматиму лише для тебе я

І нехай
ми лиш тіні
на дні
Я кохатиму лише
твої очі сумні
Летимо, залишаючи місто самотнє,
Що ховало тебе

Приспів (2)

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. — 3-є вид., виправл. і доповнен. / С. Шевчук, І. Клименко. — К. : Алерта, 2012. — 696 с.
2. Вінницька В. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців : підручник / В. Вінницька, Н. Плющ. — К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». — 2003. — 72 с.
3. Українська мова (за професійним спрямуванням) / Укладачі: Т. Т. Вількова, О. М. Гавура, О. І. Конопніцька. — Тернопіль, 2011. — 189 с.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. / Василь Сухомлинський. — К. : Рад. шк., 1976.